

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN A.P. - 45% - ART. 2 COMMA 20/b
LEGGE 662/96 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 €

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

KORAK NAPREJ NA POTI ZAŠČITE

Paritetni odbor za izvajanje zaščitnega zakona za Slovence je 26. septembra odobril seznam občin in zaselkov, v katerih bo mogoče izvajati vrsto pomembnih zaščitnih določil. Gre za zelo pomemben korak na dolgi poti izvajanja zaščitnega zakona, ki ima seveda tudi veliko politično težo.

V času parlamentarnih razprav o zaščitnem zakonu je del predstavnikov naše narodne skupnosti (zlasti Slovenska skupnost in Svet slovenskih organizacij) zagovarjal stališče, da mora biti v samem zakonu jasno zapisano, kje naj veljajo njegova določila. Parlamentarci Južnih Tirolcev in Valdostancev so v imenu SSK tudi vložili zadevne popravke, vendar je levosredinska večina izbrala postopek, ki se zdaj počasi uresničuje.

Nekatera odprta vprašanja Slovencev v Italiji je vsaj na papirju - neposredno rešil zaščitni zakon, nekatere manjšinske pravice je priznal vsem pripadnikom slovenske narodne skupnosti, nekatere pomembne pravice pa bo mogoče uveljavljati samo v krajih, ki bodo na seznamu, o katerem govorimo.

Zakon v 4. členu določa, da mora vpis občine (ali njenega dela) zahtevati vsaj 15% njenih volilnih upravičencev ali vsaj tretjina občinskih svetovalcev. V teku poldruga leta mora paritetni odbor na podlagi prejetih zahtevkov sestaviti seznam in ga poslati v Rim. V obliki odloka predsednika republike ga mora potrditi vlada, nato ga podpiše državni poglavar, nakar se objavi v Uradnem listu.

Načelno je postopek zelo vprašljiv, saj vpis v seznam ni odvisen od naravne in ustavne pravice manjšine do zaščite, temveč od številčnih razmerij, dobre volje ali političnih računov tako v posameznih občinah kot v paritetnem odboru. Vsaj v tržaški pokrajini pa bi morale biti vse občine avtomatično vključene v seznam zaradi mednarodnopravnih obveznosti Italije.

Praktično je postopek dolgotrajen in mučen. Izrekanje za zaščito ali proti njej lahko tudi sproži škodljive nacionalistične kampanje. Tako je skrajna desnica napovedala osebno kampanjo proti občinskim svetovalcem, ki so podpisali zahtevo po vključitvi Trsta na seznam, v Gorici pa je to že storila. Pred deželnimi volitvami si v Trstu tudi predstavniki do Slovencev odprtih sil niso upali podpisati zahteve. V Trstu, Gorici, Trbižu in še kje spremljajo zahteve po vpisu krajši ali daljši dokumenti podpisnikov z dodatnimi zahtevami, željami, pogoji, mnenji, ki sicer nimajo veliko zveze s samim seznamom, kažejo pa na nelagodje in ranljivost številnih podpisnikov.

Če vse to upoštevamo, smo lahko danes zadovoljni, da je postopek prišel do te točke. Na praznik sv. Miklavža, 6. decembra lani, je kljub zapletom zaradi bojkota več desnosredinskih članov paritetni odbor odobril začasni seznam 25 občin in nekaterih zaselkov iz še dveh občin v videmski pokrajini. Na zadnji seji, 26. septembra, se je pridružilo še pet občin, katerih svetovalci so se odločili za podpis v tem letu: Trst; Čedad, Trbiž in Ahten v videmski pokrajini; Zagraj v goriški pokrajini.

Ivo Jevnikar

/ stran 16

Izpad električnega toka zasenčil politično dogajanje

Če zmanjka luč...

V središču pozornosti italijanske javnosti je še vedno izpad električnega toka po celotnem državnem ozemlju v zgodnjih urah zadnje nedelje v septembru.

Na milijone ljudi je tako prvič v življenju preizkusilo, kaj pomeni, če sredi noči iznenada "zmanjka luč". Iz svojih otroških let se še dobro spominjam, kako smo otroci glasno in v zboru rekli "dober večer" vsakokrat, kadar je mama prišla v "hišo" s prižgano petrolejko. Medtem ko smo prej v temi praviloma bili tihi, otožni ali celo žalostni, smo se s prihodom luči razživili, bili smo skratka takoj boljše volje. Elektrifikacija je gotovo pomenila velik in morda celo odločilen korak na poti človekove omike, vprašanje pa je, če jo današnji mladi svet sprejema tako, kot smo starejši nekoč sprejemali brlečo petrolejko. Zdi se mi, da je to po-

"Nemi" semafor nedaleč od Koloseja v Rimu

membno, saj dobro vemo, da je danes od električnega toka odvisno tako rekoč samo naše življenje. Zato ni nič čudnega, če je nedeljski izpad e-

lektričnega toka zasenčil tudi aktualno politično dogajanje. Oglasil se je sam predsednik republike Ciampi in pozval pristojne oblasti, naj

končno pohitijo z izgradnjo že načrtovanih električnih central in naj hkrati ne pozabijo, kako obstajajo tudi alternativni viri energije. Državni poglavar je bil na obisku v Neaplju prav v nedeljo, ko je bilo veliko mesto na italijanskem Jugu brez elektrike, a je obisk potekel nemoteno in je predsednik republike lahko počastil spomin vseh tistih, ki so se pred 60 leti uprli nemškemu okupatorju. Ob tej priložnosti je spet poudaril velik pomen odporniškega gibanja za demokracijo v Italiji.

Vlada je medtem pripravila osnutek finančnega zakona za prihodnje leto. Parlament ga mora odobriti pred koncem leta. Poleg finančnega zakona bo predmet razprave tudi reforma pokojninskega sistema, o čemer so bile seznanjene tudi sindikalne organizacije.

/ stran 2
Drago Legiša

Pastirski obisk nadškofa msgr. Dina De Antonija v duhovniji sv. Ivana v Gorici

S širokim srcem prihodnosti naproti!

FOTO DPD

Za nami je bogat in razčlenjen pastirski obisk, ki ga je goriški nadškof msgr. Dino De Antoni opravil v duhovniji sv. Ivana v Gorici. V tednu dni je obiskal in vsaj malo spoznal široko paleto verskih, kulturnih in vzgojnih stvarnosti Slovencev, ki živimo v mestu Gorici. Sam je priznal, da ni vedel za tako razvejano organi-

zirano življenje naše narodnostne skupnosti. Za vse to in še zlasti za prizadevanja v korist celostne rasti našega mesta oz. škofije se je povsod zahvaljeval, obenem pa bodril k še bolj vnetemu delu za lepšo prihodnost našega mesta, "laboratorija sožitja" med različnostmi, ki so vir bogastva za vse. Posebno vesel je bil

srečanj z otroki in z mladimi, v katerih gleda prihodnost.

Vsak dan, celo vsako posamezno srečanje bi bilo vredno daljšega poročila, saj nam je visoki gost s svojimi vprašanji in ugotovitvami dal na drugačen način okusiti živ utrip naše stvarnosti.

PONEDELJEK, 22.9.

Pastirski obisk je začel s

ponedeljkovim jutranjim obiskom slovenskih srednjih in višjih šol v Gorici. Najprej se je v spremstvu tajnika Micheleja Centoma, župnika msgr. Cvetka Žbogarja in p. Mirka Pelicono srečal z učenci SŠ Ivan Trinko. Na šolskem dvorišču mu je pozdravne besede izrekla ravnateljica Nadja Nanut, za tem so mu učenci postavili vrsto vprašanj o njegovi življenjski poti, o dušnopastirskih nalogah in obveznostih, o misijonskem delovanju in še čem. Na vsa je, vpletajoč anekdote in življenjske izkušnje, odgovarjal s sebi lastno prisrčno neposrednostjo in iskrenostjo ter priporočil, naj se otroci čimbolj vestno učijo in naj ne pozabljajo svojih korenin in kulture, ki se opira na krščansko izročilo. Višješolci so ga pričakali v avditoriju Šolskega centra v ulici Puccini. P. Pelicono mu je posredoval vprašanja dijakov, ki so se sukala okrog zla v svetu, o duhovniškem celibatu, o spolnosti, o bogastvu Cerkve.

/ stran 10

Zbiranje pomoči za prizadete v Kanalski dolini

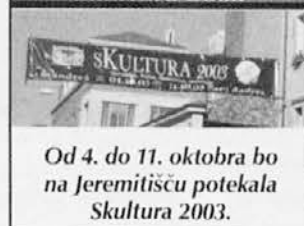
SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO
PLANIKA iz Kanalske doline, SLOVENSKA
KULTURNO GOSPODARSKA ZVEZA
in SVET SLOVENSKIH ORGANIZACIJ
so dali pobudo za zbiranje pomoči
za prizadete v Kanalski dolini. Sredstva
zbiramo tudi na našem uradništvu.

Intervju

Uspehi mladega
tržaškega
filmskega
ustvarjalca
Martina
Turka.
(stran 3)

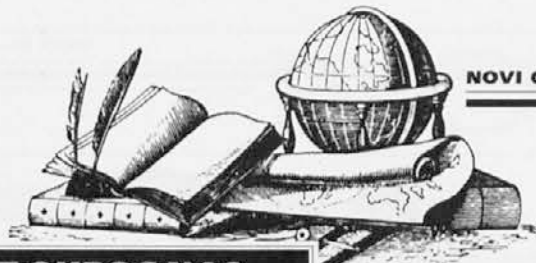
Skultura 2003

Od 4. do 11. oktobra bo
na Jeremitišču potekala
Skultura 2003.

- 02 Janez Povše
POPAČEN PRIKAZ ITALIJANSKE DRUŽBE
- 06 Igor Gregori
VLADIMIR VELIČKOVIČ V TRNOVCI
- 12 Peter Rustja
JESENSKE ODLOČITVE
- 12 Jolka Milič
ŠE O ANONIMKAH
- 14 Mara Petaros
KAKO BI LAHKO OMEJILI RAST CEN?

VSEBINA

SVET OKROG NAS

Nadomestne volitve 26. in 27. oktobra

Kdo bo nasledil Illyja v parlamentu?*Kot je že tudi uradno napovedano, bodo prihodnjega 26. in 27. oktobra nadomestne volitve za poslansko mesto, ki je postalo razpoložljivo po izvolitvi poslanca Illyja za predsednika dežele Furlanije-Juljske krajine junija letos.*

Gre za drugo tržaško okrožje, ki zaobjema okoliške občine (Milje, Dolino, Repentabor, Zgonik in Devin-Nabrežino) in del področja tržaške občine (območja krajevnih sosvetov Vzhodni in Zahodni Kras, Škedenj-Čarbola, Valmaura-Naselje sv. Sergija, Rojan-Greta-Barkovlje in Sv. Ivan). Vsa ostala območja tržaške občine spadajo v prvo okrožje, v katerem je bil izvoljen poslanec Nacionalnega zaveznitva Roberto Menia.

Po zadnjih podatkih je v drugem tržaškem okrožju vpisanih 112.226 volilnih upravičencev (84.518 v tržaški občini, 12.079 v Miljah, 7.696 v Devinu-Nabrežini, 5.275 v Dolini, 1.904 v Zgoniku in 754 na Repentaboru). Na zadnjih parlamentarnih volitvah 13. maja 2001 je bil Riccardo Illy (dotlej uspešen tržaški župan) izvoljen na listi Oljke s 44.488 glasovi ali s 50,79 odstotki in tako premagal kandidata Doma svoboščin Vittoria Sgarbija, ki je prejel 36.706 glasov (41,90

odstotkov). Kot omenjeno na začetku, je Illy po izvolitvi za predsednika dežele odstopil kot poslanec v parlamentu in na njegovo mesto morajo sedaj volilci izbrati osebo, ki ga bo nadomestila.

Za Illyjevo mesto v poslanski zbornici se potegujejo trije kandidati. Prvi se je javnosti predstavil levsredinski kandidat Ettore Rosato, ki je v tržaški javnosti dobro poznan, saj je v času Illyjevega županovanja uspešno predsedoval tržaškemu občinskemu svetu. Na zadnjih pokrajinskih volitvah za malo glasov ni bil izvoljen za predsednika. Zelo prodorno pa se je uveljavil na letošnjih deželni volitvah na listi Marjetice v sklopu koalicije Demokratske zveze. Slednja ga je sedaj tudi predlagala za poslanskega kandidata v drugem tržaškem okrožju in tako uživa podporo levsredinske Oljke, Illyjeve liste in Stranke komunistične prenoje.

Po dolgem odlašanju je tudi desnosredinski Dom svoboščin določil kandidata na

nadomestnih volitvah za izvolitev Illyjevega naslednika. To je Renzo Codarin, ki je tudi znano ime v tržaških krogih, saj je bil do pred kratkim tržaški podžupan in odbornik za proračun. V prejšnjem mandatnem obdobju je bil predsednik pokrajinske uprave. Po rodu je Istran in se je politično udeleževal v krščanskodemokratskih skupinah. Pred kratkim pa je prestopil v Berlusconijevo gibanje Naprej Italija. Deloval je tudi v begunskih združenjih. Politično gledano, je edini stvarni protikandidat Rosatu.

Tretji kandidat oziroma kandidatinja, ki se poteguje za mandat v poslanski zbornici, je aktivistka radikalne stranke Christina Sponza. Prijavil se je tudi četrti kandidat, in sicer predstavnik skrajno desničarskih krogov Manlio Portolan. Pristojni urad na tržaškem sodišču pa je njegovo kandidaturo zavrnil zaradi pomanjkljive dokumentacije.

Alojz Tul

SEZNAM OBČIN IN ZASELKOV, V KATERIH SE BO IZVAJAL ZAŠČITNI ZAKON**GORIŠKA POKRAJINA:**

Krmin, Števerjan, Gorica, Sovodnje ob Soči, Zagraj ob Soči, Doberdob, Ronke, Trzič.

TRŽAŠKA POKRAJINA:

Devin-Nabrežina, Zgonik, Repentabor, Trst, Dolina, Milje.

VIDEMSKA POKRAJINA:

Trbiž, Naborjet, Rezija, Bardo, Tipana, Neme, Ahten, Fojda, Tavorjana, Podbonesec, Sovodnje, Grmek, Dreka, Srednje, Šent Lenart, Špeter Slovenov, Čedad, Praprotno.

S 1. STRANI**Če zmanjka...**

Slednje pa potrjujejo, da se bodo spremembam, ki jih predlaga vlada, upirale, in že napovedujejo splošno stavko. Sindikati poudarjajo, da bi morali tako pomembno vprašanje, kot je reforma pokojninskega sistema, reševati sporazumno.

Zadnji teden je dosegla po vsej verjetnosti višek zadeva,

znana z imenom Telekom Srbija. Dnevnik Republika je namreč v petek, 26. septembra, objavil zaključke natančne raziskave, iz katere izhaja, da je bila nastavljena past, v katero naj bi se ujeli potencialni Berlusconijevi tekmeči na prihodnjih državnozbornih volitvah, med njimi predvsem Romano Prodi in Piero Fassino. Raziskava prikazuje v slabih lučih samega predsednika

parlamentarne preiskovalne komisije Enza Trantina in znanega poslanca Berlusconijeve stranke, odvetnika Carla Taormino, češ da oba imata vodilno vlogo pri nastavljanju pasti, v katero naj bi padla Prodi in Fassino. Gre vsekakor za novo temno stran v zgodovini povojne Italije. Bog ne daj, da bi tudi v tem primeru čez noč zmanjkala luč!

Deželno tajništvo SSK

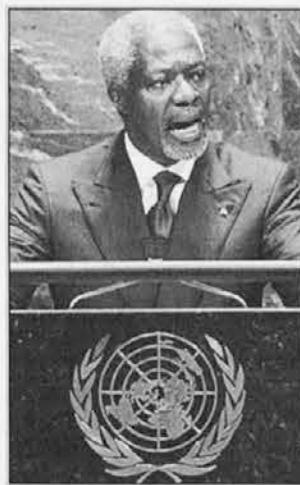
Damijan Terpin o zaščitnem zakonu

Deželni tajnik Slovenske skupnosti dr. Damijan Terpin (na sliki) je izrazil veliko zadovoljstvo nad odobritvijo seznama zaščitnih območij na zadnji seji Paritetnega odbora za izvajanje zaščitnega zakona. Poudaril je tudi pomen stališča, ki ga je odbor sprejel glede osnutka ministrskega odloka o uporabi sredstev iz zaščitnega zakona za kritje stroškov javnih uprav pri dvojezičnem poslovanju. Ne gre pa pozabiti, je še poudaril, na celo vrsto določil zaščitnega zakona, za katera sploh ni treba čakati na seznam, a jih pristojne oblasti kljub temu še vedno niso uresničile.

O prepočasnem uresničevanju zaščitnega zakona je deželni tajnik SSK razpravljati tudi

z najvidnejšimi predstavniki Južnotirolske ljudske stranke, ko se je v soboto, 27. septembra, kot gost udeležil njenega jubilejnega 50. kongresa v Neumarktu pri Bocnu. Osrednji poročili sta imela predsednik pokrajinske vlade Alois Durnwalder in strankin načelnik Siegfried Brugger. Posl. Brugger, ki se je v parlamentu boril za čim bolj pravičen zaščitni zakon za Slovence, je Terpinu obljubil poseg pri vladi za bolj pospešeno izvajanje zaščitnega zakona.

Po razpravi v GS ZN / Usoda Iraka Najvplivnejše države še vedno razdeljene

Minulo nedeljo so ameriški vojaki v bližini severnoirakškega mesta Tikrit na neki kmetiji odkrili doslej največje skladišče orožja na tem območju. Irakiški časopis *Al-Sabah* pa je poročal o odkritju novega množičnega grobišča v mestu Kirkuk. Novici sta zasedli pomembni mesti v poročilih medijev vsega sveta, vendar nista mogli popraviti nezaupanja ljudi do tistih, ki so želeli vojno v Iraku.

Ameriški predsednik Bush, ki je računal na podporo drugih držav pri obnovi in stabilizaciji Iraka - pri čemer pa je hotel za ZDA ohraniti vodilno vlogo - v razpravi Generalne skupščine Združenih narodov v New Yorku ni dobil soglasja. Tudi Rusija, ki je sicer potrdila zaveznitvo z ZDA glede boja proti terorizmu, je namreč podprla stališče - tako kot Francija in Nemčija - da mora Organizacija združenih narodov prevzeti središčno vlogo v obnovi Iraka.

Na strani Busha ostajata španski premier Aznar in britanski prvi minister Blair. Vendar zaradi tega tudi ona doživ-

ljata v lastnih državah hud upad podpore volilcev. Minulo soboto so v številnih evropskih in ameriških mestih potekali shodi v znak protesta proti nadaljnji okupaciji Iraka. Protesta v Madridu se je udeležilo med 8000 in 12.000 ljudi. V Londonu se je na podobnem shodu proti politiki britanske vlade do Iraka zbralo skoraj desetkrat več ljudi. Protestniki so zahtevali odstop premiera Tonyja Blaira in umik vojske iz Iraka. Blair pa je kljub nizki javnomnenjski podpori v pogovoru za televizijo BBC še vedno zagovarjal vojno v Iraku in izključil svoj odstop.

Najvplivnejše svetovne države so torej, tako kot pred vojno, razdeljene. Vprašanje je, kdo bo popustil in - ali se to ne bo zgodilo prepozno. Prepozno za desetine ameriških vojakov, ki vsak teden izgubijo življenje v napadih v Iraku, in prepozno za Iracane same. Ti so ostali brez pravega državnega vodstva, brez lastnih sredstev za obnovo, zaradi napadov domačih gverilcev pa tvegajo, da ostanejo tudi brez funkcionarjev OZN, ki bi lahko posredovali pri obnovi države tako na politični (Irak je razdeljen na veliko etničnih in verskih skupnosti) kot na gospodarski ravni. Generalni sekretar ZN Annan (na sliki) je minuli teden namreč odredil umik večine osebja ZN iz Iraka, potem ko je OZN v Bagdadu doživela dva huda napada. Nepopustljivost svetovnih voditeljev, ki s svojimi odločitvami držijo v rokah nitke usode milijonov ljudi, bi lahko torej imela hude dolgoročne posledice.

Breda Susič

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE**Popačen prikaz italijanske družbe**

Na letošnjem generalnem zasedanju OZN je močno odjeknil nastop Silvija Berlusconija, ki je postregel z oživitvijo ideologij iz časov prvih let hladne vojne. Pozval je namreč, naj tuji podjetniki brez skrbi investirajo v Italijo, saj je dandanes v njej neprimerno manj komunistov kot pred leti in torej ni več nobene nevarnosti. Pohvalil se je, da je on sam tisti, ki je v svoji državi premagal komunizem in prav zaradi tega sploh stopil v politiko. Ob teh besedah lahko mirno trdimo, da gre za popačeno in izkrivljeno podobo sedanje italijanske družbe. Tovrsten način prikazovanja razmer doma zagotovo Italiji ni v korist, ne glede na to, da bo mednarodna javnost težko nasedla takšnim opredeljevanjem. Še kako poučno pa je pomisliti, zakaj se vodilni del sedanje vladajoče koalicije poslužuje takšnih enostranskih prikazov.

Da danes v razvitem svetu še vedno kdo govori o možni oziroma o komaj premagani komunistični nevarnosti, sta verjetno dva razloga: prvi je v prepričanju, naj bi temu geslu verjelo zajetno število volilcev in ga torej velja ponavljati, dokler prinaša korist. Drugi razlog je v dejstvu, da pač moramo najti notranjega sovražnika, takšnega ali drugačnega, predvsem takšnega, kot to odgovarja nam. In tako je prišel vrh sedanje vladajoče koalicije do presenetljive ugotovitve, kako je tudi danes nujno razmišljati ideološko, saj naj bi bila leva ideologija komaj premagana in je še vedno nujno bedeti nad njo. Zato torej opozorilo, da je bil osrednja ne-

varnost za italijansko družbo komunizem, a na srečo sedaj pozorni varuhi skrbijo za demokratske pridobitve.

Odveč je pripominjati, da je politična ocena predsednika vlade popolnoma izven časa in kraja, saj bi se sicer spomnila, kako je na volitvah pred dobrimi sedmimi leti tega istega predsednika premagal Romano Prodi s široko koalicijo leve sredine, ki je imela že tedaj izdelan razvejan in demokratičen družbeni program. In ta program je med drugim obarvan z veliko skrbjo za vrednote socialne države, ki jih skuša sedanja vlada bistveno okrniti in jih postopoma tudi okrnjuje. Nadalje je program leve sredine obarvan z veliko pretehtanostjo, kar se tiče mednarodne politike in kriznih žarišč, kjer je nasprotno pri sedni sredini kaj lahko opaziti razvidno nagnjenje do podpiranja uporabe sile in vojaških nastopov brez večjih zadržkov in dvomov. Ne nazadnje je program leve sredine obarvan s sodobno ravno političnega opredeljevanja in poimenovanja stvari ter pojavov. Ne poslužuje se namreč ideoloških napadov na nasprotno stran, s katerimi bi na primer opozarjal domačo in mednarodno javnost, kako naj v Italiji še ne bi bil premagan fašizem in je zato treba biti iz dneva v dan buden, da se ne bi s svojimi preobraznimi lastnostmi uveljavljal tudi dandanes.

Ključna ugotovitev: zakaj je slabo, kadar ozivljamo ideologije? Zato, ker družbi namiguje, naj bi se notranje močnejše in ostreje razdelila.

NOVI GLAS**UREDNIŠTVO**

34170 GORICA, PIAZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 550 330
FAX 0481 548 808
E-MAIL gorica@noviglas.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL trst@noviglas.it

UPRAVA

34170 GORICA, P.ZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 548 276
E-MAIL uprava@noviglas.it

www.noviglas.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK JURIJ PALJK

IZDAJATEL ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA;

PRESEDNIK DR. DAMJAN PAULIN,

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949

POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA ITALIJA 45 EVROV, SLOVENIJA 48 EVROV,

INOZEMSTVO 65 EVROV, PRIORITETNA POŠTA 85 EVROV

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

Intervju / Martin Turk

Mlad ustvarjalec v filmskem svetu: želje in težave

Absolvent ljubljanskega AGRFT Martin Turk predstavlja te dni svoj študentski kratkometražec "Izlet" na festivalu slovenskega filma v Celju. Turkov kratki film je bil sprejet tudi v tekmovalni program festivala mediteranskega filma, ki bo potekal v Montpelleru konec oktobra; poleg tega so film predstavili tudi na festivalu Go East v Wiesbadnu, kjer je prejel nagrado za najboljši študentski film. Mladi tržaški filmski ustvarjalec se s svojimi začetnimi filmskimi poizkusi uvršča v generacijo slovenskih režiserjev, ki v zadnjih časih žanjejo številne uspehe na mednarodnih filmskih festivalih po Evropi. Pogovor, ki smo ga imeli z Martinom Turkom, se je dotaknil različnih tem, ki zadevajo filmsko umetnost in probleme, s katerimi se ta stroka spopada, pa tudi željami, ki jih mlad ustvarjalec v sebi hrani.

Tvoj film je zadnje čase prisoten na številnih festivalih. Kaj lahko odnese vsak režiser od tovrstnih filmskih manifestacij?

Najpomembnejši je odziv občinstva, pa tudi spoznanje ljudi, ki se s filmom ukvarjajo. Pogovori s takimi osebami ti pomagajo, da sam razumeš, kakšno stopnjo si dosegel, in da upreš pogled v širše evropsko filmsko dogajanje. Na tekočem si glede slovenskega filma, bolj malo pa poznaš stvarnost npr. kratkega filma po celini.

Kaj meniš, obstaja dandanes nek nov stil, ki ga mladi režiserji, kot si ti, gojijo po Evropi?

Opazil sem, da se zadnje čase veliko režiserjev vrača k stilu, ki je znanomoval npr. francoski film v šestdesetih letih, mislim na tok *nouvelle vague*: snemalno kamero drži snemalec kar v roki in snema na čim bolj naraven način. Prizori so potemtakem polni hitrih premikov. Današnji film, bi rekel, ne zaznamuje več goli esteticizem, saj tudi hollywoodske produkcije sledijo taki težnji (npr. *Gladiator*). Če se odločiš za tak postopek, se bistveno spremeni tudi način, kako projekt pripraviš in kako prizore montiraš. Posledica je tudi veliko večja improvizacija z igralci. Osebo pa mi tak način snemanja ni blizu.

Kako postopaš z igralci, kaj od njih zahtevaš?

Osebo raje delujem na občutku. Ko imam v sebi predstavo, točno vem, kaj od igralcev želim: jih sprovciram do take mere, dokler ne izvedejo tistega, kar sem si predstavljal. Včasih me igralci sprašujejo, kaj točno želim od njih, jaz pa to bolj težko obrazložim z besedo. Kljub temu so bili rezultati vedno dobri.

Katera je najtežja faza pri realizaciji filma?

Mislim, da je več zahtevnih faz. V glavnem pa te najbolj zamori obdobje, ko čakaš, scenarij preneseš na filmski trak: iskati moraš tedaj denar, da projekt sploh izvedeš. Glavno je, da si trdno prepričan v svoj film! Ta premor je včasih zelo dolg in tačas se lahko marsikaj spremeni, saj se zgodi, da takrat, ko začneš film komaj snemati, misliš že na scenarij prihodnjega filma.

Do katerih sprememb lahko pride od dokončno napisanega scenarija do dejanskega snemanja?

Ovisno je. Če se spominjam svoje izkušnje kot asistent pri filmu *Nikogaršnja zemlja*, je režiser Tanovič, ki je bil obenem tudi scenarist filma, obdržal linijo, ki si jo je zamislil pri pisanju filma, tako da je film popolnoma odgovarjal scenariju. Točno je vedel, kaj hoče!

Kakšnega mnenja pa so bili producenti?

Ko sem vprašal francoskega producenta Tanovičevega filma za mnenje, mi je povedal, da se je s scenarijem popolnoma strinjal, in ni dodal nikakršnega popravka.

Obstajajo pa tudi režiserji, ki scenarij med snemanjem stalno spreminjajo, tako da pri tem lahko močno vpliva igralčeva umetnost. Različni pogledi, konec koncev.

A se s takim "work in

progress" strinjaš?

Osebo imam raje točno določene stvari. Ko je scenarij podvržen nenehnim spremembam, lahko ima ekipa, ki s teboj dela, veliko problemov, ker je planiranje otežkočeno. Vsak dan postane potemtakem novost. So pa vsekakor režiserji, ki na tak način izoblikujejo velike in pomembne projekte, a to zahteva veliko časa. Kubrick na primer, ker je bil sam producent svojih filmov, si je tak način dela lahko privoščil. Težko bi postal njegov asistent, ker bi bil stres prevelik.

Kako bi ti opisal svoj odnos s producenti?

Moj odnos z njimi je zelo dober. Vsekakor pa bi povedal, da se lik producenta v Sloveniji razlikuje od producenta v drugih evropskih državah. Pri nas je on neke vrste organizator, ki upravlja z denarjem, ki ga je Sklad za film namenil projektu. Največji sponzor je pri nas država, le manjšo količino denarja zbere producent. V Franciji, obratno, producent investira svoj denar in zato veliko bolj tvega. Je pa tudi res, da v tujini, predvsem v ZDA, ima producent velik zaslužek, če je bil film uspešen.

Misliš, da morajo v majhnih državah javne ustanove pospeševati filmsko proizvodnjo tako, da jo finančno podpirajo, ali bi bila možnost avtonomnega razvoja filmske umetnosti bolj primerna?

Mislim na polemiko, ki jo je sprožil Dino De Laurentiis na letošnjem beneškem filmskem festivalu, čes da se je preselil v ZDA, ker v Italiji ni imel ugodnih razmer, saj je politika s slabimi zakoni omejevala možnosti producentov.

Težko bi našo stvarnost primerjali

Slovenski film je veliko napredoval.

Če pa se je kvaliteta izboljšala, je denarja malo, vedno več pa je novih avtorjev.

z ameriško, saj tam vse sloni na drugačnem sistemu. V Ameriki imajo velike finančne zmogljivosti, tako da lahko katerikoli projekt gladko speljejo: grozljivo, ljubezenski film, fantastični celovečerec, skratka vse. V Italiji, po drugi strani, žanrski filmi že a priori težko računajo na producenta; vsak film je pač tveganje. De Laurentiis je v ZDA produciral izredno dobre in tudi izredno slabe filme, delal je z različnimi režiserji, skratka bi lahko rekel, da je delal, kar mu je bilo po godu. Če bi ostal v Italiji, bi bil prisiljen v strogo določene produkcije tako rekoč klasičnih filmov.

Kako misliš, se bo usoda slovenskega filma razvila po vstopu matice v Evropsko zvezo?

Slovenski film je v zadnjih letih veliko napredoval. Če pa se je kvaliteta izboljšala, je denarja malo, vedno več pa je novih avtorjev. Vse bo

Vedno sem širil svoja obzorja na podlagi široke palete režiserjev...

odvisno od tega, kako se bo začela Slovenija odpirati Evropi preko koprodukcij. Pri nas je vsekakor številno producentov res skopo, le trije se poklicno ukvarjajo s filmsko produkcijo. Obstajajo pa tudi taki, ki postanejo producenti iz dneva v dan: ti so večinoma režiserji, ki se odločijo, da bodo sami financirali svoj film. Ne zavedajo pa se, da stoji za tem likom pravi profesionallec. Zato bi bilo priporočljivo, da bi se slovenski producenti izpopolnjevali, zgledujoč se po profesionalcih drugih držav. Le tako bo slovenski film lahko raste in proizvajal filme, ki so zanimivi tudi za druga tržišča.

Kako bi ocenil slovensko filmsko stvarnost?

Dejstvo je, da imajo slovenski filmi zelo dober odziv na festivalih. Problem je distribucija. Težko je prodreti na tržišče. Je malo takih primerov: izvedel sem, da je film *Varuha meje* Maje Weiss na tem področju še kar uspel, kot tudi Kozoletov *Rezervni deli*. Edini film, ki je prišel v redno distribucijo, je bil film *Ekspres ekspres*, in to v Nemčiji. Slovenski

film uspeva na nivoju prestiža, ker je vedno bolj kvaliteten, denarja pa je malo.

Kakšen je odziv tvojega dela v Sloveniji?

Slovenski kritiki so precej strogo ocenili moje delo. Je pač res, da sem bil v Italiji pod vplivom čisto drugačnega filma. Gledal sem celovečerce različnih vrst, saj nisem nikoli aprioristično odklanjal tudi takih produktov, ki jih je večina imela za povprečne. V Sloveniji se je začelo tržišče odpirati le pred kratkim. Nekoč si v matici težko segal po določenih filmih. Je pa tudi res, da so se nekateri posvetili filmu najprej z gledanjem klasikov in imeli lete za najboljše; zaničevali so celo vrsto hollywoodskih celovečercov. Osebo pa iskreno povem, če bi imel možnost preizkusiti ameriški način filmske proizvodnje, bi se takoj odločil.

Ali je danes možno, da vsakdo posname film brez potrebne in specifične izobrazbe?

Verjamem, da ja, saj se v preteklosti večina važnejših avtorjev ni šolala, a izoblikovala svojo filmsko osebnost prek izkušenj...

... Kubrick je bil najprej fotograf...

...Res, šele nato se je posvetil filmu. Truffaut in Godard sta bila kritika. Filmska šola ni potemtakem neobhodno potrebna. V Sloveniji predstavlja tak dober primer Damjan Kozole. Njega niso sprejeli na Akademijo, a bil je tako vztrajen, da mu je na koncu uspelo. Podoben je primer Jana Cvitkoviča. Nekateri avtorji so slabi, tudi če imajo za seboj akademsko izobrazbo, kot pa je tudi res, da nekateri uspejo, tudi če šole niso obiskovali. Zelo je odvisno od osebe. Včasih pa je Akademija tarča težkih kritik.

Kako bi opisal svoj študij

Dokler bo obstajala literatura, dokler bodo ljudje imeli še kaj pisati, bo film živel.

na Akademiji? Kaj si najvažnejšega odnesel?

Eno leto sem obiskoval tržaško univerzo: vse je slonelo na gledanju filmov, tako da sem od tega odnesel le teoretično plat filmskega ustvarjanja. Takrat sem si kupil kamerino in se začel konkretno spoprijemati s filmanjem, kljub temu da tega nisem znal. Kdor se danes vpiše na Akademijo, je veliko bolj izkušen in podkovan, saj mu snemanje kot tako ni tuje: digitalni tehnološki napredek je v zadnjih letih veliko pripomogel k temu, da se mladi ustvarjalci z nizkimi stroški približajo filmanju. Jaz sem tako prišel v stik s praktično režijo komaj na AGRFT.

Se boš morda v tujini

izpopolnjeval?

Ne vem. Za nekaj let bi se raje posvetil svojim projektom. Prek dela se vedno učiš.

Misliš, da je AGRFT na istem nivoju kot ostale filmske šole po Evropi?

Mislim, da je nivo AGRFT zelo dober. Res sem zadovoljen, da sem se odločil za šolanje v Sloveniji. Veliko prakse sem pridobil, pa tudi na splošno, kaj pomeni sestaviti projekt in koliko truda moraš vanj vložiti. Ko pa enkrat končaš Akademijo, si sam. Takrat moraš sam dokazati, da si dober.

O tem si že nekaj povedal sam. Katera zvrst filma je tebi bližja?

Rad imam vse vrste žanrov. Preko Akademije sem se skušal približati vsem filmskim zvrstem. Pri Kubricku me najbolj privlači njegov egocentriem. Hotel je dokazati, da je on najboljši v kateremkoli žanru. Delal je filme prav s tem namenom. Res je tudi, da je Scorsese režiral predvsem gangsterske filme, a zato ni slab avtor. Mislim vsekakor, da je dobro, ko se režiser posveti različnim filmom in da se ne zapre v svoj žanrski svet. To lahko počnejo avtorji v Ameriki; v Evropi, ker so okoliščine drugačne, je taka homogenost nekoristna.

Kateri avtor ti je poleg Kubricka v zgled?

Rad imam Wernerja Herzoga, vseh mi je tudi David Cronenberg. Ponavljam, vedno sem širil svoja obzorja na podlagi široke palete režiserjev.

Kaj lahko po tvojem mnenju film dandanes še pove?

Veliko! Film je umetnost, kot literatura, vizualna umetnost. Dokler bo obstajala literatura, dokler bodo ljudje imeli še kaj pisati, bo film živel.

Veliko filmov je nastalo na podlagi literarnih del.

Kaj meniš o odnosu film/književnost?

Povrnimo se h Kubricku. On je vse svoje filme posnel na podlagi literarnega dela. Stvar je bila v tem, da je on s svojimi filmi znal preseči literaturo. Prebral sem večino knjig, iz katerih je Kubrick črpal, in res, kinematografski podvig je neizmerno boljši od literarnega. Videl sem tudi filme, ki pa so slabši od knjig. Odvisno je tudi od tega, kaj vsak režiser zgodbi doda ali odvzame. Vzemimo na primer Stephena Kinga kot zgled: on je tako dober pisatelj, da so po navadi filmi, sloneči na njegovih zgodbah, slabši. Vsekakor je Kubrickov *Shinig* boljši od istoimenske knjige; drug celovečerec, ki ga je manj znani režiser povzel vedno po isti Kingovi zgodbi, je slabši. Film *The Hours* je boljši od knjige. Film te nauči tudi zgoščenosti, ki je v knjigi ni.

Kako si se kot zamejec vživel v širši slovenski svet in v ožje ljubljansko okolje?

V mojem primeru so Slovenci občutili, da sem imel v sebi tudi drugo kulturo, kar mi je omogočalo dostop do nekega širšega spoznavanja. Niso me ožigosali za Italijana. Sam sem nato spoznal tako slovensko kulturo, ki je prej nisem poznal. Nato sem začel razmišljati, kaj pravzaprav sem.

Igor Gregori

Konzistorij bo potekal 21. oktobra

Kmalu enaintrideset novih kardinalov

V nedeljo, 28. septembra, je papež Janez Pavel II. z okna apostolske palače v Vatikanu, med "mokrim" angelovim češčenjem, oznanil svetu nov konzistorij za imenovanje novih kardinalov.

"Večno" mesto Rim in Italija sta spremljala tradicionalno opoldansko molitev v popolnem električnem mrku, to se pravi v pravi emergenci zaradi pomanjkanja energije, ki je prizadela italjanski polotok. Kljub vsemu konzistorij izžareva luč v življenju Cerkve, saj kardinalski zbor - z 31 novimi imenovanji - predstavlja nekako papežev "senat", ki mu pomaga pri vodstvu Cerkve in obnem volji njegovega naslednika.

Od 31 novoimenovanih kardinalov jih bo imelo 26 volilno pravico. Ko se bodo morali vsi kardinali sestati v konklavu znotraj vatikanskega obzidja, da izvolijo novega Petrovega naslednika, jih bo 135 na 195 z volilno pravico, razen če ne bo do naslednjega konklava že kdo izmed njih, ki ima volilno pravico, umrl.

V življenju Cerkve kardinalski zbor ni bil še nikoli tako številčen in njegov odsev univerzalnosti tako otipljiv kot tokrat. Med novoimenovanimi je sedem prelatov iz rimske kurije (med njimi nekdanji opazovalec v Organizaciji združenih narodov), 19 je pastirjev krajevnih Cerkva (med temi zagrebški nadškof in metropolit msgr. Josip Bozanič), štirje so duhovniki (med njimi jezuit p. Tomaš Špidlik), pa še en pastir, katerega ime si je sveti oče pridržal "in pectore", to je v srcu, in je zato zaenkrat še neznan. Ugibajo, da bi lahko bil hongkonški nadškof ali pa kdo drug.

Nihče pa tega ne more točneje vedeti kot niti, kdaj bo ime tega pastirja oznanjeno.

P. Špidlik (na sliki desno) je v slovenskem in tudi našem zamejskem prostoru poznan. Je avtor nešteti knjig teološkega in duhovnega značaja, obnem je duhovni oče rimskega centra Aletti, ki ga vodi slovenski jezuit p. Marko Rupnik, eden največjih sakralnih umetnikov današnjega časa. P. Špidlika poznajo tudi Goričani, saj je v Gorici že večkrat predaval, med drugim leta 1991 škofijskim duhovnikom v cerkvi na Travniku. Leta 1995 je v postnem času vodil Janezu Pavlu II. in njegove

vem spremstvu duhovne vaje, ki so pri papežu imele lep odmev. L. 1997 pa je skupaj s p. Rupnikom izpeljal teološko zamisel umetniškega posega v papeški kapeli Redemptoris Mater, za katero je sv. oče povedal, da se v njej odraža teologija novega tisočletja.

Nadškof Josip Bozanič (na sliki levo) pa je šesti po vrsti od zagrebških nadpastirjev, ki prejema kardinalsko beretko. Sam je povedal, da razume svoje imenovanje za kardinala kot znamenje močne papeževe ljubezni in povezanosti do hrvaškega naroda in - obratno - hrvaškega naroda do rimskega apostolskega sedeža. Pred imenovanjem za zagrebškega nadškofa je msgr. Bozanič opravljal različne službe, najprej generalnega vikarja v krški škofiji, nato pa je tam prevzel škofovsko službo.

MP

SKRIVNOST ZAKONSKE LJUBEZNI

P. MIRKO PELICON

VERA STARŠEV SVETILNIK OTROKOM

Iz nedavnega pastoralnega obiska, ki ga je goriški nadškof Dino De Antoni opravil v slovenski duhovnijski mesta Gorica, je srečanje z zakonci in srečanje s starši birmancev in prvoobhajancev pomenilo zanj osebno zelo veliko, meni pa je bilo v razmislek. Verjetno ni tako samo po sebi umevno, da se starši pustijo izzvati od vprašan in različnih tem, kot so: težko je za otroka dozorevati v veri, če nima okolja, v katerem bi ga starši najprej s svojim življenjem uvajali v to. Žal je tudi priprava na zakramente preveč šolska in to res ne omogoča, da bi osebno vsakega spremljali na poti lastnega dozorevanja k skrivnosti vere in doslednosti v življenju. Priprave na zakramente so danes tako zasnovane, da lahko delujejo res šolsko in so zato manj življenjske.

Kako pomagati otrokom? Sam nadškof je povedal staršem nekaj iz svojega življenja. Pri šestih letih je bil zanj oče najpomembnejša oseba na tem svetu. Tako je tudi za vse otroke. Za šestletnega nadškofa Dina je bila obnem maša nekaj nerazumljivega, vendar če je njegov oče po napornem ribiškem delu hodil v cerkev, si je nadškof Dino sam našel odgovor. Če moj oče, ki je najpomembnejši človek na svetu, po napornem dnevu in noči v ribiškem

čolnu, hodi še k maši, pomeni, da je maša zanj nekaj zelo pomembnega. Zato je življenje staršev zelo važno. V dobi odraščanja fant ali dekleta "ne potrebujeta" več staršev in njune modrosti. Tam pri 35. letu ali že prej, pri prvem ali drugem otroku, pa začneta "rehabilitirati" in bolje ceniti starše, saj spoznata, kako je bilo naporno biti starši. In s tem dejanjem tudi verska razsežnost ne gre v pozabo, če je bil odnos s starši zdrav. Želja po poglobljanju vere ostane, ponekod pa neizmereno raste. Nadškof Dino je ob starševski izkušnji odkril duhovniški poklic, mnogi drugi pa so odkrili, da je zakonsko življenje prav tako poklic, ki zahteva vero, če se hočeš odpraviti skupaj s soprogo v življenjsko pustolovščino, ki more postati prava luč oz. svetilnik vere in življenja otrokom. Ne bojmo se ljubezni Boga!

4

ČETRTEK, 2. OKTOBRA 2003

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA OB BOGOSLUŽNIH BERILIH V LITURGIČNEM LETU B

ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

27. NAVADNA NEDELJA - ROŽNOVENSKA

1 Mz 2, 18-24; Ps 128; Heb 2, 9-11; Mr 10, 2-16

Pripoved o stvarjenju sveta, zlasti človeka, je ena sama hvalnica Stvarniku. Srečujemo pa ljudi, krščene in krščansko vzgojene, ki lahko miselno zavračajo nauk o stvarjenju po Bogu. Začetno pripovedovanje o vesolju, o človeku se jim zdi otročje, pravljico. Toda po srečanju z izsledki paleoantropologije, biologije, kemije in drugih ved se marsikdo vrača k svetopisemski pripovedi. Tedaj se jim odpre novo obzorje, nov vpogled v svet in človeka. Čudijo se - in z njimi vedno znova tudi mi - umetnosti sestavljalcev svetopisemskega besedila, ki jim je - mi pravimo po navdihnjenju Svetega Duha - uspelo podati tako vzvišen nauk v preprostih stavkih. Spričo vsega stvarstva namreč zaživi čudoviti svet, ki ga je mogla ustvariti le ljubezen. Posebno izkustvo trpljenja, hudobije in umiranja lahko odkrije začetno misel Boga, ki je hotel vse dobro in zelo dobro (1 Mz 1-2).

Teorije o nastanku sveta in človeka mrzlično iščejo po najdiščih sledov prvega človeka, ki naj dokažejo, od kod izvira življenje, od kdaj je na svetu človek in nešteto vprašanj o njem.

Vse to iskanje je gotovo vse hvale vredno in tudi potrebno, a pusti človeka hladnega, ker nam ne odgovori na vprašanje, od kod sem in kam grem. Sv. pismo pa nam preprosto ponavlja, da smo od Boga. On nas je ustvaril, in sicer kot moškega in ženske (1 Mz 1, 27). Tudi Jezus navaja vse na pogled od začetka (Mt 19, 4-6).

Če človek pozabi ali celo zanika, da je vse od Boga in da je vse dobro in zelo dobro, se lahko tudi njegova zakonska ljubezen spremeni v sovraštvo in smrt. A Bog, ki je zvest samemu sebi, lahko čudežno obudi ljubezen in zvestobo, ki ju je hotel od začetka.

Bog je ustvaril prvega človeka iz zemlje (1 Mz 2, 7). Rekel je: "Ni dobro za človeka, da je sam; naredil mu bom po-

moč, ki mu bo primerna" (1 Mz 2, 18). Svetopisemski pisec preide na stvarjenje drugih bitij, šele nato na stvarjenje ženske. Trdi pa, da je Bog vse ustvaril iz zemlje. Ko pa pride do stvarjenja ženske, izstopi poudarek, da je žena ustvarjena drugače kot druga bitja, ki so iz zemlje (v. 19). Žena je namreč iz moža, iz njegovega "rebra", je "možinja", je eno telo ali meso z možem (v. 21.23). Imena vsem živim bitjem pa daje le Adam, zemljak. On je njihov gospodar. Ko pa mu Bog da prvokrat uzreti Evo, se tako razveseli, da vzkligne: "To je končno kost iz mojih kosti in meso iz mojega mesa, ... iz moža" (1 Mz 2, 21-24).

Jezus v današnjem evangeliju opozarja prav na ta začetek skupnosti moškega in ženske. Nič koliko umetnikov je do danes skušalo upodobiti ta dva prva človeka. Glasbeniki so ustvarili čudovite skladbe o možu in ženi, saj vse prevzema strmenje nad veličastvom človeka.

Toda koliko gorja se je zlilo prav na človeka, od tedaj naprej, ko je človek hotel biti kakor Bog. Tedaj se je kar naenkrat zrušil svet harmonije, pesmi in celega življenja. Pandorina skrinja je izlila iz svoje notranjosti vse mogoče zlo. Zavladala je smrt.

Namesto prvotnega pogovora med možem in ženo je prišlo do očitkov in medsebojnega obtoževanja; pojavili so se: nemir, trpljenje, boleznin in končno smrt. A Bog ju je posvaril, naj poslušata le njega, saj dolgujemo vse le Bogu. Samovolja, neposlušnost Bogu, rodi smrt. "Umrta bosta," je Bog jasno napovedal, če bosta segla po drevesu dobrega in hudega, ki pripada samo Bogu (1 Mz 2, 17; 3, 3).

Bog ustvarja nanovo človeka v Jezusu Kristusu. Ni opustil prvotnega načrta o človeku. Celu presega prvotno misel. Ostal je zvest (2 Tim 2, 13), ko ga je vse zemeljsko, zlasti človek-zemljak, zapustilo. Tedaj si je upal sam - zavržen, preklet - na križ, da ustvari iz svoje strani, iz srca, iz mesa in krvi, ki je odtekla v zemljo, novega človeka, novega Adama, ne več zemljaka, marveč ljubljenega brata in novo Evo-možinjo iz mesa, Cerkev, nas vse.

Tudi za zakonsko ljubezen in zvestobo moža in žene je to enkratna milost. Zaradi tega ni odveč noben tečaj pred poroko, nobeno tozadavno predavanje, pričevanje zakonskih skupin in vzgojiteljev, noben nauk duhovnika in nobena molitev. A tudi to razumejo le ljudje z otroškim srcem (Mr 10, 13-16).

Kip v Podgori pri Gorici

Obnovljena Marija se vrača na svoj dom

Namesto z običajno procesijo po vaških ulicah bodo letos v Podgori slavili Rožnovensko Mater Božjo na poseben način. Pred štirimi meseci so vandalske roke oskrunile in skoraj uničile Marijin kip. Podgorci so ga bili postavili daljnega leta 1945 v votlino, nato pa leta 1956 v novo zgrajeno kapelico na Kalvariji v zahvalo za preživetje med vojno vihro.

Profesorji in študentje likovne šole Max Fabiani so iz črepinj mojstrsko obnovili kip.

Vsi pa bodo lahko videli Marijin kip "v živo" pri slovesnosti, ki bo potekala v nedeljo, 5. oktobra, ob 14.30. Po molitvi in blagoslovitvi ga bodo v procesiji ponovno pospremili v kapelico ob spremljavi molitve, petja mešanega pevskega zbora Podgora in godbe na pihala iz Nabrežine. Slovesnost se bo končala v cerkvi z izpostavitvijo Najsvetejšega.

Za posvetni praznik, ki bo potekal pred cerkvijo, je poskrbel rajonski svet, katerega članom se iskreno zahvalju-

jemo za sodelovanje. Kot običajno ne bodo manjkali sladki štruklji. V primeru dežja bo slovesnost v cerkvi.

Toplo vabljeni!

AP

Obveščamo, da bo prihodnji teden izšla MISIJSKA PRILOGA. Župniki jo lahko dobijo na sedežu naše uprave v Gorici.

Spopad v glavah...

Strah pred islamom

Veliko ljudi ima nekakšen strah pred islamom in s tem tudi pred muslimani. To lahko spoznamo iz pogovorov, pa tudi občasno beremo v tem ali onem časopisu. Pri določeni skupini ljudi je vedno obstajal strah in verjetno bo obstajal še naprej. Vsi vemo, da se proti ideologiji ne moremo boriti s silo, še manj s policijo ali vojsko. Spopad z njo poteka na miselni ravni ali v glavah posameznikov.

Tudi v boju proti takšnemu ali drugačnemu nacionalizmu so morali voditelji Zahoda najprej prepričati svoje ljudstvo. Pred drugo svetovno vojno je kar velika večina dobronamernih socialistov, konservativcev pa tudi liberalcev ver-

V 20. stoletju so se pojavile razne struje, ki so želele, da bi se tudi islam prilagodil sodobnemu času. Naleteli so na odpor zlasti pri konservativnih verskih voditeljih, gibanje pa je propadlo tudi zato, ker ni imelo opore. Višji sloj mu ni bil naklonjen, preprosto ljudstvo je vedno upoštevalo mnenje svojih verskih voditeljev, medtem ko srednjega

rili pravico, da nosijo muslimanke pri delu v javnih lokalih in v službi tipične rute. Dijakinje obiskujejo višje šole v dimijah (tipična muslimanska ženska obleka med hlačami in krilom). Znan je primer, ko je profesor telovadbe protestiral, da tako oblečeno dijakinjo ne more imeti pri učni uri, ker je neprimerno oblečena za določene telovadne vaje, ki so pri uri obvezne. Sodišče je razsodilo v prid dijakinji in ne profesorju. Taki primeri nas opozarjajo, da si bodo muslimani vedno znova prilaščali določene zakonske pravice, in naj nas ne presenetijo, če bo kjerkoli že v Evropi parlament primoran raz-

pravljati, da ima musliman pravico imeti tudi v tej državi več žena, če dokaže, da jih lahko vzdržuje, kot jih lahko ima v muslimanskih državah. (Otroci pa itak dobivajo otroški dodatek!)

Pri marsikomu je tako dozorelo spoznanje, da se muslimanom ne smemo zameriti, zato se jim moramo približati in jim tudi zaradi miroljubnosti ustreci, kar zahtevajo. To je tipičen primer naivnega gledanja na muslimansko problematiko. Verjetno je prvo, kar bi bilo treba narediti, odpraviti revščino v njihovih državah. S tem bi se vloga islama znatno spremenila, saj je prav sloj vernih najrevnejši in nanj ima vodstvo največji vpliv, pa ne samo v muslimanskih državah, ampak po celem svetu. To je eden od ključnih problemov!

sloja skoraj ni.

Zakaj torej strah pred islamom? Vzrokov je več. Glavni in najmočnejši je ta, da pride do maščevanja ali terorističnih napadov, če se ne ugotovi določenim zahtevam muslimanov. Ta strah pred terorizmom pa nam Evropejcem lahko tudi kaj pove. Po 11. septembru 2002 so v Nemčiji muslimani odprli svoje centre in imeli nekakšne dneve odprtih vrat. Češ, pridite in pogledajte, da nismo nevarni, mi vam nočemo nič slabega, želimo samo to, da lahko mirno izpovedujemo svojo vero... Rezultat: Odziv je bil izredno pičel! Nemci se niso odzvali. Enako je bilo na Holandskem in v Belgiji. Res pa je, da si muslimani pridobivajo vse več pravic, zlasti takšnih, ki bi jih Evropejcem ne dopuščali v muslimanskih državah. Tako so si v nekaterih državah sodnijsko pribor-

pravljati, da ima musliman pravico imeti tudi v tej državi več žena, če dokaže, da jih lahko vzdržuje, kot jih lahko ima v muslimanskih državah. (Otroci pa itak dobivajo otroški dodatek!)

Pri marsikomu je tako dozorelo spoznanje, da se muslimanom ne smemo zameriti, zato se jim moramo približati in jim tudi zaradi miroljubnosti ustreci, kar zahtevajo. To je tipičen primer naivnega gledanja na muslimansko problematiko. Verjetno je prvo, kar bi bilo treba narediti, odpraviti revščino v njihovih državah. S tem bi se vloga islama znatno spremenila, saj je prav sloj vernih najrevnejši in nanj ima vodstvo največji vpliv, pa ne samo v muslimanskih državah, ampak po celem svetu. To je eden od ključnih problemov!

Ambrož Kodelja

Po sledovih sv. Klare in sv. Frančiška Čar svete Klare

Kot smo zadnjič že napovedali, poteka v tem tednu v Gorici posebno proslavljanje 750-letnice smrti svete Klare, velike svetnice, ki je neločljivo povezana s podobo sv. Frančiška Asiškega, zavetnika Italije.

RAZSTAVA

Pripadniki Tretjega frančiškanskega reda so skupno z brati kapucini in s skupnostjo goriških klaris pripravili preprosto, a bogato in učinkovito razstavo tik ob kapucinski cerkvi, ki si jo lahko vsakdo ogleda do nedelje, 5. oktobra. V dvoranici so razstavljeni najpreprostejši predmeti-simboli, ki govorijo o ključnih trenutkih Klarinega življenja. Obiskovalca sprašujejo in vodijo v globlje razmišljanje o osebnih veri. Vse govori o pristnem religioznem izkustvu mladega dekleta, ki ji v življenju nič ni manjkalo; in vendar ji je nekaj manjkalo... Zato je zapustila vse, kar je imela, in se brez rezerv prepustila Frančišku, ki jo je pospremil v ljubeznivi Kristusov objem. In tedaj ji ni manjkalo več nič.

Razstava govori o pomenu uboštva, ki je edina pot do odkritja bogstva v Bogu. Govori o odgovodi vsemu iz čiste ljubezni do Boga in do človeka. Govori o velikem Frančišku, ki se je slekel vsega, da bi bil bližnji tudi največjemu revežu, zavrnjenemu od vseh. Govori o resnici, ki jo lahko vsakdo odkriva v božjem načrtu in božji volji. Govori o naših pomanjkljivostih in mejah,

pa tudi o velikih delih Božjih rok v našem življenju, ki jih lahko prepoznamo, če se ne držimo krčevito tega, kar imamo. Življenjski zgled sv. Klare nas spodbuja, naj se ne vdamo fizičnemu in moralnemu trpljenju, kajti samo z močjo vere lahko sprejmemo svoje pomanjkljivosti in pomagamo tistim, ki res potrebujejo našo pomoč. Med vsemi vprašanji, ki so postavljena ob razstavljenih predmetih, je za današnjega človeka ključno zlasti eno: kaj nam brani, da živimo po evangeliju? Zdi se enostavno, skoraj retorično vprašanje: če pa si ga večkrat ponovimo in začne odmevati v nas, nam bo verjetno prišlo do mozga in - tako ali drugače - mu bomo morali najti (iskren?) odgovor.

Vzor, ki nam ga ponuja sv. Frančišek, je preprosto življenje, v katerem imajo svoje mesto bratstvo, solidarnost, pozornost do zadnjih in spoštovanje (tudi kulturnih) različnosti; nad vsem tem pa ljubezen do Boga, ki je temelj vseh teh vrednot in prava vzmet, ki nas vabi v tako življenje.

KLARISE O SV. KLARI

Ob tem tednu so goriške klarise pripravile krajše besede

dilo o veličini lika sv. Klare. Objavljamo prevod vsaj nekaterih misli. "Za Klaro iz Assisija je uboštvo tesno povezano s hojo za Kristusom... Klarina duhovna pot je preprosta, ravna, bistvena, saj vodi neposredno do cilja: z uboštvom stopa po Kristusovih sledovih, s celostnim uboštvom, ki je obenem gmotno in duhovno, ki zaobjema človekovo stvarnost v celoti... Hoja za Kristusom ni samo pristajanje na nauk, ampak pot, na kateri dopuščamo, da nas Sveti Duh spremeni do točke, ko 'nisem več jaz, ki živim, ampak Kristus živi v meni'. Mera uboštva Frančiška in Klare je mera Ljubezni, ki nikdar ne reče 'dovolj'. Uboštvo je za njiju revni in križani Kristus: iz ljubezni do Njega 'se je Ona tako močno zaobljubila in je Njega tako ljubila, da ni hotela zase več nič, razen Gospoda Kristusa'... S tem, da je Klara v polnosti objela uboštvo, je postala v Cerkvi in za Cerkev 'sled Božje Matere'."

SPORED SLOVESNOSTI:
četrtek, 2. oktobra: 18.30 maša; 16.-19.30: frančiškanska razstava

petek, 3. oktobra: ob 18. obhajanje spomina smrti sv. Frančiška; 18.30 maša; 16.-19.30: frančiškanska razstava

sobota, 4. oktobra: 9.-12./15.-20.: frančiškanska razstava; 18.15 polaganje cvetja pred kip sv. Frančiška; 18.30 evharistično slavlje, ki ga bo vodil msgr. Adelchi Cabass, in prižiganje svetilke v čast sv. Frančišku

nedelja, 5. oktobra: 9.-12.: frančiškanska razstava; ob 12. blagoslov živali (pri CISI-ju)

Za konec pa še to: prirediteljem razstave in bogatega duhovnega tedna naj gredo naše čestitke, pa tudi zahvala za pozornost, ki so jo tokrat izkazali slovenskim vernikom z dvojezičnimi napisi in navodili.

DD

Pet minut za molitev

Za dobrotnike

Slavni svetnik!
Tebe, ki si blizu
Gospodu, prosim,
posreduj pri Bogu
za vse, ki me imajo radi
in mi kaj dobrega store'.
Spomni se tudi tistih,
ki so mi v preteklosti
s svojo dobroto,
pomočjo in podporo
stali ob strani.
Naj Bog usliši njihove
prošnje in želje
ter jim darežljivost
v tem in večnem
življenju obilno povrne.
Amen.

Molitev po maši

Vsemogočni Bog,
prosim te,
naj me nebeška hrana,
ki sem jo zaužil,
po priprošnjah tvojega
blaženega spoznavalca
in cerkvenega učitelja
Antona varuje pred
vsemi nezagodami.
Amen.

Ponovno v Sveti deželi

Pismo iz Izraela (5)

Vsakič, ko gre s. Suzan v Gazo, mora že teden dni pred odhodom poslati na pristojni urad izraelskega zunanega ministristva točen program obiska in s kom se bo srečala tam. Nato dobi potrebno dovoljenje. Tokrat je se odpeljala ob sedmih zjutraj z gospo Agnese in z dvema ameriškim duhovnikom. Za pot so do meje potrebovali kaki dve uri. Sledili so običajni pregledi, spraševanja ob prestopu na palestinsko ozemlje. V Gazi je veliko podrtih hiš, saj po vsakem samomorilskem napadu izraelska vojska poruši dom, kjer je bival "kamikaze". Ob cesti sedijo odrasli moški in čakajo, da jih kdo pokliče na kako delo ali v službo. Brezposelnost je izredno velika, perspektiv pa ni. S. Suzan s sopotniki obišče zavetišče sester matere Tereze iz Kalkute, ki poleg otrok, za katere skrbijo, hranijo še mnoge starejše in revne Pa-

lestince. Zelo so vesele denarne podpore, ki jo prinesejo obiskovalci, in se priporočajo v molitev. Patriarh Mihael je pred leti povabil to kongregacijo za apostolat v Gazi. Zde la se mu je izmed vseh najbolj primerna za take razmere. Ena od sester pelje goste na obisk k neki sosedovi družini, kjer se razvije pogovor o težkih razmerah, v katerih živijo. Kruti, žalostni dogodki se vrstijo vsak dan. Izraelska vojska ima že taka letala, ki neslišno preletavajo palestinsko ozemlje. Neka sosedka je hodila po ulici in se ni zavedala, da leti nad njo letalo. Naenkrat je začutila ostro bolečino v nogi, v stegnu. Zadel jo je izstreljek, a od kod? Pogledala je proti nebu in začudena opazila vojaško letalo... Zelo so bili vsi pretreseni pred nekaj tedni, ko je umrla drobna sosedova deklica. Z očetom sta se sprehajala v bližini mejnega prehoda, ki ga po-

navadi stražijo mladi izraelski vojaki, najstniki - večkrat skoraj otroci po videzu. Deklica se je zagledala v vojaka in začudena zaklicala očetu: "Glej, glej, zdi se, kot bi želel vojak streljati na naju!" Mejni stražar se je mogoče prestrašil ali sumil nevarnost, ki je ni bilo, kdo bi vedel... Spržil je naboj v puški in dekletce je obležalo v mlaki krvi prašne ceste v Gazi, tako brez vzroka. Kaj bo ta oče sedaj, ali bo mirno prenašal tako gorje? Mogoče bo tudi sam stopil v vrste bojevnikov in začarani vrste sovraštva se bo nadaljeval. Vsi so pač enako odgovorni in vredni razumevanja. Oboji so krvniki in žrtve obenem. Tako palestinske kot judovske matere objokujejo svoje otroke, ki umirajo...

En Kerem, 20. julija 2003 - Danes delam skupaj z dvema uslužbenkama, ki sta Palestinki. Handedi je katoličanka; njen mož Johny je eden od bolničarjev tu v St. Vincentu in polno zaposlen. Poročila

sta se pred dvema letoma, a nimata še stanovanja in živita kar tu v zavodu. Oba sta kar mlada, saj nimata niti dopoljenih trideset let, in zelo vesela, živahna. Johny je pred leti sodeloval na mednarodnem katoliškem mladinskem shodu v Italiji in rad kaj spre govori v italijanščini. Kot je v teh krajih splošna praksa, izvrstno govori več jezikov. Študiral pa je tudi v semenišču in se tam jezikovno in vse splošno izpopolnjeval. Toda očitno to ni bila njegova pot, ker zapustil ta študij in postal bolničar. Žena Handedi je res lepo in tudi prijazno dekletce. Z otroki ljubeznivo in obzirno ravna, se tudi veliko z njimi pogovarja v njihovem jeziku - v arabščini ali hebrejščini. Seveda ji nihče od sedmih gojencev naše sobe ne odgovarja, saj tega ne zmorejo. Odzivajo pa se le z nasmehom, s kiki ali z gibi. Kaj pa vemo, koliko so taki otroci zmožni dojemati, doživljati... so pač neznanca.

Tudi Sahar dela danes z na-

ma. V treh nam grejo vsa opavila dobro od rok. Ko so otroci že v šoli, pripravljam njihove obleke za naslednji dan in jih zavijam v kopalne brisače. Kolegica Sahar pa se nekako "vzvišeno" mota okrog mene in popravlja moje delo. Nekaj časa to mirno prenašam, a končno nekoliko prekipim in ji odločno - ne povsem prijazno - rečem, da bom že sama. Seveda obstane, saj si ni pričakovala take reakcije. Po kosilu se sprehajam pod oljkami v vrtu in se zavedam, da sem slabo ravnala s Sahar... in to mi obteži želodec bolj kot pikantno kosilo.

Nič, opravičiti se bo treba. Popoldne sva s kolegico sami in ji povem, da mi je pač žal za nevljudnost. "Nič se ne sekiraj", mi veselo reče, "saj se nisem užalila!" In že je napaka popravljena. Preveva me občutek: kako prijetno je dobiti odpuščanje od sočloveka. Srečna sem, da bi kar zapela.

/ dalje
Tereza Srebrnič

Njeno poezijo naj bi imele vse slovenske družine

V Novi Gorici predstavljena zbirka Ljubke Šorli Tolminske pesmi

Poezija, ki je še aktualna in ima kaj povedati tudi novim rodovom

Goriška knjižnica Franceta Bevka, ki ob svojem osnovnem poslanstvu, sposojanju knjig in pospeševanju informacijske kulture, vzporedno prireja tudi predstavitev novih knjižnih oziroma umetniških del z najrazličnejših področij, je v četrtek, 25. septembra, namenila pozornost pesnici Ljubki Šorli iz Gorice. Številna udeležba ljudi raznih poklicev, dejavnosti in izobrazbe je potrdila, da je njena poezija znana in priljubljena tudi na območju Nove Gorice, kjer jo je sicer bilo mogoče spoznati šele v demokratičnih razmerah po osamosvojitvi Slovenije.

Pesniško zbirko z naslovom *Tolminske pesmi* so v goriški knjižnici predstavili prof. Lojzka Bratuž, hči Ljubke Šorljive in njenega moža Lojzeta Bratuža, Marta Filli, upokojena knjižničarka in spodbujevalka poezije Ljubke Šorlijeve, ter založnik Branko Lušina. Lojzka Bratuž se je tudi v imenu svojega brata prof. Andreja Bratuža, ki je bil sicer prisoten na predstavitvi, zahvalila vsem, ki so se kakorkoli ukvarjali s poezijo Ljubke Šorli. Poimensko je najprej omenila Marijana Breclja, knjižničarja, publicista in vsestran-

skega kulturnega delavca iz Nove Gorice, ki ima veliko zaslug za objavo pesniških besedil Ljubke Šorli, od *Izbranih pesmi* iz leta 1973 in otroške zbirke *Veseli ringaraja*, do *Križevga pota* in sedaj *Tolminskih pesmi*, ki jih je uredil in zbirki napisal uvod. Ob tem je poudarila, da je Marijan Breclj med najboljšimi, morda celo najboljši poznavalec poezije Ljubke Šorli. Z njeno poezijo pa so se ukvarjali tudi drugi pomembni posamezniki, med njimi akademik France Bernik, prof. Marija Pirjevec-Paternu, prof. Marija Mercina, Marija Češcut, Tomaž Pavšič, Zorko Harej, Slavica Plahuta, dr. Zoltan Jan, Marta Filli in drugi.

Marta Filli je poslušalcem pojasnila navezanost in ljubezen Ljubke Šorli do rojstnega kraja, Tolmina, ki se ji je za to ljubezen in navezanost tudi večkrat oddolžil. Ob 75-letnici rojstva pesnice je bilo v tolminski knjižnici spominsko srečanje, izšla je knjiga oz. bibliofilski izdaja tolminskih sonetov z naslovom *Rumeni ko zlato so zdaj kostonji*. Za to delo si je zelo prizadevala, zanj pa napisala tudi uvodno besedo. Dodajamo, da je Fillijeva

o pesnici nekajkrat govorila v javnosti, na Ljubko Šorli pa spominjata tudi doprni kip in spominska plošča na rojstni hiši v Tolminu.

Založnik Branko Lušina je pojasnil okoliščine in podrobnosti o izdaji nove knjige z naslovom *Tolminske pesmi*. Izšla je v luksuzni izdaji oz. izvedbi, Založba Branko pa jo je izdala v sodelovanju z založbo Jutro v Ljubljani. Vsebuje 72 pesmi, ki jih je z akvareli opremil goriški slikar Andrej Kosič, vse njegove likovne ilustracije pa so bile namenjene posebej za novo pesniško zbirko. Za njen izid je zaslužna tudi Goriška Mohorjeva družba, ki naj bi, si je zaželel Branko Lušina, tudi v prihodnje sodelovala z njegovim založbo v Novi Gorici. Zbirko *Tolminske pesmi* Ljubke Šorlijeve sta založnika poslala v največje slovenske knjigarne. Novo delo bodo predstavili 17. oktobra v Galeriji ARS v Gorici, kasneje pa tudi v Trstu in Ljubljani. Založnik Branko Lušina je spričo aktualnosti pesniške zbirke menil, da bi jo morali imeti v vsaki primorski oz. v vsaki slovenski družini.

O aktualnosti poezije Ljubke Šorli navajamo misli Marijana Bre-

lja, ki je pesmi izbral, zbirko uredil in zanjo napisal spremno besedo. Zapisal je naslednje: "Če se ponovno (podpisani urednik že v četrto, po tridesetih letih, odkar je pripravljala prvi izbor) vračamo k poeziji Ljubke Šorlijeve, pomeni, da je ta poezija še vedno živa, da vsebuje vitalno sporočilo, da ni odmaknjena sodobnemu človeku (sodobnim generacijam) in da ima še kaj povedati. In tako izbor, ki sovpada z desetletnico pesnične smrti, želi ta nikoli pretrgani stik z njeno poezijo ponesti iz začetka novega tisočletja še naprej rodovom, ki prihajajo."

M.

NAPOVEDNIK

RADIO SPAZIO 103, SLOVENSKE ODDAJE (OD 3.10. DO 9.10.2003)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9, Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz). Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

- Petek, 3. oktobra (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni desert iz diskoteke 103. - Šopek narodnih viž. - Zborovski kotiček. - Obvestila.

- Ponedeljek, 6. oktobra (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni listič z Andrejem: zanimivosti in informacije.

- Torek, 7. oktobra (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

- Sreda, 8. oktobra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Vročina tudi na tečajih. - Izbor melodij.

- Četrtek, 9. oktobra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis. - Glasba iz studia 2.

RADIO OGNJIŠČE - STUDIO KOPER

Tokrat smo si rekli: Gremo v kino! V začetku oktobra 1864 se je namreč rodil izumitelj filmske kamere Louis Lumiere. In začelo se je obdobje razcveta filmske umetnosti. Kaj pa danes? Je film še umetnost? Še obstajajo filmi, ki nas zmorejo zbežati izpred televizijskega sprejemnika v domači dnevni sobi, se je vprašala Urška Železnik in skušala izvedeti, kaj o tem menijo obiskovalci Koloseja v Kopru, in oni drugi, ki raje zaidejo na kakšno predstavo art filma v izolški Odeon... V petek, 3.10., ob 16. uri boste lahko izvedeli, kaj so ji povedali.

Bruci prihajajo! Kaj pa zdaj? Kako jih bomo pa sprejeli? Bo spraševala svoje sogovornike v *Mozaiku mladih*, ki bo v torek, 7.10., ob 16. uri spet posvečen šoli in izobraževanju, Andreja Zupanc. Slišali bomo kakšen resen napotek, ki ga je ob začetku študija morda dobro upoštevati, pa tudi kak šaljiv spomin "starih bajt" na čase, ko so bili tudi samo bruci. Oddaja utegne biti za novopečene študente tudi koristno utrjevanje pred presenečenji, ki jih čakajo.

Seveda pa lahko prisluhnete tudi kateri od preostalih oddaj kopskega studia radia Ognjišče. V eter odplujemo vsak dan - od ponedeljka do sobote - natanko ob 16. uri. Izberite in prisluhnite!

Deželni prispevki za načrte

Z zakonom št. 14/2003 je dežela Furlanija-Juljska krajina uvedla proračunsko postavko prispevkov za posebne načrte ustanov in združenj slovenske manjšine. Postopek predvideva letne konvencije za načrte pomembnih pobud za razvoj in ovrednotenje jezikovnega, kulturnega in zgodovinskega bogastva slovenske manjšine v naši deželi in v čezmejnem sodelovanju. Zanimivostne ustanove morajo dostaviti za leto 2003 prošnjo na Službo za jezikovne in kulturne identitete, ulica S. Francesco 37, Trst, do 20. oktobra.

Skerkova galerija v Trnovci spet odprla svoja vrata

Slikar Vladimir Veličković in njegov Prvi angel apokalipse

Beograjecan po rodu se je že pred davnim preselil v francosko prestolnico

Skerkova domačija v Trnovci na Krasu je prejšnjo soboto sprejela v svojo galerijo umetnostni srčni utrip priznanega likovnika in dolgoletnega prijatelja odvetnika Skerka Vladimira Veličkovića. Razstava bo na ogled od 28. septembra do 4. novembra. Na uradni otvoritvi je bilo prisotnih veliko predstavnikov javnih ustanov, pa tudi številno občinstvo, med katerim je bilo zaslediti ljubiteljev likovne umetnosti. Med drugimi so bili prisotni tudi predstavniki francoske kulture v Italiji, saj je Veličković pred kratkim postal francoski državljani. Za glasbene vložke je poskrbel violončelist Vasja Legiša. Umetnostna kritika Zoran Kržišnik in Claudio Martelli sta orisala lik umetnika Veličkovića in njegovo delo. Fundacija CRT je razstavo finančno podprla, druge ustanove so ponudile svoje pokroviteljstvo.

Naslov čudovitega umetnostnega niza *Prvi angel apokalipse* in seveda celoten opus slikarja dobi svoj zagon, smisel in navdih v besedah Janezovega odlomka "Ko je jagnje odtrgalo sedmi pečat... Zatrobil je prvi angel: in nastala sta toča in ogenj, pomešana s krvjo, ter se usula na zemljo. Zgorela je tretjina zemlje, zgorela je tretjina dreves in zgorela je vsa zelena trava". To je svet boleče tesnobe, ki prebode dušo gledalca Veličkovićevega platen. Tako ogromne kot tudi manjše slike popeljejo v krajine, podeželja, odete v pretresljiv ognjen plašč vojne, v kateri je človek obenem žrtev in morilec: človek ubija sočloveka. Poleg uničujočega ognja in nasilja so v Veličkovićeveh platnih prisotni tudi drugi simboli mučenja, ograde in vislice, razmesarjena človeška telesa in živalska trupla, vrane. Ogenj in požari so sled uni-

FOTO KROMA

čujočega besa demonov in grozot, ki nimajo niti določene pripadnosti zastavi, nimajo imena in niti obraza. Ikonografija Veličkovićeveh del ponazarja torej neskončne puščavske pokrajine, prežete s požari, obdane z gostim dimom, v katerih je človek močno vezan na svojo telesno dinamičnost, ki nosi posledice neskončne besni morilcev, ki pa so že odšli: v Veličkovićeveh delih ni nikoli zaslediti uprizoritev katastrofe, medtem ko se ta dogaja, kajti zločinci so že zapustili kraj zločina, kriminalci so izginili, postali so nevidni. Za njimi ostajajo le mrtvi in sledovi atentatov. V nekaterih delih pa je vsekakor mogoče zaslediti neko svetlo točko, ki ponazarja neke vrste povratek iz morilske dežele človekovega duha. Veličković se zasidra v človekovo zavest ne kot sodnik, ki deli ljudi na krive in nekrive, pač pa kot so-krivec nenehne človekove tragične eksistence, saj je on sam človek: in kot tak, hranitelj globokega kozmičnega nasilja, ki biva v globinah

človekovega čuta, saj nasilje ni vezano na zgodovino, ampak na ljudi.

Vladimir Veličković je navdih za svoje delo dobil v samem življenjskem dogajanju. Šest let je bil star, ko so na velikonočno nedeljo 1941 nemške letalske sile bombardirale Beograd, umetnikovo rojstno mesto. Uničile so mu svet, ki je njemu predstavljal otroštvo. Po vojni je Veličković diplomiral v arhitekturi in se vživel v beograjsko kulturno življenje, prežeto z nadrealističnimi prvini. Leta 1965 je imel prvi važnejši umetnostni podvig, ko je na pariški mladinski bienniali zmagal nagrado za slikarstvo. Pariz mu je postal nato nov dom. Bil je med ustanovitelji šole za novo figurativno umetnost. Temelji Veličkovićevega ustvarjanja so vedno bili nasilje do sočloveka, naša nesposobnost v dojemanju vesolja, tragičnost človekove življenjske kondicije. Veličković skratka zgodovini 20. stoletja zre v oči in jo upodablja...

Igor Gregori

PREJELI SMO

Ob recenziji knjige Med svobodo in rdečo zvezdo

Ugledni zgodovinar dr. Branko Marušič nam je s prošnjo za objavo poslal pismo, ki nas posredno opozarja na občutljivo vprašanje nekritičnega objavljavanja nepreverjenih virov. (Ured.)

Spoštovani!

V zadnji številki Družine (7. 9. 2003) kar ne morem uskladiti pojasnila dr. Rudija Koncilija na prvi strani in recenzije knjige Dušana S. Lajovca *Med svobodo in rdečo zvezdo, ki jo je prispeval Bogomir Štefanič ml. z naslovom Zgodba z dodano vrednostjo. "Dodana vrednost" je namreč seznam poklicnih agentov, rezervistov, nekdanjih in aktivnih registriranih sodelavcev tajne jugoslovanske policije - udbe. Na seznamu, ki je prišel v roke Dušana S. Lajovca na način, ki ni bil zakonit (odtujitev dokumentov iz arhiva neke državne službe je dejanje, ki zahteva kazenski pregon), so se znašle tudi osebe, ki so povsem slučajno, nevede ali pod prisilo, prišle v stike s tajno policijo. Dr. Koncilija je lahko povedal, "s kakšnimi ovaduškimi pritiski so totalitarni oblastniki vzpostavljali in ohranjali ovaduški sistem," msgr. Vinko Kobal in še mnogi drugi, ki so umrli, tega ne morejo več storiti. Morda bo dr. Koncilij sledila na primer Zora Rebula, soproga tržaškega pisatelja in stalnega sodelavca Družine. Veliko je oseb, ki jih je zaznamoval pečat sodelavcev ozne in udbe, in tega znaka, ki je ne more zbrisati nobeno opravičilo, čeravno je način objave zgodovinskega vira, kot ga predstavlja seznam, strokovno povsem neustrezen in dvomljiv. "Dodana vrednost" Lajovićeve zgodbe je lahko le nemir in razdor. Komu v prid?*

Branko Marušič, Solkan

Gledališki abonma za otroke in družine / Prva predstava 12. oktobra

Gledališki vrtiljak se bo znova zavrtel

Pisani svet pravljic, čarobni junaki, simpatične melodije in pesmice, veliko smeha in otroške igrivosti. Vse to čaka malčke in njihove starše, nonote, strice ali tete, ki si bodo tudi letos priskrbeli abonma za otroke in družine in se vključili v Gledališki vrtiljak. Gledališko sezono že 6. leto prireja Radijski oder v sodelovanju s Slovensko prosveto in Primorskim dramskim gledališčem.

Letošnja gledališka sezona bo stekla 12. oktobra, to pomeni, da je abonmajnska kampanja v polnem teku, predstave pa bodo kot običajno v Marijinem domu pri Svetem Ivanu v Trstu. O letošnji ponudbi smo se pogovorili z Lučko Peterlin, odgovorno za mladinske odrske postavitve pri Radijskem odru.

Gledališki vrtiljak se s svojimi predstavami vedno zavrti ob nedeljah popoldne – in to enkrat na mesec, od oktobra do aprila. Komu so namenjene predstave?

Če gledamo predstave same na sebi, je treba poudariti, da so to otroške predstave, torej so namenjene otrokom. Vendar pa so po-

stavljene v tak čas (nedeljo popoldne) in abonma ponujamo v taki obliki, da pritegnemo celotne družine. Družina namreč plača v celoti samo prvi abonma, že drugi ima popust, od tretjega dalje pa so zastoj. S tem omogočamo tudi številčnim družinam, da si privoščijo skupni ogled predstav po dostopni ceni.

V abonma je vključenih sedem predstav, od katerih sta dve domači produkciji, pet pa gostovanj...

V lanskim sezoni smo prvič poskusili vključiti v sezono predstavo, ki smo jo z mladimi tečajniki naštudirali na enotedenskem poletnem gledališkem seminarju. Mali igralci (večinoma iz vrst sedanjih ali bivših gledalcev) so se zelo dobro izkazali in navdušili publiko. Tako smo sklenili, da tudi letos kot prvo uvrstimo v program *Zvezdico Zaspanko*, ki je nastala na letošnjem poletnem gledališkem tednu. Druga naša produkcija bo zaživela na odru ob prazniku svetega Miklavža. Ostale predstave smo izbrali s pomočjo režiserja Emila Aberška iz Primorskega dramskega gledališča in smo si zagotovili pet imenitnih

otroških predstav: na sporedu bodo *Mavrična ribica* Gledališča Koper, *Trije srečni prijatelji* Lutkovnega gledališča Maribor, *Kdo je napravil Vidku srajčico* Lutkovnega gledališča Jože Pengov iz Ljubljane, *Volk in kozlički* Mini teatra iz Ljubljane ter *Mala čarovnica, ki ni mogla biti zlobna* Gledališča na vrhovi iz Nove Gorice.

Boste tudi letos poskrbeli za animacijo in za likovni natečaj za otroke?

Seveda. Vse gledališke predstave spremlja animacija, pri kateri sodelujejo animatorke ŠC Melanie Klein, denarno pa jo je podprla Zadržna kraška banka. Najbogatejša in najbolj priljubljena je seveda tista, ko otroke obišče sveti Miklavž, najbolj ustvarjalna pa tista, ko otroci na vsako predstavo prinašajo svoje risbice z naslovom *Moj najljubši gledališki junak*. Te risbice sproti izobesimo, ob zadnji predstavi pa razstavimo prav vse in nagradimo najlepše iz vsake starostne kategorije.

Gledališki vrtiljak je doživel v minulih sezonah velik uspeh in povpraševanje. Zato je

treba verjetno tudi letos pohiteti z vpisovanjem, saj je število abonmajev omejeno na število sedežev v dvorani. Čemu pripisujete tak uspeh?

Naša gledališka ponudba nudi staršem možnost, da s svojimi otroki (ki jih med tednom tako malo vidijo) doživljajo čar gledališča, jim kaj razložijo, opazujejo njihove reakcije, sledijo njihovem doživljanju, jih rešujejo tesnobe in se o predstavah lahko tudi pozneje z

njimi pogovarjajo. Tako se vez med otrokom in starši krepi in bogati. Obenem pa se ob nedeljskih predstavah mnoge mlade družine srečujejo, torej so predstave postale tudi priložnost za družabna srečanja.

Za rezervacijo ali nakup abonmaja se lahko zainteresirani oglašijo v uradih Slovenske prosvete - ulica Donizetti 3 (prvo nadstropje), ali pokličejo na telefonsko številko 040 370846 vsak delavnik, od 9. do 17. ure.

Zasedanje Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti v Novi Gorici in Gorici

Ob koncu prejšnjega tedna so se predstavniki vseh izpostav Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti zbrali na letnem srečanju v Novi Gorici in Gorici. Izбира teh dveh mest ni bila naključna, saj so s tem želeli izkazati pozornost območju, ki bo v kratkem postalo simbol nove evropske integracije. V Novi Gorici je zasedanje pozdravil podžupan Andrej Miška; poudaril je veliko kulturno tradicijo mesta, ki ima številne pomembne profesionalne kulturne ustanove, obenem pa skrbi tudi za ljubiteljsko kulturo. Vstop Slovenije v EU bo za obe mesti pravi velik izziv tudi na kulturnem področju. Ravnatelj sklada Igor Tršar je predstavil bogato

mrežo kulturnih dejavnosti sklada, ki šteje v Sloveniji 2.500 društev, sodeluje pa tudi z zamejskimi. Drugi del zasedanja se je nadaljeval v Gorici, najprej v Kulturnem domu, kjer sta našo stvarnost na kulturnem področju predstavila predsednik SSO Sergij Pahor in goriški predsednik SKGZ Livio Semolič. Sobotno jutro so preživeli v Kulturnem centru L. Bratuž, kjer jim je predsednica Franka Žgavec predstavila središče in bogato delovanje, ki v njem poteka. V imenu ZSKP je goste pozdravil Damjan Paulin. Šest delovnih skupin je ob koncu zasedanja predstavilo glavne smernice delovanja sklada ter strateška in programska izhodišča.

Pevski teden Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel v Portorožu

Petje, glasba, morje in... sklece (2)

Na pevskem tednu smo poleg drugega tudi risali. Za voditelja smo imeli profesorja Jusso, ki uči likovno vzgojo.

Tisti dan smo se vsi zbrali okrog profesorja. Ta nam je razdelil liste in nekaterim tudi čopiče in tempero, ki jih je prinesel s seboj.

Vsak si je izbral svoj prostor in motiv, katerega bo risal. Jaz sem si izbral cerkev. Profesor je od časa do časa komu kaj popravil in mu svetoval, kako pride risba boljša. Končno smo s pomočjo profesorja dokončali naše izdelke.

Andrej Brešan

Dne 2. septembra 2003 smo se z avtobusom pripeljali v Portorož.

Ko smo dospeli, so nam učitelji pokazali sobe.

Nam je bil najbolj všeč tajnik Andrej, ki nam je pripovedoval strašne zgodbe, pravzaprav čudovite srhljivke. Risali smo, peli, a največ smo se igrali.

Učitelji so bili vsi zelo zabavni, razen redkih izjem.

Toda kot pravi pregovor: "Greh se pove, grešnika pa ne".

Naučili so nas kar dosti pesmic,

zato imajo, po naše, kar vzdržljive živce. Krasno smo se zabavali.

Morda je bila najlepša stvar ta, da smo se v Portorožu dobili sami prijatelji. Učitelji in učiteljice so najbrž to razumeli, saj so nas pustili, da smo zvečer klepetali dolgo v noč.

Bilo je zares bomba!

Škoda, ker se je takoj po tednu v Portorožu začela šola in so tudi učitelji in učiteljice, ki so bili v Portorožu zabavni, postali bolj resni...

Eliza Petrovič, Ivana in Tina Paljk

Katarina in Andrej sta kupovala hrano za kuharice in sta nas spravljala spat. Seveda, ko smo hodili na sprehod in na plažo, sta nas spremljala tudi onadva. Ko pa je Katarina kuhala, nas je Andrej zabaval s smešnicami, igrami in drugimi dejavnostmi. A kadar ga nismo ubogali, nam je storil delati sklece in počepe.

Michele Schincariol

V torek, 2. septembra, smo se podpisane srečale na avtobusnem postajališču v Rožni Dolini. Skupaj z drugimi gojenci Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel smo čakale na avtobus, ki nas je popeljal v Portorož na pevski teden. Pot je bila zabavna in je hitro minila, tako da smo kmalu prišli na cilj in smo zagledali prelepo morje.

Profesorji so nas pospremili do župnišča, kjer smo preživeli teden.

Pospravile smo prtljago in si uredile prostor za spanje, nato pa smo bile kar lačne, tako da smo težko čakale na kosilo. Imeli smo srečo, saj so nam kuharice pripravile dobro pašto in sploh so ves teden strašno skrbele, da ne bomo ošibeli. Gospe Zdenka in Nada ter gospodična Katarina so bile zelo prijazne, a tudi zelo stroge in natančne. Zjutraj, npr. smo jedli kruh s čokolado, kar nam je bilo zelo

všeč. A to ni bilo enostavno, saj so profesorji ocenjevali, kako smo se obnašali in kaj dosegli med jutranjo telovadbo. Kdor se pri tem ni potrudil, je tvegala, da je namesto čokolade dobil na kruhu marmelado. Vsak dan smo, takoj po kosilu in večerji, pomagali pospravljati mize. Upajmo, da bodo kuharice, ki so se z nami trudile ves teden, tudi prihodnje leto med nami in nam lajšale jutranje vaje.

Nika Bagon, Tjaša Devetak in Karen Ulian

V Portorožu smo imeli vsak dan ob 7.50 telovadbo. Tekali smo okoli parkirišča in imeli steching. Nato pa smo zajtrkovali. Po zajtrku smo si umili zobe, potem smo imeli dihalne vaje. Takrat smo globoko dihali, da bi dobro peli.

Čprav smo to počeli vsak dan, sem se na pevskem tednu zelo zabaval.

Stefano Codrumaz

/ dalje (zbrala in uredila KB)

DSI / Inž. Peter Merku'

Za začetek odlično predavanje o diplomaciji sprave na Japonskem

FOTO KROMA

DSI je novo sezono začelo minuli ponedeljek, ko je v svojo sredo povabilo inž. Petra Merkuja, ki je predaval na temo *Mednarodna diplomacija sprave - primer Japonske*.

Predavatelj, ki se že dalj časa posveča raziskovanju primerov mednarodne sprave, je številni publikli ponudil vpogled v precej nepoznan svet miselnosti in politike skrajnega azijskega vzhoda. Zato da bi bolje razumeli, zakaj se Japonska z veliko težavo sooča z lastno preteklostjo in zakaj še danes z velikim odporom prizna zločine, ki jih je zagrešila med agresivno politiko v prvi polovici minulega stoletja, je najprej podal presekok japonske antropologije. Razložil je, da je prepričanje Japoncev, da so med 2. svetovno vojno ravnali pravilno, izviralo iz popolne predanosti nadrejenim, oz. samemu cesarju. Cesarjeva rodbina pa ima po šintoistični veri božanski značaj.

Po 2. svetovni vojni je mednarodno zavezniško sodišče obsodilo na smrt sedem japonskih vojnih zločincev. Nobeno japonsko sodišče pa ni nikoli obravnavalo vojnih zločinov. Nihče tudi ni obsodil cesarja Hirohito, v imenu katerega so generali in njihovi podrejeni izvrševali agresivno in krvavo politiko v Vzhodni in Jugovzhodni Aziji. Hirohito je celo ostal na oblasti.

Posledica tega pa je bila, da se Japonska nikoli ni resnično spopadla s svojimi krivdami iz preteklosti.

Prvič so japonski državni voditelji – sicer na dokaj vzvišen in skoraj žaljiv način priznali svojo krivdo in se opravičili Kitajski šele v prvih sedemdesetih letih. Do kvalitativnejšega koraka naprej na poti sprave pa je prišlo v obdobju priprav na 50-letnico konca vojne, ko so le za kratko obdobje vladali socialdemokrati. Konservativne liberaldemokratske sile v naslednjih vladah pa so tudi ob sami okrogli obletnici konca vojne ovirale pravna dejanja.

Do sprejemljivih opravičil pred najvišjimi državnimi voditelji napadenih držav je prišlo konec devetdesetih let. Vendar se svetovna javnost ne more otresti občutka, da je do tega prišlo samo iz neke mednarodne spodobnosti, ne pa iz pravega prepričanja. Šele ko se bodo Japonci kritično spopadli z lastno zgodovino in jo celovito obravnavali na primer v lastnih zgodovinskih učbenikih, se bo lahko spravi proces resnično zaključil.

Ob koncu je predsednik DSI Sergij Pahor povabil na naslednje ponedeljkovo srečanje, ko bo filozof in teolog Edi Kovač predaval o filozofu Nietzscheju.

Breda Susič

Zaskrbljujoče stanje

Raba slovenščine v rajonskih svetih

Občinski svetovalci opozicije Alessandro Carmi in Roberto Decarli iz Illyjeve liste in Fulvio Camerini in Silvana Moro iz vrst Olike so predlagali besedilo osnutka novega pravilnika o delovanju rajonskih svetov. Besedilo ima vključen jasen člen (41), ki ureja rabo slovenskega jezika: ta je pri delovanju rajonskih svetov dovoljen v skladu z veljavnimi zakonskimi normami. Prejšnji pravilnik je bil namreč vezan na mnenje pokrajinskega nadzornega odbora (danes ta odbor ne deluje več), ki se je, sklicujoč se na pomanjkanje vsedravnega zakona, izmikal pred zahtevo slovenskih svetovalcev, da bi se posluževali slovenskega jezika. Ker pa je bil leta 2001 zaščitni zakon za slovensko majšino odobren, so

danes zahteve svetovalcev opozicije dejansko v skladu z določili vsedravnega zakona. Stanje urada prevajalcev slovenskega jezika na tržaški občini dokaj zaskrbljuje občinskega svetovalca Petra Močnika, predvsem po neprijetnem dogodku, ki se je pripetil na zadnji seji zahodnokraškega rajonskega sveta: ker je bil prevajalec odsoten, so slovenski svetovalci sejo zapustili, nakar je bila ta prekinjena. Čeprav tržaška občina namerava v naslednjih letih okrepiti osebje, bo urad za prevajalce slovenskega jezika imel le po enega vodjo in enega uradnika-prevajalca. Občinski svetovalec SSK je, zaradi tako zaskrbljujoče pomanjkljivosti občinske uprave, vložil v občinsko skupščino svetovalsko vprašanje.

V nabrežinski župnijski dvorani

Analiza stanja v Kanalski dolini

Minil je natanko mesec dni, kar je narava hudo preizkusila Ukljane. Dva metra vode, blata in drugega materiala je v petek, 29. avgusta, ob 17.30 zalilo vas, kot ne pomnijo zadnjih sto let. Mesečna konferenca v nabrežinski župnijski dvorani je bila posvečena prav analizi današnjega stanja v Kanalski dolini. Povabljen je bil dr. Rafko Dolhar, ki je po uvodnem pozdravu vaškega župnika g. Bogomila Breclja najprej podrobno predstavil razloge te strašne povodnji. Začel je z grenko in hkrati, v določenem smislu, optimistično noto, da je bila vendar sreča v nesreči, če je vas razdejalo popoldne in ne ponoči, saj je cerkveno poslednje zvonjenje tako uspelo opozoriti farane, da so se pravočasno umaknili pred uničujočim valom. Kljub temu pa je ujma žal zahtevala dve smrtni žrtvi. V nekaj minutah je bilo namreč tri četrtnine hiš do prvega nadstropja zasutih. Neverjetna količina padavin (300 litrov na kvadratni meter) je v zelo kratkem času napolnila vse potoke, ki se vijejo med Ojstrnikom in Kukom. Naravni lijak, struga potoka Ukve, v katero se iztekajo, pa ni prenesla take sile.

Poleg naravnih nevarnosti je dr. Dolhar naštel še nekatere človeške napake: 30 metrov globok žleb najbrž ni bil

FOTO KROMA

primerno očiščen, namesto starega lesenega mostu pa povezuje vzhodni in zahodni del Ukev železobetonski most, ki je v tistih tragičnih trenutkih deloval kot destruktivni zamašek sredi vasi.

Prva, emergentna faza je vsekakor mimo. Ceste so počiščene, blato v hišah odstranjeno, električna napeljava in telefon sta usposobljena. Prazna poslopja pa čakajo na prebivalce, ki so se odselili k sorodnikom ali prijateljem oz. so našli zatočišče v vojašnici na Trbižu ali v socialnem centru v Naborjetu. V najboljšem primeru se bodo Ukljani vrnili na svoje domove komaj spomladi. Šele natočna tehnična ekspertiza

pa bo pokazala, katere zgradbe bodo ostale in katere bodo morali podreti. Medtem je občinska uprava začela deliti popisne pole, v katere bodo vaščani vnesli podatke o škodi, ki naj bi jo za 70% krila deželna uprava z državnimi sredstvi. Kako jih bodo razdelili, še ni znano.

Med lokacijami, ki so bile najbolj poškodovane, je tudi cerkev, saj je zvonik na njenem vzhodnem boku samo še spomin. Edino, kar je ostalo, so zvonovi, ki so jih našli nekaj kilometrov daleč. Erik Dolhar je očetovemu dodal še svoje pričevanje, kako so s tržaškimi skavti poskrbeli za najbolj izpostavljen del župnijskega arhiva. Medtem

ko bodo obnovitvena dela na bivanjskih prostorih trajala vsaj leto, bo moral cerkveni objekt čakati še dlje.

Kako nameravajo pristojne oblasti ukrepati, da se ne bi ponovila katastrofa tistega 'črnega petka'? Geologi in urbanisti se še niso izrekli: morda tako, da bi potok dodatno zaježili in podrli nekaj hiš ob strugi. Kaj pa v tem trenutku najbolj potrebujejo Ukljani? Poleg dobre besede, smemo brez cinizma reči predvsem finančna sredstva, ki bodo omogočila, da bo njihova vas čimprej ponovno zaživela. Manjšinska solidarnost (nabirka in pomoč prostovoljcev ter drugih slovenskih predstavnikov) vsekakor potrjuje, da nismo pozabili nanje. Prav slovenstvo, problem obveznega šolanja v slovenščini in pomanjkanje čedermacev v Kanalski dolini so bile glavne teme vprašanj, ki so jih zbrani v nabrežinski župnijski dvorani postavili dr. Dolharju.

Govornik je nato prepustil besedo diapozitivom g. Breclja, ki jih je nabrežinski župnik posnel ob obisku pri sobratu g. Marju Garjupu, kateremu je izročil denarni prispevek nabrežinske župnije. Fotografije so pokazale težavno čiščenje struge, uničene vrtove in opustošene domove, ki gledajo "kot mrlič brez oči".

AL

V bivši pralnici na Proseku

Potekajo obnovitvena dela za nov sedež Sklada Mitja Čuk

Strukturo sestavljajo dve poslopji in veliko dvorišče; preureditev bo stala kakih osemstodvajset tisoč evrov

Obnovitvena dela prosekške stavbe, namenjene Vzgojno zaposlitvenemu centru Mitja Čuk, dobro napredujejo. Gre za večnamensko strukturo, ki je nekoč služila kot kopalnišče. Sestavljata jo

dve poslopji, v katerih bo potekala dnevna dejavnost Sklada. Namen odgovornih onlus ustanove je predvsem vzgajanje bodočih oskrbovancev Sklada v čim bolj družinskem okolju, v kate-

rem se bodo naučili lesarske spretnosti, pa tudi šivanja, tkanja in keramične umetnosti; najpomembnejše, a verjetno tudi najbolj težavno, bo vzgajanje posameznega gosta k avtonomiji. Temu bo namenjena bivša hiša čuvaja, v kateri bodo nastale kuhinja, jedilnica in drugi skupni prostori, tako da bo poslopje spominjalo na pravo zasebno hišo. Stavbo, ki je bila nekoč pralnica, pa bodo preuredili v strukturo, ki bo služila skupnim dejavnostim centra in zabavi. Obe poslopji in veliko dvorišče bodo opremili z vsemi napravami, ki bodo gostom omogočile neomejen premik po vsej strukturi.

Obnovitvena dela, ki sta sad sodelovanja Sklada in občine Trst, sta na licu mesta predstavila odbornika tržaške občine Giorgio Rossi (javna dela) in Claudia D'Ambrosio (socialne zadeve) v petek, 26. septembra, ob prisotnosti glavnih predstavnikov Sklada Mitja Čuk, gospe Stanke Čuk in Jelke Cvelbar, predsednika zahodnokraškega rajonskega sveta, Bruna Rupla, ter starejšega svetovalca sveta, Štefana Ukmarja. Be-

sede odbornika Rossija so bile v znamenju odprtosti celotni slovenski manjšini, češ da "je manjšinska skupnost verjetno še toliko bolj potrebna podpore kot večinska"... Odbornik Rossi meni, da bodo dela zahtevala še tri, štiri mesece. Odbornica D'Ambrosio je v zvezi z obnovitvenim projektom podčrtala učinkovitost dialoga med operaterji, ki se že dolgo let ukvarjajo s problemi hendikapa, in tistimi, ki se dejansko ukvarjajo z realizacijo struktur, namenjenih osebam s posebnimi potrebami.

Arhitekt Laura Visintin in odgovorni za dela inž. Paolo Pocecco sta nato pospremila prisotne na ogled gradbišča, ki bo lahko gostilo kar šestnajst gostov s posebnimi telesnimi in psihičnimi problemi. Nov sedež Vzgojno zaposlitvenega centra, ki bo stal 820 tisoč evrov, je za Sklad izredne važnosti, kot nam je povedala predsednica Sklada, ga. Čuk: "delovanje Sklada se bo z novim objektom radikalno spremenilo. Dolgo časa smo se borili, da bi imeli neko stalno strukturo, kjer bi lahko namestili tudi primerne opreme, za laboratorij, delavnice in drugo. Ker smo se do danes morali vedno seliti iz kraja v kraj, si tega nismo mogli privoščiti. Laboratoriji bodo na visokem kvalitetnem nivoju, saj bomo lažje investirali v strukturo, ki bo naša".

IG

Imenovani novi pokrajinski odborniki Seja pokrajinskega sveta SKGZ za tržaško pokrajino

Nov pokrajinski odbor SKGZ je bil imenovan na zadnji seji pokrajinskega sveta Slovenske kulturno gospodarske zveze. Poleg imenovanja novih pokrajinskih odbornikov odbora, ki ga bodo sestavljali pokrajinski zastopniki glavnih članic SKGZ-ZSKD Rinaldo Vremec; KZ Edi Bukavec; SDGZ Fabio Pahor; ZSSDI Gorazd Pučnik; Taborniki RMV Janko Andolšek -, je na zasedanju pokrajinski predsednik Igor Gabrovec vključil v odbor še tri zgodovinarje (Franca Fabca, Iztoka Pečarja in Milana Pahorja), da bi se odločno postavili zoper tiste, ki v zadnjih časih skušajo potvarjati zgodovino naših krajev: na vsedravnem prizorišču (Berlusconi s svojimi izjavami

o "širokodušnosti" Mussolinijevega terorja) kot tudi na Tržaškem (zaskrbljujoče izjave nekdanjega vodilnega levičarskega predsednika Stelia Spadara). Če je dialog s tržaško občinsko upravo dokaj neploden, Gabrovec upa, da bo odnos z novo izvoljeno Illyjevo deželno upravo pozitiven, predvsem prek delovanja petih slovenskih svetovalcev. Gabrovec pričakuje, da bo dežela tudi v kratkem uradno priznala zastopništvo krovnih organizacij SKGZ in SSO. Poleg čezmejnega sodelovanja z društvi in organizacijami na slovenskem Primorju, novi pokrajinski odbor načrtuje spodbujanje aktivnega posluževanja pravic, ki izhajajo iz zaščitnega zakona.

Oktohrske volitve za poslansko zbornico

Volilna kampanja Ettoreja Rosata se nadaljuje

Med drugim se je kandidat Demokratične zveze sestel s predstavniki SKGZ in SSO, dolinskim županom Borisom Pangercem in predstavniki ZSSDI

Volilna kampanja deželnega svetovalca in kandidata Ettoreja Rosata za poslansko zbornico se nadaljuje. Pester program volilne kampanje je kandidata Rosata - ki je pred kratkim izvedel, da bo njegov tekmeč za mesto v poslanski zbornici bivši tržaški podžupan Renzo Codarin - privedel do pomembnih srečanj s tržaškimi predstavniki slovenske manjšine. V torek, 16. septembra, je bil kandidat Demokratične zveze gost krovnih organizacij SKGZ in SSO; na srečanju je bilo izpostavljenih veliko problemov, ki zadevajo predvsem udejanjenje zaščitnega zakona in razvoj deželne stvarnosti preko čezmejnega sodelovanja.

Kriza tržaške ekonomske in podjetniške realnosti je bil tema Rosatovega srečanja s predstavniki Združenja obrtnikov. Rosato je bil mnenja, da bi se stanje mestnega in

pokrajinskega gospodarstva izboljšalo, ko bi ne tako velika trenja pogojevala politične dialektike. Predstavniki obrtnikov so v primeru izvolitve Rosata zaprosili za njegovo aktivno in navzoče delovanje za razvoj našega območja.

Ob praznovanjih sedemstoletnice tržaške stolnice sv. Justa je predstavnik Demokratične zveze prisostvoval slovenski sveti maši, ki sta jo darovala tržaški škof Ravignani in škof iz Cremona Dante Lanfranconi. Kandidat levsredinske koalicije je imel srečanje tudi z dolinskim županom Borisom Pangercem. Rosato je v svojih besedah izrazil željo po večji prodornosti koalicije Demokratične zveze tudi na območju Dolinske občine in obenem opozoril, kako je programska zaveza naprednih sil obrodila pozitivne volilne izide na državnem prizorišču.

25. septembra se je Rosato sestel tudi s predstavniki Združenja slovenskih športnih društev v Italiji. Predsednik ZSSDI Kufersin je podal statistični in organizacijski pregled zamejskega športnega gibanja ter gosta seznanil z uspehi, predvsem pa s težavami, s katerimi se športna društva vsakodnevno soočajo. Te so večkrat odvisne samo od krajevnih razmer, ampak tudi od sklepov, ki jih sprejemajo centralne rimske oblasti. V tem oziru je važna vloga slehernega parlamentarca in to bo tudi ena izmed nalog Ettoreja Rosata, če bo zmagal na oktobrskih volitvah. Rosato je podčrtal vlogo športa s posebnim poudarkom na njegov socialni in propagandni pomen, še posebno, ker se z njim ukvarjajo mladi in ni zato vseeno, v kakšnem okolju in v kakšnih razmerah pre-

življajo enega najbolj pomembnih obdobij življenja.

V tem smislu gre podpirati vse pobude, ki gredo v smer krepitev in širitve športnega udejstvovanja tudi in predvsem med pripadniki slovenske narodnostne skupnosti. Koalicija, ki podpira Ettoreja Rosata, je do danes pokazala odprtost do naše narodnostne skupnosti - bremo v komunikaciji ZSSDI - in zato naši športni delavci upajo v njegov uspeh, ki bi pomenil tudi, da se v Trstu le nekaj premika v pravo smer, v smer odprtosti in sodelovanja med vsemi mestnimi komponentami in tudi do bližnjih sosedov. V ta namen se bodo angažirali še posebno za to, da bodo ljudje šli masovno na volišča. Tudi od te konkretne prisotnosti bo verjetno odvisen končni rezultat.

IG

OBVESTILA

OB 50-LETNICI delovanja v Škedenju bo g. Dušan Jakomin obhajal ta okrogli jubilej z zahvalnim dnevom v nedeljo, 5. oktobra. Zbiranje je predvideno pred Domom Jakoba Ukmarja, ob koder bo sprevid ob 15.30 šel do cerkve sv. Lovrenca, kjer bo ob 16. uri slovesna sv. maša, ki jo bo daroval jubilar. Na koro bo pel škedenjski cerkveni pevski zbor pod vodstvom Iztoka Cergola in ob orgelski spremljavi Tomaža Simčiča.

KRUT OBVEŠČA, da je tajništvo odprto od ponedeljka do četrta od 9. do 13. ure in od 14.30 do 17. ure. Ob petkih pa od 9. do 13. ure.

SKAVTI S sedežem pri Sv. Ivanu vabijo nove člane, naj se jim pridružijo na prvem sestanku v soboto, 11. t.m., od 15. do 17. ure na sedežu v Marjinem domu v ul. Brandesia 27. Vabljeni bodisi najmlajši (volčiči in volkuljice od 7. do 11. leta) kot starejši (izvidniki in vodnice od 12. do 16. leta). Najstarejši (roverji in popotnice) pa bodo imeli prvi sestanek 15. t.m., ob 20. uri vedno v prostorih Marjinoga doma. Informacije: Paolo, tel. 339 8672555 oz. 000386 31781335.

OB PRAZNIKU Rožnovenske nedelje prireja SKD Barkovlje v sodelovanju z Associazione Culturale Province Storiche Giuliane *Umetnost most med narodi - Mednarodno razstavo kiparstva in slikarstva*. Razstavljajo Luigi Buonocore, Renato Elia, Rado Jagodic, Kensuke Koike, Neža Pavlica, Jana Pečar in Štefan Turk. Otvoritev je bila 27. septembra. Vhod v dvorano iz ulice Bonafata 6. Urnik razstave: do petka, 3.10., od 18. do 20.; v soboto, 4.10., od 10. do 12.; v nedeljo, 5.10., od 9.30 do 13.

DAROVI

ZA SLOVENSKO Vincencijevo konferenco v Trstu darujeta K.K. 50,00 € in M.U. 50,00 €.

ZA SLOVENSKO Vincencijevo konferenco v Barkovljah daruje N.M. 10,00 € v spomin na Petra Udoviča in 10,00 € v spomin na Mileno Andrée.

ČESTITKE

Na tržaškem konservatoriju je v soboto, 20. septembra, diplomiral iz kitare **Paolo Bembi**. Da bi še uspešno nadaljeval po glasbeni poti, mu voščijo prijatelji Alen, Mirko, Marko, Martina in Igor.

V nedeljo, 28. septembra

Rojan Day letos doživel tretjo izvedbo

KŠD Rojanski Krpan je prejšnjo nedeljo priredilo že skoraj tradicionalno pobudo Rojan Day. Letos je prireditev doživela tretjo izvedbo.

Društvo je nastalo leta 1999 v Rojanu na pobudo petih mladih, ki so takrat obiskovali višjo šolo. Hrabrost in prebrisanost literarnega mita slovenske književnosti je navdihnila nadobudne mladeniče in privedla do spoznanja, da v tržaški mestni četrti, v kateri živi veliko rojakov, ni bilo slovenskega društva. Poleg tega je zaprtje rojanske osnovne šole Bazoviški junaki in nižje srednje šole Fran Erjavca še toliko bolj potrdilo potrebo in željo, da se slovenska beseda in kultura v Rojanu ohrani. Rojanski Krpan je imel do pred kratkim svoj sedež v Marjinem domu v ulici Cordaroli, a so žal tačas prostori neuporabni. Odborniki društva so zaradi pomanjkanja sedeža močno zaskrbljeni. Kljub takim nevese-

nostim se dejavnost društva ni ustavila, saj so rojanski Krpani v nedeljo, 21. septembra, uspešno priredili glasbeno manifestacijo Višarje pojejo v sodelovanju s SKS Planika iz Ukeve. V štiritletnem delovanju je rojansko društvo priredilo številne manifestacije kulturnega značaja, med drugim proslave za dan slovenske kulture in večere, na katerih so razpravljali o najrazličnejših problemih; prvi so se letos poklonili jubilejni devetdesetletnici pisatelja Borisa Pahorja.

Rojanski dan se je pričel že v zgodnjih popoldanskih urah, ko so se udeleženci pohoda podali po strmeh klancu Delle Rose, da bi si ogledali dejavnost amaterskega čebelarja Borisa Kurelta. Rahli dež ni vzel poguma

FOTO KROMA

izletnikom, saj so se ti nato odpravili do domačije širokodušne gospe Anite Perič. Dom gospe Perič leži med Lajnarji in Cesarji, dvema manjšima zaselkoma nad Rojanom, od koder se oči popotniku zablješijo, ko zagleda v daljavi čudovit zaliv, ki vljudno sili ob hoke tržaškega mestnega nabrežja. Doma pri gospe Perič je vladalo res prijetno vzdušje ob spremljavi violine in harmonike.

Rojan Day je imel tudi poljudno kulturni športni značaj. Ob 18. uri je namreč

iz Rojana štartal tek v strmino. Ob 19. uri je na domačiji gospe Peričeve potekala gledališka predstava Cesarjeva nova oblčila v priredbi SDD Jaka Štoka. Družabnost sta zaključila nagrajevanje "nedeljskih" tekačev in podelitev posebnega priznanja gostoljubni gospe Aniti Perič. Kot častnega gosta so organizatorji povabili priznana zamejsko športnico Claudio Coslovich.

Dragi Krpani torej, bodite budni in delavni, saj Brdavsov ne manjka!

RAI / Dokumentarec o Kraški ohceti

"Živijo ohcet"

31. avgusta letos sta si na enaidvajseti Kraški ohceti obljubila večno zvestobo Niko Golemac in Tanja Kermec, drugorojenka prvega 'kraškega para'. Prav njena starša, Mira Piščanc in Angel Kermec, sta se 22. septembra 1968 prva vzela po obnovljenem poročnem običaju s konca 19. stoletja. Zamisel, da bi bila družinska vez odlična rdeča nit, ki bi povezovala prvo in zadnjo izvedbo največje slovenske etnografsko-folklorne prireditve v Italiji, se je porodila Martini Repinc, urednici na slovenskem programskem oddelku RAI. Režija polurnega dokumentarca *Živijo ohcet* je bila zaurpana Luani Grilanc, s katero sta sodelovala še snemavec Paolo Forti in tonski mojster Paolo Babici, za montažo pa je poskrbel Žarko Šuc.

Predstavitve končnega izdelka je bila v sredo, 18. septembra, v dvorani Luchetta-Ota-D'Angelo na deželnem sedežu RAI v Trstu. Prisotne je najprej pozdravila odgovorna za Slovenski program Nataša Sosič, ki se je zahva-

lila 'protagonistom', da so pristali na pobudo, beseda zahvale pa je šla tudi predsedniku Zadruga Naš Kras Egonu Krausu, ki je v filmu spregovoril o nastanku in razvoju Kraške ohceti. *Živijo ohcet* se namreč naslanja deloma na arhivske, deloma na letošnje posnetke (pri katerih je sodeloval tudi snemavec RAI Niki Filipovič), ki se med seboj prepletajo, iščejo povezave med sedanostjo in preteklostjo ter želijo podčrtati navezanost naših ljudi na manifestacijo, ki utrjuje slovenske korenine na tem koščku kraške zemlje. Luana Grilanc je bila zato še posebej hvaležna novinarju Igorju Grudnu, ki je za tedanja TV Ljubljana posnel prvo Kraško ohcet. 'V zavesti živi prva Kraška ohcet kot izjemna dogodek', je še dejal Gruden, ki je s ponosom dodal, da ga na ohcet izpred petintrideset let veže poseben spomin, ker je prav takrat začel svojo enajst let dolgo dopisniško pot po zamejstvu za osrednji slovenski medij.

AL

Od 16. do 27. avgusta v Rokavskem prelivu Nepozaben skavtski tabor

Letos smo se 1. in 2. steg odločili, da bomo imeli od 16. do 27. avgusta tabor stega, na katerem smo imeli priložnost, da smo se spoznali tudi med vejnami. Tako smo se volčiči in volkuljice, izvidniki in vodnice, noviciat in klan ter "modro" vodstvo preselili za skoraj dva tedna na prvi skavtski tabor iz l. 1907 na angleški otok Brownsea (Gornja Žaga pri Kostelu) v Rokavskem prelivu (Kolpi). Skoraj ves čas nas je pri naših

pustolovščinah in podvigih spremljal tudi cerkveni asistent Ivo Miklavc.

Kot ponavadi smo prve dneve postavljali zgradbe... Letos smo prvič uporabili kemična stranišča, zato smo imeli manj dela in smo se lahko posvetili takim bolj "megalomanskim" projektom, recimo monumentalnemu jamboru in veličastnemu vhodu. Nato smo imeli "skavtsko" šolo, v kateri so bili glavni predmeti orientacija,

šivanje, pionieristika in zgradbe. V naslednjih dneh smo se razdelili: volčiči in izvidniki so odšli na bivak, zadnji letniki izvidnikov so odpotovali na hajk, noviciat in klan pa smo imeli "pustolovščino". Ko smo se vsi vrnili na tabor, smo dali duška svoji kreativnosti in umetniški žilici z igrico o Kekcu v glasbeni, plesni, scenografski in dramski delavnici. V nedeljo je bil dan obiskov. Tokrat smo izrecno povabili starše, da z nami preživijo dan po "skavtsko". Tako so starši kuhali, postavljali taborni ogenj, pripravljali ske-

če in peli z nami. Taborni ogenj smo tako organizirali prej kot sicer. Program je bil res bogat in zabaven, predvsem ker smo ga pripravili skupaj. Naslednjega dne je bila na vrsti Velika igra, pri kateri smo Buri (klan+noviciat) ugrabili Baden Powlla, na pomoč pa so mu prišli volčiči in izvidniki. Zadnja dva dneva tabora pa smo podirali zgradbe in pospravljali taborni prostor. Nato smo se vkrcali na trajekt (avtobus) in se počasi odpeljali letu 2003 in sežanski postaji naproti.

Sara Magliacane

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO MAČKOLJE in SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO PRIMORSKO

vabita na

niz prireditev ob 60. obletnici požiga vasi Mačkolje

V PLAMENIH SPOMINA

SPORED:

v četrtek, 2.10.2003, ob 20. uri, v župnijski cerkvi, sveta maša za vse pokojne vaščane, žrtve vojnega nasilja;

v petek, 3.10.2003, ob 20. uri, v Srenjski hiši, Vas v vojni, večer zgodovine in spominov;

v nedeljo, 5.10.2003, ob 14.30, začetek proslave pred vaškim spomenikom padlim v NOB s polaganjem venca in nato sprevid skozi vas do trga pred Srenjsko hišo. Spored bodo oblikovali Pihalni orkester Breg, Tržaški partizanski pevski zbor P. Tomažič in MePZ Primorsko.

Vljudno vabljeni!

Prejšnji teden na občini Srečanje o prihodnosti Jeremitišča

FOTO DP

Odbornika odv. Damijan Terpin in inž. Bruno Crocetti sta 25. septembra povabila na goriško občino predstavnike jeremitarke skupnosti, da bi se dogovorili o spremembi regulacijskega načrta glede Jeremitišča in o ureditvi zaselka. Jeremitarji so izrazili željo, da bi občina spremenila regulacijski načrt za celoten zaselek in da bi dovolila obnovo stanovanj in drugih posloj za potrebe domačinov. Odbornika sta poudarjala pripravljenost goriške občinske uprave, ki je o zadevi že razpravljala v občinskem odboru, da se problem reši

sporazumno s prizadetimi, in sta predlagala, da bi določili za Jeremitišče tako cono, ki bo odgovarjala splošnim urbanističnim usmeritvam, obenem pa tudi zadovoljila pričakovanja lastnikov nepremičnin, ki že več kot 30 let ne smejo obnavljati stavb. Postopek bo sicer precej zapleten, saj bo treba poleg goriškega spremeniti tudi deželni urbanistični načrt. Goriški upravljavec so se obvezali, da bodo do prvih mesecev leta 2004 zadevo izpeljali. Na srečanju je bil govor tudi o ostalih posegih, ki naj bi jih občina izvedla za ureditev zaselka.

Zahvala za prizadevanja Generalna konzulka v Štandrežu

FOTO HUMBACA

Na povabilo štandreškega rajonskega sveta se je v četrtek, 25. septembra, mudila v Štandrežu generalna konzulka v Trstu Jadranka Šturm Kocjan. V prostorih župnijskega doma Anton Gregorčič so jo pričakali predstavniki štandreških društev in organizacij, domače šole in župnijske skupnosti. Ob tej priložnosti se ji je predsednik konzulte Marjan Breščak zahvalil za prizadevanja v korist štandreške skupnosti, ki je bila v zadnjem obdobju prejšnje občinske uprave podvržena hudim pritiskom. S spremembo splošnega urbanističnega načrta je namreč občinska uprava predvidevala nove in ob-

sežne posege na teritorij, kar bi gotovo negativno vplivalo na etnično in prostorsko značilnost Štandreža. Konzulka je vedno prisluhnila potrebam krajevne skupnosti in tudi posegla pri pristojnih oblasteh v naši deželi in Sloveniji. Zavzela se je tudi za ohranitev Jeremitišča; za to se ji je zahvalila predstavnica te skupnosti Majda Mozetič. V zahvalo za njena prizadevanja so ji Štandrežci darovali gravirano podobo domače cerkve. Na srečanju so bili prisotni tudi občinski odbornik odv. Damijan Terpin, pokrajinski odbornik Marko Marincič ter občinska svetovalca Nataša Paulin in Božidar Tabaj.

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega moža in očeta ZORANA MERKLIJA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali, se od njega poslovili, zanj molili in darovali v dobrodelne namene. Prav posebna zahvala gospodoma župnikoma Žbogarju in Jericiju.

Gorica, 2. oktobra 2003

S 1. STRANI

S širokim srcem

Vse te izzivalne vsebine je sprejel z veliko pozornostjo in v odgovorih navajal tehtne utemeljitve, opirajoč se na sveto-pisemske zglede, pa tudi na velike filozofske in teološke mislece. Njegovo enourno srečanje je bilo pravo razna področja obsegajoče predavanje.

Popoldne pa se je nadškof udeležil maše v Zavodu sv. Družine, ki jo je vodil p. Pelicon; poleg varovank Zavoda so bili prisotni še drugi starejši verniki. V homiliji je nadškof dejal, da so starejši ljudje kot zajetne in bogato popisane knjige. Po obredu se je v dvorani Zavoda pogovoril s posamezniki in pokramljal z gostji Zavoda. Z vsako se je ob slovesu rokoval. Otroci, gojenci Zavoda, pa so mu s sestrami in vzgojiteljicami zapeli *Mi se imamo radi oz. Škofa imamo radi*.

Proti večeru se je ob pogrnjeni mizi srečal s skupino mladih na vrtu družine Fajt. Z njimi se je "iz srca v srce" pogovarjal o posredovanju Kristusove blagovesti svobode mladim, o euharistiji kot znamenju prijateljstva. Preden je nadškof vsakega prisotnega prekrizal na čelo, je skupno z mladimi pomolil za Bogdana Podversiča, ki doživlja težko preizkušnjo.

TOREK, 23. SEPTEMBRA

Kot smo že poročali prejšnji teden, je msgr. De Antoni obiskal stavbo na Travniku, kjer imajo sedež Katoliška knjigarna, Zadruga Goriška Mohorjeva, Katoliško tiskovno društvo, Galerija Ars, revija Pastirček, Goriška Mohorjeva družba in naš Novi glas. Z veliko prisrčnostjo se je približal prav vsakemu uslužbencu in se rad zadržal v sproščenem klepetu z zastopniki naših ustanov. Tudi kosilo pri Primožiču je bila prisrčna priložnost za tkanje tesnejših vezi. Na Drevoredu 20. septembra je nadškof isti dan obiskal Kulturni center Lojze Bratuž, Zvezo slovenske katoliške prosvete, Svet slovenskih organizacij, Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel, Zvezo cerkvenih pevskih zborov, Vincencijevo konferenco in telovadnico SZ Olympia. Pokrajinski predsednik SSO-ja Ja-

Ponedeljek, 22. septembra: v avditoriju Slovenskega šolskega središča

nez Povše, ki je gosta spremljal ves dan, mu je orisal širok razpon naših dejavnosti in še zlasti pomen zbiranja ljudi. "Skušamo ustvariti razmere, kjer bi bil prostor za vse, kar se dopolnjuje," je povedal.

Posebno prodorne misli je nadškof razdelil popoldne prisotnim na srečanju z naslovom *Vera in kultura danes v*

Torek, 23. septembra: pred Kulturnim centrom Lojze Bratuž (Foto DP)

dvorani doma Franc Močnik. "Ne moremo biti krščanski kulturni delavci, če nimamo osebne duhovne izkušnje," je rekel in poudaril, da je v današnjem času razpršenosti in razdrobljenosti pomembno se vračati k duhovnim koreninam, obenem pa se soočiti z moderno. Duhovnost pa ne smemo zamenjati s spiritualizmom, ki ni vezan na konkretnost življenja.

SREDA, 24. SEPTEMBRA

V jutru je nadškof obiskal središče v Križni ulici, kjer ga je sprejel Aldo Rupel. Pod njegovim vodstvom in ob prisotnosti članov posameznih ustanov je msgr. De Antoni spoznal Glasbeno matico, Kinoateljce, Slori, Društvo upokojencev, Slovensko planinsko društvo, Krut in Slovensko ljudsko knjižnico Damir Feigel. V knjižnici so ga sprejeli "po slovensko", s kruhom in soljo, nakar je o nastanku, delovanju in poslanstvu SLK Feigel spregovoril gostu Milan Pahor. Na srečanju z vsemi prisotnimi je nadškof povedal, da je komaj spoznal veliko bogastvo, ki želi, da bi ga vsi cenili, saj mu je srčno žal, ko vidi, da ni tako. "Izkušnja različnosti je nujna za rast. Treba pa je imeti potrpljenje in gledati na prihodnost tudi z očmi naših zanamcev."

Po kosilu in srečanju z otroki v Dijaškem domu Gregorčič je nadškof popoldne obiskal Kulturni dom, kjer sta mu Igor Komel in Vili Princič predstavila delovanje središča in telovadnice. Gost je pohvalil vlogo tega doma soži-

vil bil govor o žgočih aktualnih temah, kot so zaščitni zakon, Trgovski dom, upepeljevalnik, Gorica po 1. maju 2004, (šolska) vzgoja k spoštovanju večjezičnosti itd. Nadškof je povzel besede Janeza Pavla II., po katerem je pozornost do manjšinskih skupnosti pokazatelj zrelosti omikane družbe. Nato si je

tucionalnosti Cerkve.

Vsak večer je nadškof daroval mašo pri sv. Ivanu. Tudi zaradi tega je bil teden, kot je povedal duhovni upravljatelj naše duhovnije, msgr. Cvetko Žbogar, pravi "mali misijon".

NEDELJA, 28. SEPTEMBRA

S slovesno mašo ob 10. uri v polni cerkvi sv. Ivana se je pastoralni obisk tudi končal.

Sreda, 24. septembra: "kruh in sol" v Feiglovi knjižnici (Foto DPD)

vzel še čas za kratek obisk goriškega uredništva Primorskega dnevnika, kjer so gosta toplotno sprejeli.

ČETRTEK, 25. SEPTEMBRA

Zjutraj je nadškof obiskal otroke vrtcev v ul. Fabiani in Brolo, ki so mu zapeli ter sedli k njegovim nogam. Na njim primeren način, tudi prek igre, jim je spregovoril o lepoti življenja in o tem, kako je lahko že opazovanje stvarstva okrog nas hvalnica. Tudi razigrani otroci osnovne šole Otton Župancič so se radi odzvali na nadškofovo prisotnost in mu postavljali domiselna vprašanja o veri nasploh (Koliko kilometrov je dolga pot do Kristusa?) in škofovstvu.

Proti večeru je msgr. De Antoni na srečanju z birmanci in prvoobhajanci nagovoril res številne prisotne in posebej pozval starše, naj s svojim življenjem podprejo versko rast otrok. Srečal se je tudi s člani župnijskega gospodarskega sveta, kraja soočanja in razlikovanja apostolskih dejavnosti za dobro krščanske skupnosti pastoralnega središča.

PETEK, 26. SEPTEMBRA

Zvečer je nadškof spregovoril zakoncem o zakonskem življenju kot pravi službi ljubezni, posebnem zakramentu znotraj Cerkve.

SOBOTA, 27. SEPTEMBRA

Popoldne je nadškof obiskal člane starejše skavtske veje in voditelje. V zelo sproščeni atmosferi so se pogovarjali o vprašanih vzgoje in insti-

V homiliji je nadškof "prehodil" glavne etape tedna. Omenil je študente, prihodnost naše skupnosti, pa tudi kulturne ustanove, ki na temelju krščanske antropologije oblikujejo osebnosti, sposobne soočanja s svetom in dela za vsestransko rast družbe. Veselil se je demografske rasti naše skupnosti v zadnjih letih ("Najlepši dar, ki ga lahko naredite človeštvu!"). Vtis imam, je rekel, "da ste podeževali v bistvu trdno vero, ki pa se s težavo sooča z modernostjo." Pohvalil je nadpovprečno kulturno pripravo, hkrati pa podčrtal nujno po resni duhovni formaciji. "Kaj sanjam za vas?" Da bi bili delavnica, v kateri se uresničuje različnost kot vzajemna obogatitev. "Radostna in sprejemajoča izkušnja drugačnosti! Ohranite veliko srce in odprt um!" Sanjam Gorico, je še povedal, v kateri bi bilo poznane več jezikov bogastvo. "In sanjam tudi, da bodo Slovenci rojevali otroke tudi za Gospoda!" Pomanjkanje poklicev je namreč odprta rana, ki bo v prihodnje še bolj skelela... "Hvala Bogu je slovenska provinca Družbe Jezusove sprejela oskrbo pastoralnega središča," je rekel in dodal: "Kako lepo bi bilo, ko bi ta krščanska skupnost rojevala duhovne in redovniške poklice, pa tudi dobre zakone, kjer bi se otroci učili ljubezni... Svetogorska Marija naj nam pomaga biti znanilci nove dobe za naše mesto!"

Predstavitel abonmajske sezone 2003/04 SSG v Gorici

Nujnost usklajevanja gledaliških pobud

Prvič je v dolgoletnem delovanju Slovenskega stalnega gledališča v Gorici potekala predstavitev repertoarja za novo sezono na goriškem županstvu. Tiskovna konferenca je bila, v italijanskem jeziku, v občinski palači v četrtek, 25. t.m. Na njej so bili prisotni poleg predstavnikov gledališča, predsednika Filiberta Benedetiča in Marjana Kravosa, vršitelja dolžnosti ravnatelja, in soorganizatorjev sezone, ravnatelj Kulturnega doma Igorja Komela in predsednice Kulturnega centra Lojze Bratuž Franke Žgavec, župan Vittorio Brancati, občinska odbornika Damijan Terpin in Claudio Cressati ter pokrajinski odbornik Marko Marinčič. Pozdravnemu nagovoru Igorja Komela in Franke Žgavec je sledilo razmišljanje Filiberta Benedetiča, ki je izpostavil dejstvo, da bodo v Gorici potekale tri ločene gledališke sezone s kakovostnimi ponudbami v organizaciji različnih kulturnih ustanov. Prav bi bilo, da bi v prihodnje, predvsem v korist publike, znali usklajeno načrtovati in ponujati življenjskost gledališkega izražanja. Poleg tega je podčrtal ustvarjalno moč domačih, zamejskih in

italijanskih avtorjev, ki preveva letošnji repertoar SSG, saj so v njem dela treh tržaških avtorjev, Fulvia Bordona, Marija Čuka in Miroslava Košute. Župan je poudaril dobro vzajemno sodelovanje s Slovenci to stran in onstran meje in raznolikost mestnih umetniških izrazov in pobud, ki mora ostati taka, a bolj usklajena in tesneje povezana s Primorskim dramskim gledališčem. Željo po sodelovanju s kulturnimi ustanovami v Novi Gorici in nekem čezmejnem abonmaju je izrazil tudi Terpin, ki je v programu SSG zabeležil prisotnost italijanskega gledališča, a tudi odsotnost klasičnega slovenskega dela. Tudi Marinčič in Cressati sta podčrtala dragoceno poslanstvo gledališča in bogato, razvejeno kulturno dejavnost kot odraz različnosti tu živčih narodnostnih skupnosti.

Podrobneje o abonmajske sezone je spregovoril Kravos. V njej se bodo zvrstile štiri domače produkcije in dve gostujoči; začela se bo v oktobru z dramo Slawomira Mrożka Tango v režiji Vladimirja Jurca. V novembru bo prišlo v goste Stalno gledališče Metastasio iz Prata z delom No Mans'

Land-Nikogaršnja zemlja Danisa Tanoviča-Sandra Veronesija v režiji Massima Luconija. V njem sodeluje slovenska igralka Lučka Počkaj. Predstava bo v italijanski s slovenskimi nadnapisi. V januarju se bo prvič pojavil na slovenskem odru Fulvio Bordon z dramo Zadnje lune v režiji Adrijana Rustje. V februarju bo gostovalo PDG s svojo uspešnico, Ionescovo Plešasto pevko v režiji Vita Tauferja. V marcu bo SSG predstavilo dve enodejanki Vaclava Havla Avdiencia - Protest v režiji Dušana Mlakarja, v aprilu bo doživela krstno izvedbo noviteta Razpoka v krogu Marija Čuka v režiji Sergeja Verča.

Dan slovenske kulture bo tudi v Gorici obeležen s skupno prireditvijo, spletom poezije, proze in glasbe ob 100-letnici rojstva Srečka Kosovela.

PREDSTAVE ZA MLADE
Mlajšim gledalcem je v okviru Gledališkega vrtljaka, ki ga prireja KCLB ob pomoči PDG in sodelovanju goriškega Kulturnega doma ter SSG, namenjena poetična predstava Ptčička Smejalka Miroslava Košute. Mrožkov Tango, Bordone Zadnje Lune in Havlovi enodejanki si bodo ogledali

tudi naši višješolci v abonmaju. Moje gledališče pod okriljem že omenjenega Goriškega vrtljaka. Tako bodo letos naši gledališčniki prisotni v Gorici kar tri dni, v ponedeljek (Red A), torek (Red B) in sredo (GV). Torkove predstave bodo opremljene z italijanskimi nadnapisi. Predstave se bodo, kot običajno, zvrstile v obeh naših kulturnih hramih; Čukovo delo pa naj bi bilo v občinskem gledališču v Trziču med Slovenci v Laškem. V goriškem Kulturnem domu bo letos tudi šest pesniških večerov, ki so lani poželi veliko uspeha, predvsem pri mladi publiku. Tokrat bodo posvečeni mladim pesnicam; vodil jih bo igravec Janko Petrovec.

Uvod v novo sezono, nekakšna nagradna predstava, je bila prejšnji ponedeljek in torek kabaretna lepljenka Borisa Kobala Dragi Kučan, ti pišem..., ki je bila premierno prikazana ob koncu lanske sezone PDG. V njej si Kobal privoščil marsikatero satirično strelco na račun družbe in politike, tako opevane "skupne Evrope" in, ne posebno okusno, tudi visokega cerkvenega dostojanstvenika.

Iva Koršič

ZA POPLAVLJENCE V KANALSKI DOLINI

Goriške kulturne in druge ustanove pozivajo k zbiranju sredstev v pomoč prizadetim v Kanalski dolini!

PRISPEVALI SO: N.N. 100,00; družina Žabkar 100,00; župljani, občani in Društvo F. B. Sedej-Števerjan 3.000 €.

OBVESTILA

ACM GORICA vabi k mašni daritvi za cerkveno edinstvo v ponedeljek, 6. oktobra, ob 16.30 v Zavodu sv. Družine.

ŠIRŠI ODBOR ZSKP se bo sestel v četrtek, 9. t.m., ob 20.30 v Kulturnem centru L. Bratuž.

DRUŠTVO SLOVENSKEGA upokojencev za Goriško sporoča, da bodo ure telovadbe potekale od oktobra dalje vsak torek in petek od 15. do 16. ure v telovadnici Kulturnega doma v Gorici. Vabljeni v čim večjem številu!

DRUŠTVO SLOVENSKEGA upokojencev za Goriško obvešča prijatelje in člane, da bo letos martinovanje v nedeljo, 9. novembra, v Dolu v restavraciji Kapriol. Informacije in vpisovanje do 19. oktobra na sedežu v Križni ulici 3, pri poverjenikih in na tel. št. 0481 882024.

DRUŠTVO SKRD Jadro iz Ronk pripravlja knjigo o kraških mlekaricah. Zato vabi kogarkoli, ki bi imel kakšno zanimivo sliko o teh ženskah, naj kliče na tel. št. 0481 482015. Vnaprej lepa hvala!

DAROVI

ZA CERKEV na Peči: Angelo in Ida namesto cvetja na grob Ivana Peteanija 50,00; druž. Peteani v spomin na moža in očeta Ivana 40,00; Dorina in Enno v spomin na bratranca Ivana 30,00 €.

NOVOPOROČENCA ELENA in Igor darujeta za MePZ Rupa-Peč 100,00 in za cvetje v cerkvi v Rupi 100,00 €.

V SPOMIN na Anko Černic drujejo: za števerjansko cerkev N.N. 50,00, N.N. 50,00, N.N. 25,00; za kip Jezusovega krsta N.N. 20,00; za Karitas v Breginjskem kotu Roman Vogrič 50,00; za cerkveni pevski zbor F.B. Sedej N.N. 25,00 €.

V SPOMIN na Maria Becciu: za števerjansko cerkev oče Pierino 50,00 ter ob 30. dnevu 30,00, N.N. 25,00; za novi kip Jezusovega krsta sestri Planišček 50,00; za lačne otroke v misijonih letnik 1957 50,00 €.

V SPOMIN na Lojzeta Maraza: za števerjansko cerkev N.N. in N.N. 100,00; za Karitas v Breginjskem kotu Roman Vogrič 50,00 €.

ZA ŠTEVERJANSKO cerkev: N.N. ob obletnici mamine smrti 25,00; mati ob 1. obletnici smrti Božice Gruden Maraz 20,00; N.N. 40,00; za novi kip Jezusovega krsta Jožica in Silvan Dornik ob srebrni poroki 50,00 €.

V SPOMIN na Vinka Levstika: Roman Vogrič za Karitas v Breginjskem kotu 50,00 €.

ZA CERKEV Matere Božje v Strunjanu: Bernarda Komel v zahvalo za uslišano prošnjo 50,00 €.

SOŽALJE

Prof. Jožetu Velikonji, Mariji, Petru in Marku izreka iskreno sožalje in daruje v slovo bivši kolegici in dragi prijateljici prof. Tilly Velikonja Rus 500,00 € za Novi glas Janja Auersperg.

Nadškofov pastirski obisk v župniji Rupa-Peč-Gabrje-Vrh sv. Mihaela

PONEDELJEK, 6. T.M., RUPA: ob 15. uri sprevid na pokopališče; ob 16. obisk bolnikov po domovih; ob 19. maša; ob 20.30 srečanje z ŽPS Rupa-Peč, Gabrje-Vrh in krasilci-čistilci cerkva.

TOREK, 7. T.M., VRH SV. MIHAELA: ob 9.30 SO Šola/Vrh sv. Mihaela; ob 10.30 vrtec/Rupa; ob 11.30 postaja orožnikov/Gabrje; ob 15. sprevid na pokopališče; ob 16. maša: OPZ-MIPZ-CPZ Vrh sv. Mihaela, starši, skavti, otroci, mladi; po maši srečanje s PD Vrh sv. Mihaela in SZ Soča. Ob 20. uri SKD Danica.

SREDA, 8. T.M., RUPA: ob 15. uri bolniki: spokorno bogoslužje, spovedovanja, maša, maziljenje bolnikov; ob 20.30 MePZ Rupa-Peč, OPZ, MIPZ Rupa-Peč, PD Rupa-Peč, mladi.

ČETRTEK, 9. T.M., PEČ: ob 15. uri sprevid na pokopališče; ob 17. KSD Vipava; ob 19. maša: bralke-ci, mašni strežniki, katehistinje, skupina mladih, pevski zbor; ob 20. srečanje z italijanskimi verniki (iz vseh vasi).

PETEK, 10. T.M., GABRJE: ob 15. uri sprevid na pokopališče; ob 16. srečanje z birmanci; ob 18. srečanje s prvoobhajanci; ob 20.30 KD Skala, krvodajalci, lovci.

SOBOTA, 11. T.M., GABRJE: ob 17.30 srečanje s starši veroukarjev (krščencev, prvoobhajancev, birmancev) in njihovimi botri; ob 19. maša; ob 20. zakonska skupina, bratovščina sv. rožnega venca.

NEDELJA, 12. T.M., GABRJE: ob 10. uri maša (za vse štiri vasi), MePZ Rupa-Peč, MIPZ Vrh sv. Mihaela, CPZ Vrh sv. Mihaela, MIPZ Rupa-Peč; zaključek.

Od 4. do 11. oktobra Drugo kiparsko srečanje Skultura 2003

Plakati po Korzu že naznajo, da je po uspeli izkušnji izpred dveh let spet pred nami kiparska kolonija Skultura 2003. Očarljivo Jeremitišče bo tokrat atelje pod milim nebom za devet umetnikov: Bernot, Comelli, Plozzer in Simonetti prihajajo iz Italije, Gotthard iz Avstrije, Grošelj, Žakelj in Novak iz Slovenije, Rubbi pa iz Hrvaške. Otvoritev praznovanje bo v nedeljo, 5. t.m., ob 16. uri na Jere-

mitišču. Že od 13. ure dalje bo tam potekalo nogometno srečanje med štandreškimi ekipami; zvečer bo nagrajevanje in otvoritev simpozija. Zaključna prireditev bo v soboto, 11. t.m., ob 19.30 na trgu sv. Andreja.

Prejšnjo nedeljo Sv. birma v Štandrežu

Po tednu pastoralnega obiska v Štandrežu se je v nedeljo, 28. septembra, ob 17. uri nadškof msgr. Dino De Antoni vrnil v Štandrež za podelitev zakramenta sv. birme dvanajstim vernikom in jih tako potrdil v veri.

Cecilijanka 2003

Letošnja revija pevskih zborov Cecilijanka bo potekala 22. in 23. novembra v Kulturnem centru Bratuž v Gorici. Posvečena bo Anki Černic in se bo končala z združenim ženskim zborom, ki bo pod vodstvom Franke Žgavec zapel Gobčevo Dekletom.

Štandreški igralci v Dornberku

Na povabilo krajevne skupnosti iz Dornberka so štandreški igralci nastopili v prostorih tamkajšnje osnovne šole z enodejankama *Tata vse ve* in *Čudna bolezen* v režiji Janeza Starine. Sami organizatorji so se čudili, da je bila udeležba tako velika in da sta predstavi bili deležni velikega navdušenja.

Vijudno vas vabimo na dobrodelni večer:

"TEŽKA IZGUBA - NAJ LAJŠA TEGOBE"

v ponedeljek, 6. oktobra 2003, ob 20.15
v Čotovo gostilno Devetak na Vrh sv. Mihaela.

Petje in beseda tokrat - poleg v spomin na Nekoga, ki ga je zahrbtna bolezen odtrgala iz naše srede - tudi v pomoč ljudem, ki so doživeli poplavo v Ukvah.

V sodelovanju s sovodenjskimi krvodajalci, s Kranjskim kvintetom iz Šenčurja pri Kranju, s Kvartetom bratov Smrtnik iz Koroške bomo gostili dva ugledna gosta iz Ukeve: g. župana Aleksandra Omana in g. župnika Maria Gariupa, katerima je namenjen izkupiček večera.

Čotova družina Devetak

PROSVETNO DRUŠTVO PODGORA

OTVORITEV

PRENOVIJENE ŽUPNIJSKE DVORANE V PODGORI

SPORED: Slavnostni prerez traku

Priložnostni govor pokrajinskega predsednika SSO-GO Janeza Povšeta

Kuliso fresko bo orisala avtorica Albina Pintar

Otroški in Mešani pevski zbor Podgora, Moška pevska skupina Akord in recitatorji izvajajo izvorni recital *Pričevanja*

Božidar Tabaj: zadnja pridiga Kaplana Martina Čedermaca

REŽIJA: Lidija Jarc

Sobota, 4. oktobra 2003, ob 20.30
Župnijska dvorana v Podgori

“Novice” iščejo lastno identiteto Jesenske odločitve

Minuli konec tedna je na Koroškem potekal v znamenju pomembnih odločitev. Najbolj neopovedana novica je prispela z uredništva časopisa *Novice*. Dosedanji glavni urednik Peter Wieser je najavil odstop z utemeljitvijo: “Osebnostno ne vidim perspektiv, da bi se trenutni položaj slovenske medijske družbe Slomedia, ki izdaja tednik *Novice* in se je letos aprila začela kot ambiciozen projekt, vsaj srednjeročno izboljšal. Pet mesecev po začetku so se popolnoma spremenili osnovni pogoji projekta, ki naj bi Slovincem na Koroškem v času interneta omogočil atraktiven medijski nastop. Sredi leta je prišlo do boleče redukcije proračuna, tako da od prvotne zasnove ostaja

samo še torzo. Osrednji del te zasnove je bil poleg tednika *Novice* internetni nastop v slovensčini in nemščini z news-servisom za medije. Ta informacijski portal pa zdaj z okrnjenim proračunom ni več izvedljiv. Mimo tega uredništvo doživlja kadrovske okrnitve, tako da bo od *Novice* ostala samo še okleščena izdaja. Ne bo mogoče producirati tematskih prilog in drugih posebnih izdaj. V spremenjenih okoliščinah *Novice* skorajda ne bodo mogle zadovoljiti osnovnih kriterijev kvalitetnega novinarstva. Redukcija proračuna v takšnem obsegu je zame nezapovedna projekta. V mojih očeh obstaja vzročna zveza med to redukcijo in političnim dogajanjem okoli *Novice*. Ustvarilo je

toliko slabega vetra, da je projekt zamajalo v temeljih. Pri tako okleščenem projektu ne vidim več možnosti, da bi plodno sodeloval.”

Projekt *Novice* je torej slabih šest mesecev po štartu spet na začetni stopnji, to je pri iskanju lastne identitete. Zamisel, da je mogoče spremeniti bralne navade (in potrebe) koroških bralcev samo na podlagi novega pristopa, ki sloni izključno na marketingu, je pokazala svoje hibe prav na področju prodaje in plasiranja novega izdelka. Ukinitve *Našega tednika* in *Slovenskega vestnika* je pomenila za slovensko narodno skupnost na Koroškem izziv, ki pa se doslej ni objektivno obnesel. Koroški Slovinci imajo sedaj manj razpoložljivih tiskanih informacij na razpolago.

Podobno stanje bi se lahko zgodilo tudi na radijskem področju. Popuščanja glede radijske oskrbe, ki jo za slovensko narodno skupnost na Koroškem pokriva ORF v zameno za obljube glede celodnevne oddajanja na privatni frekvenca, bi bila za slovensko prisotnost v koroškem etru kratkoročno katastrofalna. S tem bi se urešila stara želja koroških nemškonalnih krogov, naj se ukine sicer le dnevna 50-minutna slovenska oddaja na frekvencah koroškega radia. Ukinitve slovenskega sporeda na ORF-u pa bi pomenilo še veliko več: ukinjen bi bil tudi internetni servis v slovenskem jeziku, ki ga pokrivajo prav uredniki slovenskih sporedov, prav tako pod vprašajem pa bi bila možnost, da se lahko iz katere-

ga koli dela Avstrije in sveta informiramo v realnem času o dogajanju med koroškimi Slovinci, saj oddajanje koroškega radia namreč lahko spremljamo neposredno tudi prek interneta.

Izbira Koordinacijskega odbora koroških Slovencev (KOKS), da se zavzema za ohranitev slovenskih sporedov na ORF-u, je spet strnila vrste slovenskih političnih organizacij. Na odločitev KOKS-a je pozitivno vplivalo tudi stališče zbora predsednikov svetov narodnih skupnosti v Avstriji, ki so se zavzeli za večjo prisotnost manjšinskih oddaj na ORF-u. Skrb za medijsko ponudbo v jeziku manjšin je pravica, ki jo mora zagotoviti država in ne le privatna pobuda ekonomskih subjektov narodnih skupnosti.

Konec tedna je tudi na strankarskem področju prišlo do pomembne kadrovske zamenjave. Na občnem zboru stranke Enotne liste (EL) v Tinjah so kot novega predsednika izvolili pravnik Vladimirja Smrtnika. Njegov predhodnik Andrej Wakounig, ki je dvanajst let predsedoval stranki, ni tokrat kandidiral za člana predsedstva. Od prejšnjega ožjega odbora je ostal v funkciji le tajnik Karl Hren, novi člani predsedstva pa so Nanti Olip, Eva Verhnik-Pikal, Martin Pandel, Štefan Kramer, Hubert Kordež, Miha Zablatic in Janja Zen-Stern.

Prva večja volilna preizkušnja čaka novo vodstvo EL marca 2004, ko bodo na vrsti deželne volitve.

Peter Rustja

Solidarnostni obisk Kanalske doline

Fantje izpod Grmade v Ukvah in na Svetih Višarjah

Enkratno lepo sobotno jutro je 20. septembra zbralo zbor Fantov izpod Grmade in njihove sorodnike in prijatelje, da smo se odpravili na solidar-

nega naplavljenega materiala pričal o silnem delu, ki so ga gasilci, civilna zaščita in prostovoljci od vsepovsod opravili v minulih tednih. Kako kaže

Marijinih pesmi in mu izročil paket njegovih knjig o Opciji za Tretji Reich, ki so izšle pri krožku Virgil Šček, ter denarni prispevek. Odhod iz vasi proti Žabnicam pa je bil tako ves pod vtisom dramatičnih posledic poplave.

Lepo doživetje je bil vzpon na Sv. Višarje z novo žičnico, ob enkratnem razgledu na okoliške vrhove. Hitro in prijazno se vzpenja na goro, ob novi smučarski progji, ki čaka na prve snežne padavine, da se bo obnovila zimska sezona na trbiških smučiščih. Alpski svet je torej sprejel romarje iz Devina in okolice in zbor je s petjem v moški in tudi v mešani zasedbi, saj so se jim pridružile nekatere udeležence izleta, sodeloval pri opoldanski maši. Romarska cerkev je bila tudi v soboto, 20.9., polna ljudi in žabniški župnik g. Mateucig je ob somaševanju drugih duhovnikov z izbranimi mislimi opozoril na duhovni pomen te božje poti na Tromeji, kjer se srečujejo verniki vseh treh kulturnih stvarnosti tega področja.

Jasnina pozno poletnega gorskega dne je nato pospremila udeležence do znane in priljubljene gostilne pri Juretu na Sv. Višarjah, kjer je Fantom in ostalim prisotnim o stanju v Kanalski dolini spregovoril znani javni delavec Simon Preschern. Edinstveno doživetje pa je bilo vzdušje, ki je nastalo po obedu, ko je mladi gostinec, Šimijev vnuk Jurij, znal ustvariti s svojo harmoniko pravi praznik. Bilo pa je tudi veliko priložnosti za petje, tako da so Fantje tudi pred gostilno sebi v veselje in drugim v zabavo zapeli celo vrsto pesmi iz svojega železnega repertoarja. Imeli so srečo tudi s priložnostnim občinstvom, ki je z naklonjenostjo sledilo improviziranemu koncertu.

Lepo žal hitro mine in treba je bilo zapustiti prijazno božjo pot ter se spustiti v dolino, ko je sonce oranžno obsijalo daljne vrhove Dolomitov in Tur. Vrnili smo se v Ukve, kjer smo se slučajno srečali tudi s predsednikom deželne uprave Illyem, ki se je vračal iz Koroške in se v vasi srečal z županom Omanom, da bi si ogledal opravljena dela. Enako kot so se zjutraj srečali z g. Gariupom, pa so se pod večer pred sedežem SKS Planika dobili s predsednikom tega društva

Rudijem Barthalom. Sam je strnjeno predstavil delovanje društva in zaskrbljenost Slovencev v Kanalski dolini, da ne bi zadnji dogodki prispevali k spreminjanju zunanje, ob tem pa tudi narodnostne podobe teh krajev. Časovno gledano je bilo srečanje kratko, a zelo dragoceno. Analiza, ki so jo slišali, pa zelo stvarna. S seboj smo pevcu za Planiko prinesli knjige Irene Šumi in Salvatorija Venosija *Govoriti slovensko v Kanalski dolini*, ki jih je izdal krožek Šček, in paket otroških knjig za njihovo knjižnico, izročili pa smo še drugo polovico prispevkov, medtem ko smo Petru Rožiču, ki mu je vodna ujma uničila kmečki turizem na Planini, simbolično izročili v spodbudo za naprej nekaj vina in kolo kraškega sira.

Po tem srečanju so se odpravili še na Trbiž. Izvedeli so tako veliko zanimivega o tem trgu in tamkajšnji stvarnosti ter ljudih. Jasno pa je, da enodnevni obisk ne more razkriti vseh zgodovinskih, kulturnih in naravnih znamenitosti Kanalske doline. A to je lahko izživ za nov izlet v te kraje, ki so nam blizu, a mogoče ne dovolj dobro poznani. Nikoli ne poznamo dovolj svoje ožje domovine!

MT

nostni obisk Kanalske doline in romanja na Sv. Višarje. Ravna jesensko obarvanih fur-lanskih njiv in v daljavi lepo vidne gore so nas spodbujale na poti, ki je postala še bolj zanimiva, ko nam je pobudnik izleta Erik Dolhar od Tolmeča dalje pripovedoval razne zanimivosti o krajih, ki so bežali mimo.

Izhod z avtoceste pri Ukvah je udeležencem s kupi odpe-ljanega kamena, peska in dru-

prizadeta vas, pa smo si nato ogledali v spremstvu domačega župnika g. Marija Gariupa, ki nas je pospremil po zdaj že počiščenih ulicah preko mostu nad Ukvo do cerkve, ki brez zvonika boleče opozarja na tragedijo. Domači župnik je obiskovalcem kratko predstavil stanje po ujmi in prikazal položaj slovenske komponente v župniji, nakar je zbor v cerkvi zapel nekaj

Dragi in spoštovani Jurij Paljk,

v Novem glasu z dne 18. septembra 2003 si se v svoji tedenski glosi, ki jo redno prebiram, razpisal o “anonimkah” in o njih sodil, da so izraz za eno najbolj umazanih stvari..., ki je največkrat v bistvu velika golida gnojnice, s katero neznani strahopetec in ničvrednež poliva po osebi, ki anonimno pismo prejme...

Večkrat je res tako, ko se gre nepodpisani pisec laži, podtikanja, žalitve, da pri priči opažiš, kam pes tace moli, pa da gre za cenena in grda natolcevanja, večkrat v škodo prejemnika, a včasih tudi ovaduško na rovaš koga drugega, o katerem je prejemnik pisal, ali mu je - tako ali drugače - znan oz. blizu. Ta pisma kaže res čimprej sezgati ali razgrgati, se jih skratka znebiti in pozabiti nanje, kot je svetoval znani italijanski sociolog Alberoni v milanskem dnev-

niku. Vendar niso vse anonimke take vrste.

Pred mnogimi leti sem jih kar pogosto prejemala in se nad njimi, milo rečeno, neznančno čudila, včasih nasmejala iz srca. Zlasti, ko so mi pisali najrazličnejših ugovorov, pomislekov, kritik, dobronamernih nasvetov, razlag, obdolžitvev pa sočnih in včasih prav grobih psovok postavljali tudi vprašanja in od mene kratko in malo oz. nič manj kot terjali odgovor, češ: na dan z jasno besedo, vroče upajo namreč, da se ne bom tako ali drugače sprenevedala in izmikala, kot je takim kot sem jaz - niso mi povedali, kakšna sem ali kakšno se me oni predstavljajo - v navadi. Pozabili pa so vedno pripisati, na kateri naslov naj odgovorim. Jaz bi namreč neštetim anonimnežem, tistim z zanimivimi in bistroumnimi vsebinami, čeprav skrajno kritičnim, srčno rada odgovorila in prišla na dan z žele-

no jasno besedo, spodbi(ja)la recimo njihove neosnovane trditve ali se celo strinjala z njimi ali pa jih logično presmerila na bolj tekoči ali pravi tir, jih dopolnila itd., a kam naj pošljem odgovor, da bo prišel do njihovih oči in ušes, če ni niti sence naslova in niti od daleč ne slutim, kdo mi piše? Kar žal mi je bilo, da mi niso dali možnosti odgovora, sami pa so si velikodušno vzeli svobodo, da od mene pričakujejo izčrpen odgovor.

Ko je šlo za kakšno “blesava” (oprostite sposojenki in berite trapasta) sporočila ali samovoljna in za lase privlečena tolmačenja ali sprevarčanja mojih misli, sem celo odkrila, da imajo anonimke tudi zavidljivo lepo stran, in sicer nisi dolžen nanje odgovoriti, pa vseeno ne kršiš pravil prirojene prijaznosti ali - če tega

Odmev na glosu O anonimkah Še o anonimkah

ne zmoreš - vsaj osnovne vpludnosti, ki jo zahteva od tebe bonton ali zgledno obnašanje. Prizanešeno ti je namreč bilo, da se boriš z mlino na veter. Deo gratias!

O anonimnih pisih ti druge nezahrbtne, nezločeste in nehudomisleče vrste sem večkrat celo premišljevala: kdo jih je tako zelo prestrašil, da si ne upajo povedati na glas v bistvu niti preprostih in nedolžnih osebnih mnenj ali misli o določeni splošni stvari, ki se sicer z mojim načinom razmišljanja v marsičem križajo, ki pa so lahko - kot moje - ravno tako vprašljive ali pravilne in tu in tam potrebne malih in včasih tudi korenitih zasukov in popravkov? Vendar do njih imajo sveto pravico, vsaj dokler sami ne menjajo mnenja. Zdeli so se mi večkrat preplašni kot strahopetni, in prej

ko ničvredneži in zahrbtni... taki, ki se neradi izpostavljajo ali postavljajo, ki so rajši v senci ali pomešani med množico, kot kjer so odri, žarometi in vanje zapičenih sto oči. Ko pa so mi povedali kakšno resnično, čeprav nepodpisano, me je vedno presinila misel: Pa saj je res! In če je res, ali ni čisto vseeno, kdo je to resnico povedal? Se è vero, che importa chi l'ha detto?

Jaz bi vseeno, dragi Jurij in spoštovani pisec glos, ločevala anonimki od anonimke. Niso vse tako črne, kot si jih pravilno opisal, ko gre za skoraj denunciantске zmazke in zlobna podtikanja s tiho željo, da škodujejo. Nekatere so prejedro nesamozavesti, nesamostojnosti, včasih celo rezerviranosti, pa negotovosti, bojzani, da se ne bi osmešili, pretirane previdnosti in najčešče... nevednosti, neinformiranosti, da smejo (in še kako!) misliti drugače, da se

smejo tudi motiti, da smejo oporekati in zagovarjati popolnoma nasprotno ideje, poglede itd. Takim bi bilo treba že za mlada dopovedati, da tudi oni - kot prav vsi - smejo misliti, kar pač mislijo, ker ni prepovedano in sploh ne le domena nekaterih, bolj redkih in privilegiranih, njihova pa nikakor ne. Skratka: treba bi jih bilo najpoprej rešiti dvomov in bojzani pred imaginarnimi zadržki in posledicami. Šele potem... bo podpis pod vsakim pismom nekaj samo po sebi umevnega.

A kdo naj jih tega nauči? Družina? Šola? Posebni verski, družbeni, izvenšolski brezplačni ali plačani tečajji? Ki imajo še najrajši, bodimo iskreni, tiste, ki jih molče poslušajo, prikimavajo in ubogajo, take, s katerimi se ni treba dodatno ukvarjati, ki ne postavljajo nobenih, kaj še nerodnih ali izzivalnih vprašanj?

Jolka Milič

Lojze Peterle kandidat za priznanje Evropejec leta

Na prvem jesenskem zasedanju poslanci tudi o korupciji

V Celovcu odprli novi slovenski knjižni, informacijski in kulturni center

Državni zbor je prvo jesensko zasedanje v ponedeljek, 29.9., pričel z obravnavo zakona o preprečevanju korupcije. Ta je v Sloveniji precej razširjena, čeprav je večina primerov prikrita, tako da krivci ne pridejo pred sodišče. Kaže, da je pri tem pomembna tudi politična opredeljenost oz. strankarska pripadnost morebitnih krivcev, zapletenih v korupcijo.

Najbolj odmevna in obsežna primera korupcije sta sedaj dva. V Kliničnem centru v Ljubljani (na sliki), največji slovenski bolnišnici, je komisija za izvedbo upravne nadzora, ki jo je tja poslal minister za zdravje dr. Dušan Keber, ugotovila, da je bila zamenjava oz. nabava novih operacijskih miz neustrezna in škodljiva. Pri poslu se je "izgubilo" vsaj 230 milijonov tolarjev. Zaradi tega primera je generalni direktor zavoda dr. Primož Rode odstopil s svojega položaja, ostavko pa so podali tudi vsi člani Sveta kliničnega centra, vključno s predsednikom tega organa Mirkom Bandljem. Ta primer je povzročil tudi večji spor oz. razpoko znotraj zelo enotnega in strnjene zdravniškega lobija v Sloveniji. Predsednik močnega in vplivnega sindikata zdravnikov in zobozdravnikov (Fides) dr. Konrad Kuštrin je zahteval odstop ministra za zdravje dr. Dušana Kebera, češ "da se minister kot nekdanji dolgoletni strokovni vodja Kliničnega centra ne more izogniti odgovornosti za sedanje dogodke". Odstop je predlagala tudi dr. Biserka Meden, podpredsednica sveta kliničnega centra. Minister dr. Dušan Keber se je odzval z izjavo, "da bo novo vodstvo Kliničnega

centra moralo v celoti raziskati odgovornost vseh, ki so sodelovali pri nakupu operacijskih miz. Tudi takšno razkrivanje pripomore k izboljšanju zdravstvenega sistema. K odstopu me poziva tudi dr. Biserka Meden, ki pa ni najprimernejša oseba, saj se mora sama braniti pred obtožbami, da naj bi javna sredstva iz sklada za pediatrično kliniko v Ljubljani uporabljala za privatna posojila".

Večja afera, ki vsebuje primere oz. sledi korupcije, je nastala zaradi nakupa in prodaje Slovenske investicijske banke v Ljubljani. Mestno podjetje Energetika jo je kupilo za dobre tri milijarde tolarjev, prodalo pa za nekaj manj kot štiristo milijonov. V tem poslu je še veliko neznank in domnev, ugotovljeno pa je, da so bili njegovi akterji ljubljanski veljaki iz LDS in ZLSD, strank, ki tvorita tudi koalicijo v mestnem svetu. Svoj del krivde je bivša ljubljanska županja Vika Potočnik že priznala in zanj plačala visoko ceno. Z njeno politično kariero je najbrž za dolgo časa konec. Opozicijske stranke, zastopane v mestnem svetu Ljubljane, so zahtevale izredno zasedanje tega organa, na katerem bi razpravljali o osebnostih,

ki so zapletene v afero Slovenske investicijske banke. Županja Danica Simšič je sejo sklicala za ponedeljek, 29. t.m., na dnevnem redu pa je tudi zahtevala od opozicije, da mestni svet razpustijo, županja pa naj odstopi. Svoj čas je namreč v svojstvu mestne svetnice glasovala za to, da se ne želi seznaniti s podatki o dogajanju v Slovenski investicijski banki.

Javna občila so s poudarkom poročala o tem, da je Lojze Peterle, poslanec stranke Nova Slovenija, kršćanske ljudske stranke, in eden najbolj znanih slovenskih politikov, kandidat za Evropejca leta. Akcijo razpisuje časnik *European Voice*, Peterleta pa so kandidirali predvsem zaradi njegove dejavnosti kot član predsedstva Evropske konvencije. Glasovalcem je predstavljen kot nekdanji predsednik slovenske vlade. Eden njegovih konkurentov bo predsednik italijanske vlade Silvio Berlusconi. Lojze Peterle je po objavi kondidature povedal, "da je presečen in počaščen".

DOSLEJ NAJNIZJA GOSPODARSKA RAST V SLOVENIJI

V Celovcu so pred dnevi počastili 50-letnico založbe

in tiskarne Drava in ustanovili novi knjižni, informacijski in kulturni center Haček. Slovesnosti odprtja nove ustanove v središču mesta se je udeležila tudi slovenska ministrica za kulturo Andreja Rihter, ki je obiskala tudi Mohorjevo družbo, najstarejšo slovensko kulturno ustanovo na Koroškem. Med gosti na otvoritvi je bil tudi Rudolf Stocker, vodja referata za kulturo pri uradu zveznega kanclerja. Novi knjižni, informacijski in kulturni center Haček ima sedež v prenovljenih prostorih nekdanje knjigarne založbe Drava Naša knjiga v Pavličevi ulici. Postal naj bi "izložba" dvojezične Koroške in slovensko okno v južni sosedbi, Koroški oz. Avstriji.

V Sloveniji je vzbudila presenečenje napoved premiera Antona Ropa, da bo letošnja gospodarska rast v državi najnižja vse od osamosvojitve dalje. Znašala naj bi le okoli 2,2%. Predsednik vlade je med vzroke navedel gospodarske težave držav, s katerimi Slovenija najbolj sodeluje. To je predvsem Nemčija, v katero Slovenija veliko izvažata. Na napovedi in stališča Antona Ropa se je odzval Janez Janša, predsednik Slovenske demokratske stranke. Zatrnil je, "da zunanji dejavniki, kot so težave v gospodarstvih EU, niso glavni vzrok za tako nizko gospodarsko rast v Sloveniji. Vzroki za slabo stanje so v prvi vrsti v neprijaznem okolju za razvoj malega in srednje velikega gospodarstva, ki je v razvitih državah glavno gibalno razvojnica, pa v preveliki potrošnji vlade ter neugodnem okolju za tuje naložbe. Šele na četrtem mestu so zunanji dejavniki".

Marjan Drobež

Za potrebe izobraževalnega in znanstvenoraziskovalnega zavoda Politehnika

V Novi Gorici odprli prvi študentski dom

V njem bo omogočena nastanitev študentov v naslednjih nekaj letih

V središču Nove Gorice so 26. septembra odprli prvi študentski dom, ki je sad skupnega projekta Politehnike, to je visokošolskega izobraževalnega in znanstvenoraziskovalnega zavoda, ministrstva za šolstvo, znanost in šport, mestne občine Nova Gorica in gospodarske družbe Presta. V mestu in tudi drugod na Goriškem doslej ni bilo nobene zgradbe, primerne za nastanitev oz. bivanje študentov.

V študentski dom so preuredili nekdanjo trietažno zgradbo oz. stanovanjski stolpič na Bazoviški ulici št. 1. V njem je enaintrideset sob za študente, v njih pa imajo osem enoposteljnih in triindvajset dvoposteljnih sob, kar bo omogočilo nastanitev štiriinpetdesetim študentom. Gospodarska družba Presta je v novem objektu financirala obrtna dela in vse potrebne instalacije, Politehnika pa je prispevala sredstva za nakup opreme v študentskem domu. Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport pa bo s finančnim prispevkom omogočilo znižanje cen prebivanja in prehrane v študent-

skem domu. Prehrano bodo nudili v samopostrežni restavraciji, kjer je na voljo 80 sedežev.

Teja Trampuž, predstavnička za stike z javnostmi, je ob otvoritvi študentskega doma v Novi Gorici javnim občilom poslala sporočilo o delovanju omenjenega visokošolskega izobraževalnega in znanstvenoraziskovalnega zavoda. Zapisala je, "da sedaj v okviru Politehnike izvajajo diplomski in podiplomski študijski programi v okviru Visoke poslovne tehniške šole, Šole za znanosti o okolju, Šole za aplikativno naravoslovje in Šole za krasoslovje. Število študentov se hitro povečuje. V novem akademskem letu, ki se bo pričelo čez nekaj dni, je v vseh študijskih programih vpisanih več kot petsto slušateljev iz vse Slovenije. Z odpiranjem novih študijskih programov, ki jih Politehnika v Novi Gorici pripravlja, se bo število slušateljev še bistveno povečalo. Ocenjujemo, da se bo v naslednjih letih število študentov na Goriškem povzpelo na več kot tisoč."

M.

Primorsko dramsko gledališče Nova Gorica

Spet na tujih odrih

Primorsko dramsko gledališče je v zadnjih sezonah odmevno gostovalo na mednarodnih odrih; v začetku oktobra odhaja spet v tujino. Gledališče se bo s predstavama *Sen kresne noči* Williama Shakespeara in *Arabska noč* Rolanda Schimmelpfenniga, ki sta uvrščeni tudi v letošnji tekmovalni program

Borštnikovega srečanja v Mariboru, predstavilo v Beogradu, s predstavo *Arabska noč* 1. oktobra v Ateljeju 212, naslednji dan pa s komedijo *Sen kresne noči* v Jugoslovanskem dramskem gledališču. S tema dvema teatroma PDG zadnja leta tesno sodeluje. Z omenjenim Shakespeareovim delom je PDG gostovalo že spomladi na mednarodnem festivalu Spring Theatre Festival v Solunu v Grčiji, tokrat pa je povabljeneno še na priznani bienalni festival Craiova Shakespeare Festival v Romuniji.

Na letošnjem festivalu Dnevi komedije v Celju so igralci oz. komedijanti iz predstave *Sen kresne noči* Janez Starina, Ivo Barišič, Danijel Malalan, Iztok Mlakar, Milan Vodopivec in Jože Hrovat prejeli nagrado žlahtni komedijant, režiser predstave Janusz Kica pa nagrado žlahtni režiser festivala.

Vse številnejša gostovanja v tujini so PDG-ju omogočila, da je letos postala polnopravni član združenja Evropska gledališka konvencija. Visoka raven umetniškega ustvarjanja pa je vodila Ministrstvo za kulturo k odločitvi, da podeli Primorskemu dramskemu gledališču status nacionalnega gledališča. Takšen status sta doslej imela le SNG Drama Ljubljana in SNG Drama Maribor.

Bolj kot o dnevni politiki razmišlja o dolgoročnih procesih na mednarodni ravni

Predsednik Drnovšek se praviloma bolje razume s tujimi politiki kot pa z domačimi

V Poletu, magazinu časnikov *Delo* in Slovenske novice, je bil objavljen pogovor s predsednikom Slovenije dr. Janezom Drnovškom. Znan je kot državnik, ki redko daje intervjuje in nasploh uspešno skriva zasebnost. Svoje delo opravlja tako, da je o tem v slovenski javnosti malo znanega. Tudi v tem je popolnoma drugačen od svojega predhodnika na položaju državnega poglavarja, Milana Kučana. Zaradi tega je deležen kritik in namigov, da bi se moral pogosteje pojavljati v občilih.

Povzemamo nekaj manj znanih podrobnosti iz njegovega življenja in politične kariere. O svojem delu na jugoslovanskem veleposlaništvu v Kairu, kjer je bil eno leto, je časnikarju dejal: "Čakala me

je zelo posebna izkušnja. Kmalu sem ugotovil, da ni posebno privlačno biti najmlajši diplomat na tisti ambasadi. Ambasador je bil bosanski Srb, zelo prepotenten, odnosi so bili nemogoči, uslužbenci veleposlaništva so vohunili za diplomati, pojavljale so se že nacionalne napetosti. Zelo nezdravo. Pa tudi delo. Pričakoval sem, da se bom ukvarjal z gospodarstvom v okviru mednarodne organizacije OPEC, ki je tedaj imela sedež v Kairu. Moja resnična naloga pa je bila, da sem ponoči hodil na letališče čakati delegacije iz Jugoslavije, Zveze mladine, Socialistične zveze, delegacijo žensk, in jih potem vozil v hotel in tako naprej. Tega sem se kmalu naveščal in šel po enem letu nazaj

v Zagorje, spet v gradbeno podjetje."

V Beogradu, kjer je bil član predsedstva SFRJ iz Slovenije, "se je bilo težko, če ne celo nemogoče nasloniti na tiste, ki so bili tam. Imel sem zelo majhno ekipo dveh, treh ljudi, s katerimi sem komuniciral, nato pa le izjemno previdno in selektivno z drugimi službami. Vedno je bila navzoča bojazen, da mi bodo kaj podtaknili ali podobno. Nihče ni bil na moji strani, vsi so bili potencialni nasprotniki."

Časnikar Boštjan Tadel ga je nato vprašal, kateri od svetovnih politikov, ki jih je srečal v zadnjem poldrugem desetletju, mu je najbližji, tako po politiki in filozofiji, kot osebnosti. Dr. Janez Drnovšek je odvrnil, "da se s tujimi državniki

praviloma bolje razume kot s slovenskimi politiki", "med nami se včasih razvijajo tudi prijateljski odnosi. Nismo v tekmovalnem odnosu, imamo podobne izkušnje in podobne probleme in zato se z marsikom lahko bolj odkrito pogovarjaš kot doma. Odlična prijateljca sva, recimo, s kanadskim premierom Jeanom Chretienom, s katerim se poznam že približno deset let. Tudi s prejšnjim predsednikom ZDA Clintonom sva še vedno v stikih in si deliva številne podobne poglede. Zelo dober osebni prijatelj je tudi islandski premier Odsson. So pa še druge osebnosti, tako Solana, finski premier Lipponen. Omeniti pa moram tudi Putina in seveda španskega kralja."

Predsednik države je svojo osebnost in zasebnost razkril še z nekaterimi drugimi poldrugem desetletju, mu je najbližji, tako po politiki in filozofiji, kot osebnosti. Dr. Janez Drnovšek je odvrnil, "da se s tujimi državniki

k filozofom. Prebiram tudi krščanske filozofe. Življenje sem spremenil toliko, da več stvari počnem sam. Večkrat grem sam nakupovat, začel sem sam kuhati, zlasti čez vikend. Prej se mi je zdelo škoda časa, ves čas je bila tekma, vse sem stoodstotno usmerjal v funkcijo. Če to predložim traja, ni dobro, se mi zdi. Med vikendi grem najraje v hribe, kjer je mir. Iščem pač odklop, ker sem sicer ves čas v javnosti, odklop od medijev, od tega, da te kar naprej sprašujejo nekaj v zvezi s politikom. To lahko storiš samo v drugem okolju. Pri nas v Sloveniji je to zelo težko."

V pogovoru je dr. Janez Drnovšek tudi dejal, da v tem trenutku ne razmišlja o evropski karieri. "S tem, ko sem lani šel na predsedniške volitve, sem za neko obdobje svoje delovanje vsekakor še opredelil v Sloveniji in nameravam prek Slovenije delovati v Evropi."

M.

ZAVAROVALNIŠKI KOTIČEK Stojan Pahor

"Asset allocation" in "Stock picking" (2. del)

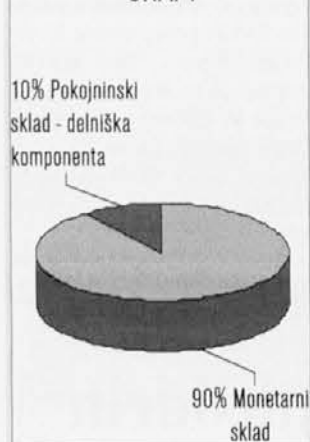

V današnjem prispevku želimo predstaviti dva konkretna primera porazdelitve finančnega premoženja v različne investicijske storitve. V prvem primeru bomo vzeli v poštev figuro obrtnika, starega 32 let, ki lahko mesečno privarčuje 400 evrov. Ima visoko nagnjenost za tveganje in razpolaga z vsoto 38.000 evrov. V bližnji prihodnosti ima namen kupiti hišo v vrednosti do 100.000 evrov? Obenem želi prihraniti sredstva za dopolnilno pokojnino. V drugem primeru želimo predstaviti "asset allocation" za novopečenega upokojenca, starega 57 let. Z dolgoletnim posojilom si je pred kratkim kupil hišo. Ima zelo nizko nagnjenost za tveganje in razpolaga z vsoto 270.000 evrov iz odpravnine. Posebnih ciljev nima, sicer si želi, da bi njegovo finančno premoženje obdržalo realno vrednost.

nad 75%. Kljub negativnemu trendu zadnjih treh let je zgodovinsko dokazano, da dolgoročno so delniške naložbe najbolj donosne. Poleg tega je naš obrtnik relativno mlad in ima visoko nagnjenost za tveganje. V prihodnosti bo smotno nakopičiti kapital preusmeriti postopoma v obvezniški delež in v končni fazi v monetarni (2/3 leta pred upokojitvijo). Razpoložljivo vsoto 42.800 evrov (38.000 evrov + 4.800 evrov iz mesečnega varčevanja) lahko investira po ključu v grafu 1.

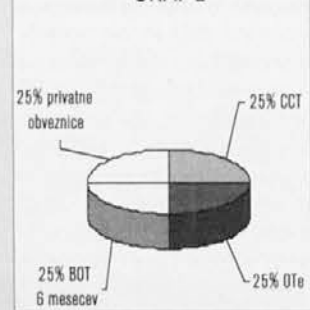
Zaradi nizkega nagnjenja za tveganje mora novopečeni upokojenec svojo investicijsko politiko omejiti na zgolj gotove oblike varčevanja, kot so državne obveznice BOT in CCT. Svetujemo, da 25% finančnih sredstev vložijo v BOT s šestmesečno zapadlostjo. S

GRAF 1

Prioriteti našega obrtnika sta nakup hiše in dopolnilna pokojnina. Za nakup hiše lahko računa na dolgoročno posojilo banke (15 let) do vsote 80.000 evrov. Preostali denar mora črpati iz lastnih sredstev (38.000 evrov). Za slednje priporočamo investicijo v kratkoročne in gotove oblike varčevanja (npr. monetarni sklad). Za dopolnilno pokojnino imamo za primerne vlaganje v pokojninski sklad z delniško komponento

GRAF 2

takim pristopom bo lahko izkoristil morebitne boljše obrestne mere v prihodnosti. Isto možnost nudijo tudi CCT, katerih donosnost je vezana prav na BOT (25% v portfelju). Za obdržanje realne vrednosti prihrankov imamo za primerne tudi francoske državne obveznice OTe, katerih glavnica in interesi so vezani na stopnjo inflacije v evropski skupnosti. Preostali del kapitala (25%) lahko naš novopečeni varčevalec izkoristi za nakup privatnih obveznic družbe ENEL z zapadlostjo leta 2013 in bruto donosnostjo 4,25% (glej graf 2).

Razni organi iščejo rešitve na pekoč problem

Kako bi lahko omejili rast cen?

Tudi v mesecu septembru so izvedenci zabeležili znatno rast cen in seveda ponovno nekoliko višjo stopnjo inflacije. Podražili so se marsikateri izdelki od oblek do šolskih potrebščin, najbolj pa so opazne podražitve jestvin, predvsem sadje in zelenjava. Te cene med drugim občutijo tudi neprijetne vremenske okoliščine komaj minulega poletja, kar nedvomno pripomore k tako visokim prodajnim cenam. Če se s tem problemom potrošniki ukvarjajo vsaj že eno leto in tarna, da je ".... vse zastoj, ko pa je vse tako drago", so sedaj tudi politiki začeli iskati primerne rešitve, da bi vsaj nekoliko omejili to nenehno rast.

Različni politiki so predlagali različne rešitve. Predstavniki nacionalnega zaveznitva so predlagali, naj bi tudi za trgovce sestavili nek deontološki kodeks, kot to npr. obstaja za zdravnike, odvetnike ipd. Na tak način bi se tudi trgovci morali obnašati na določen način in bi se omejevalo nepotrebno navijanje cen. Drugi so predlagali, naj bi postale drobno prodajne cene bolj prozorne, da bi lahko potrošniki odkrili, kateri trgovec bolj navija prodajne cene. Levi demokrati pa so predlagali, naj bi ustanovili poseben odbor, v katerem bi sedeli predstavniki podjetnikov, sindikatov in potrošnikov in ki bi imel nalogo, da nadzoruje,

kako in zakaj se cene spreminjajo. Pri ministrstvu za proizvodne dejavnosti pa so ustanovili poseben odbor z nalogo, da nadzoruje gibanje cen in da išče primerne rešitve za omejitev problema. Nekaj predlogov so pri odboru že iznesli. V Italiji obstaja kategorija policajev, ki imajo nalogo, da nadzorujejo prodajne cene. Tem organom so priporočili, naj bolj natančno opravljajo svoje naloge. Poleg tega so deželam svetovali, naj izboljšajo distribucijsko omrežje, tako da se bo povečalo število večjih trgovskih obratov, ki si lahko privoščijo tudi nižje prodajne cene. S posebnim zakonskim ukrepom naj bi postale bolj pogoste izredne prodaje, nekateri pa celo svetujejo, naj bi tudi v Italiji uvedli t.i. happy hour, to je ena ura dnevno, ko se v trgovini dobi določeno število proizvodov po posebno nizkih cenah.

Poleg rešitev na vsedržavni ravni, ki bodo morda udeležene šele čez kak mesec, pa se vsaka občina posebej ukvarja, kako priskočiti na pomoč vsaj tistim osebam, ki si pri sedanjih cenah ne morejo privoščiti niti osnovnih stvari. V Neaplju so npr. omogočili družinam, da kupijo osnovne šolske potrebščine po zmernej cenah, od okrobra dalje pa bodo to ponudbo razširili tudi na druge dobrine. Razne občinske uprave, npr. občini Rim in Milan, so se dogo-

vorile s trgovci, da določene osnovne dobrine prodajajo po "socialnih" cenah, ki so tudi do 35% nižje od tržnih. K pobudi so pristopili le nekateri trgovci, potrošniki pa se lahko obrnejo do njih in kupijo osnovne dobrine iz posebne seznama po dogovorjeni ceni. Tudi druge občinske uprave iščejo najbolj ugodne rešitve, čeprav istočasno ugotavljajo, da je zanimanje pri trgovcih zelo skromno in da k podobnim pobudam pristopa le malo trgovskih centrov.

V Firencah so se odločili za pilotski projekt, pri katerem sodelujejo trgovci, proizvajalci in potrošniki. Skupaj skušajo najti primerno rešitev proti stalni rasti cen, da bodo potrošniki spet dobili novega nakupovalnega zagona v korist proizvajalcev in trgovcev.

Primerno rešitev pa iščejo tudi družine, ki se z enakimi dohodki kot pred letom dni

skušajo uspešno preživljati tudi pri sedanjih visokih cenah. Ugotovili so, da se z naraščanjem cen povečuje tudi delež družin, ki se pri nabavi poslužuje veletrgovin in t. i. trgovin hard discount. Po posebni statistični analizi, ki so jo v septembru izvedli med potrošniki v Italiji, se vedno več družin odloča za nakupe v t. i. hard discount trgovinah, kjer se dobi marsikaj po zmernej cenah. Skoraj ena tretjina družin v Italiji redno kupuje predvsem jestvine samo v teh trgovinah. Ravno zaradi tega se je v zadnjem letu močno povečalo število veletrgovin, istočasno pa so žal zabeležili zmanjšanje števila manjših, predvsem vaških ali rajonskih trgovin, ki so med drugim opravljale zelo važno socialno funkcijo, pa čeprav so včasih imele nekoliko višje prodajne cene.

Mara Petaros

V kmečkem turizmu Žbogar-Gruden v Samatorci

Kandidat Rosato pri Zvezi neposrednih obdelovalcev

Tržaški pokrajinski odbor Zveze neposrednih obdelovalcev se je v petek, 26. septembra, sestal s kandidatom levo-sredinske koalicije Ettorejem Rosatom, ki se bo na oktobrskih nadomestnih volitvah potegoval za mesto v rimski poslanski zbornici. Kot znano, je Illy moral zapustiti rimski mandat, ker je bil izvoljen za predsednika naše dežele.

Srečanje je potekalo v agriturizmu Gruden-Žbogar v Samatorci, pokrajinski predsednik Zveze neposrednih obdelovalcev Dimitri Žbogar je Rosatu iznesel vrsto perečih problemov in vprašanj, ki tarajo kmetijstvo na Tržaškem. Najprej je tekla beseda o ureditvi tržaške obale. Projekt je pripravila deželna uprava in je prišel pred kratkim v jav-

nost, v marsikaterem pogledu pa je sporen. Kandidat Rosato je na sestanku pokazal, da načrt zelo dobro pozna in je bil pripravljen na vsakršno posredovanje, da bi preureditev res odgovarjala krajinom, kmetom in stanovskim organizacijam. Druga važna točka srečanja je bil problem namakalnega sistema na Krasu. Rosato je izrazil vso podporo takemu načrtu in nujno, da se čimprej izvrši. Ob tem je predlagal, da bi načrt zasnovali širše in se povezali tudi s slovensko stranjo meje. Brez vode ni namreč na

Krasu kmetijstva, ki tako ostaja le folklor. Kmetijstvo mora postati primarna dejavnost, je dejal Rosato. Okrepitev takega kmetijstva pa ne more mimo izboljšanja agrituristične ponudbe, prodaje kmetijskih pridelkov na domu, tehničnega izpopolnjevanja kmetij in niti mimo aktivnejše vloge paše na kraški gmajni. Jasno je bil izpostavljen problem pravilnika paše, ki danes omejuje to dejavnost. "Srečanje je bilo koristno in vsestransko zanimivo", je dejal tržaški predsednik ZNO Dimitri Žbogar.

SLOVENIJA

Ob zaključku trgatve razmišljanja o prihodnosti vinogradništva V EU majhno tržišče in nizke cene za slovenska vina

Mnoga vina so kakovostna, toda jih tudi potrošniki slabo poznajo

Tudi v Sloveniji se je trgatve končala, a je prinesla že znana spoznanja in ugotovitve. Pridelek grozdja je bil povsod nižji od povprečij, ker so neugodne vremenske razmere, predvsem pa dolgotrajna suša, prizadele tudi vinogradništvo. Vendar bo novo vino zaradi obilja sonca letos poleti zelo dobre, ponekod celo vrhunske kakovosti.

V obdobju po trgatvi se vinogradništvo, vinarstvo in seveda tudi vinogradniki so-

očajo s stanjem in možnostmi te kmetijske panoge v EU, po 1. maju leta 2004, ko bo Slovenija postala član povezave. Vsi zaskrbljeni poudarjajo, da bo težav na domačem in tujih trgih z vinom veliko in nekatere se vsaj za zdaj zdijo nepremostljive. Mnoge težave izhajajo iz tega, da je pridelava grozdja v Sloveniji razdrobljena in poteka na majhnih površinah. Zaradi tega so pridelovalni stroški visoki, ustrezno draga

so tudi vina. Številni slovenski vinarji, največ iz goriških Brd in iz Vipavske doline, svoja kakovostna vina opremljena z blagovnimi znamkami, sicer že več let uspešno prodajajo tudi v tujini, celo na vinarsko zelo zahtevnem italijanskem tržišču. Vendar je ta izvoz doslej s finančnimi prispevki podpirala oziroma omogočala država. V prihodnje, zaradi določil in ustreznega režima v EU, tega ne bo smela več početi.

Vinogradniški in vinarski izvedenci napovedujejo, da se bo položaj slovenskih vin po vstopu Slovenije v EU, zelo poslabšal. Doživela naj bi občuten padec cen. Dr. Emil Erjavec in njegovi sodelavci, ki so izdelali posebno študijo o možnostih slovenskega vinogradništva in vinarstva v

evropski povezavi, je na prvi javni predstavitvi omenjenega dokumenta opozoril, "da številkam lahko verjamemo, lahko pa še naprej sanjamo." Naši vinogradniki in vinarji so kljub slabim izkušnjam na trgu po večini še zmeraj prepričani, "da slovenskim vinom po vrhunskosti ni para v svetu." Izvedenci v tujini pa v odgovor poudarjajo, "da slovenska vina sicer niso slaba, vendar pa kot polsladka in sladka vina niso po njihovem in ne po evropskem okusu."

Vinogradništvo in vinarstvo pa obremenjujejo tudi nekatere neurejene zadeve, ki jih je doslej molče dopuščala tudi država oz. oblast. Po statistiki se na primer v Sloveniji s pridelavo grozdja in vina ukvarja več kot štirideset tisoč ljudi, toda prijavljenih jih je le

polovica. Letalski posnetki so pokazali, da je v državi več kot 24 tisoč hektarov vinogradov, v registru pa piše, da jih imamo samo okoli 15 tisoč. Mnogi vinogradniki oz. vinarji veljajo za uspešne tudi zato, ker ne plačujejo davkov in drugih obveznosti. Po ugotovitvah davčne službe se s plačilom davka proda le okoli štirideset odstotkov vina, preostanek pa se vnovči neobdavčeno. V Sloveniji se še dogaja, da kupci iz kleti odnašajo vino v kanglicah in plastičnih posodah, namesto v steklenicah z evidenčnimi številkami in z označenimi blagovnimi znamkami. To so pomanjkljivosti, ki bi jih pristojni državni organi že zdavnaj lahko odpravili in preprečili, po sprejemu Slovenije v EU pa bo to treba nujno storiti.

M.

Tržaški skavti in skavtinje na poletnih taborih Od Egipčanov do Petra Pana

Veseli trenutki dnevov in noči, straže, nočni pohodi, (ne)napovedane kraje zastave, večeri ob ognju, kopanje v reki ali jezeru, pravljične in igre: vse to označuje skavtske taborne.

Tudi letos je tržaški del organizacije priredil več taborov, točneje pet. Skupina odraslih klanovcev, ki se zbirajo pri Sv. Ivanu, se je odpravila do Vukovarja, kraški skavti pa so letos vsi skupaj taborili na istem prostoru in v istem času: o teh dveh taborih poročamo posebej, v tem članku pa vam bomo razložili, kaj so počeli najprej volčiči in volkuljice iz stega Trst 4, nato pa, kako je bilo z njihovimi starejšimi brati in sestrami, za njimi pa so na tabor šli še volčiči in volkuljice iz stega Trst 3.

Že prvi dan tabora, to je bilo 20. julija, je bilo mladim skavtom (od 8. do 11. leta starosti) jasno, da jim bo trda predla, saj so jih po sicer prijetnem in osvežujočem kopanju v Soči napadli Egipčani faraona Ramzesa II. in jih odvedli v suženjstvo. Mladi Izraelci iz družin Genesis, Exodus in Leviticus so morali tako graditi piramide in obeliske za krutega faraona do dne, ko so se z Mojzesom odločili, da bodo zbežali iz Egipta v Obljubljeni deželo. Sproti so odločali, kako se bodo ravnali, sledili pa so predvsem navetom Mojzesa (Stefana Kegljeviča), Miriam (Jadranke Cergol) in Arona (Pola Biancuzzi), ki so zaupali božjemu klicu. Mojzes, ki se je večkrat oddaljil in se pogovarjal z Bogom, jim je zato svetoval, naj ne takoj zbežijo, ampak naj se najprej pogovorijo s faraonom ter poskušajo razvozlati njegova sporočila v hieroglifih ipd. Ko pa res ni šlo, so si volčiči pripravili lok in puščice, popotno palico, obleke primerne za puščavo, spekli so si kruha in se odpra-

varjal z Bogom, jim je zato svetoval, naj ne takoj zbežijo, ampak naj se najprej pogovorijo s faraonom ter poskušajo razvozlati njegova sporočila v hieroglifih ipd. Ko pa res ni šlo, so si volčiči pripravili lok in puščice, popotno palico, obleke primerne za puščavo, spekli so si kruha in se odpra-

na taboru veliko nagajal Kapetan Rmpin, ki je ugrabil Trilly in zasedel s svojimi gusarji cel otok. Otroci so morali iztakniti primeren način, s katerim bi ga lahko pregnali in so po veliki igri odkrili, da je to ura, oz. stavek: "Tik tak, tik tak, čas teče, nič ne reče." Peter Pan pa se je moral na žalost tudi posloviti od otrok, v dar pa je vsakemu zapustil želod - poljubček in jim pri tem razložil, koliko je potrebna fantazija. Še enkrat jim je naročil, naj bodo vedno lepih, dobrih misli, kajti s pomočjo le-teh lahko poletiš visoko. Lepim mislim pa sledijo lepa dejanja. "Lepše so misli, višje letimo!"

Podobno je veljalo tudi za izvidnike in vodnice (mladi od 12. do 16. leta) iz stegov Trst 3 (sedež v Mačkoljah) in steg Trst 4 (sedež pri Sv. Ivanu), ki so v zadnjem julijem tednu preživeli svoj tabor v bližini Semiča pri Novem mestu. Že prva dva dneva so se znašli pred preizkušnjo velike igre z mimetizacijo v gozdu in v bližnji mlaki, s kuhanjem klobas na žaru in zmečkanega krompirja, s pečenjem pa-

lačink, s spretnostjo v žaganju in v vozlih ter s štafeto in končno s postavitvijo jambora. V naslednjih dneh so skavti še enkrat spali kar pod milim nebom. V nedeljo pa so se udeležili župnijske nedeljske sv. maše in pri tem okusili izredno prijaznost vaščanov, ki so jih zelo bogato pogostili. Taboru sta načelovala Enrico Lapel in Elisa Frandolič.

Teden pozneje, in sicer od 3. do 10. avgusta, pa so v Zabičah pri Ilirski bistrici taborili volčiči in volkuljice Krdela Velikega drevesa z načelnico Matejo Metlika. Prvi dan na taboru jim je minil skoraj običajno, ko so po tabornem ognju nenadoma zaslišali stokanje Petra Pana, ki je izgubil senco. V naslednjih dneh so otroci spoznali še Wendy, Trilly, poleteli so celo do Otoka, ki ga ni. Na žalost jim je

na taboru veliko nagajal Kapetan Rmpin, ki je ugrabil Trilly in zasedel s svojimi gusarji cel otok. Otroci so morali iztakniti primeren način, s katerim bi ga lahko pregnali in so po veliki igri odkrili, da je to ura, oz. stavek: "Tik tak, tik tak, čas teče, nič ne reče." Peter Pan pa se je moral na žalost tudi posloviti od otrok, v dar pa je vsakemu zapustil želod - poljubček in jim pri tem razložil, koliko je potrebna fantazija. Še enkrat jim je naročil, naj bodo vedno lepih, dobrih misli, kajti s pomočjo le-teh lahko poletiš visoko. Lepim mislim pa sledijo lepa dejanja. "Lepše so misli, višje letimo!"

JC

Trženje z živimi blagovnimi znamkami Zvezdniški duhovi iz komercialne Aladinove svetilke (11)

Zvezdniki so danes poseben sociološki fenomen, so nebesna telesa, ki se ne bleščijo in svetijo sama po sebi, temveč so umetno razsvetljena. Sonce, ki skrbi za umetni blišč zvezd pop-kulture, pravega proizvajalca energije, ki poganja motor trženja živega blaga, je treba iskati drugje. Zvezdniki so s tega zornega kota pravzaprav *tabulae rasae*, nepopisane tablice, ki jim "zapisnikarji", prej omenjeni proizvajalci energije, polagoma dajejo vsebino. Zvezdniki so torej prazni zaboji, črne skrinje, ki imajo estetsko funkcijo - privlačenje širokih mas. S primarno surovino, ustrezno kakovostno vsebinskostjo, so črne skrinje polnjene od časa do časa. Zvezdniki postajajo zanimivi zaradi svoje telesnosti: fizičnih značilnosti in sposobnosti.

Črnski zvezdniki, o katerih sem v zadnjih prispevkih že večkrat govoril, so zelo zanimiv pojav, prav z zornega kota telesnosti. V času apartheida so bili temnopolti ljudje getizirani in stigmatizirani. Njihovo telo (barva kože) je simboliziralo nižjo stopnjo razvoja in posledično nesposobnost opravljanja pomembnih institucionalnih in odmevnejših funkcij. V nešteti primerih je bila "nižja stopnja razvoja" zadostni razlog za nemoteno fizično obračunavanje s temnopoltimi (režim apartheida v Južni Afriki, združenja Ku Klux Klan). Zapostavljenost črnskih skupnosti, ki je imela svoje korenine v darwinističnem pojmovanju telesnosti

in fizičnega, se je vsaj na formalni ravni začela spreminjati v osemdesetih in bila kronana februarja 1990 z osvoboditvijo južnoafriškega voditelja Nelsona Mandele. Stisk roke Mandela - De Klerk je formalno odpravil rasno neenakost. Sovrašstvo in prezir do temnopolte telesnosti se je moralov javnosti ublažiti.

Tektonske premike, ki jih je prinesel omenjeni stisk roke, je bilo čutiti na vseh družbeno-političnih področjih. Sam se bom seveda ustavil na področju pop kulture. Temnopolti zvezdniki so postali del pop industrije že pred letom devetdeset, dokončna obsodba razizma pa je dala dodatnega zagona kovanju novih temnopolnih zvezd: odstranjena je bila namreč ena od najpomembnejših ovir, stigmatiziranost črnske telesnosti. Proizvajalci množične kulture so lahko mirne duše začeli uporabljati isto metodo proizvodnje temnopolnih zvezdnikov kot so jo uporabljali za "bledolice" kolege. Poudarjanje telesnosti (fizičnih lastnosti in sposobnosti) je postalo dovoljeno tudi v primeru nebelih potencialnih zvezd. V ospredje oglaševalskih kampanj so stopile eksplozivnost Carla Lewisa, fizična moč Mikea Tysona, čarovnije Magica Johnsona, letalske sposobnosti Michaela Jordana in v zadnjih letih natančnost Tigera Woodsa.

V tem so afroameriški zvezdniki postali "enakopravni" z belci. Spremenili so se v tiste črne skrinjice, ki imajo samo estetsko funkcijo

privlačevanja kupcev. Če smo pri temnopolnih športnikih omenili fizično moč in spretnost, bomo pri komercialnih pop pevcih, v glavnem belcih, upoštevali predvsem postavnost oziroma fizično lepoto. Pomislimo na fenomen Britney Spears, pevsko lepoto, ki je v zadnjih letih na trg poslala več uspešnic, kljub temu, da so vse njene pesmi monotono enake: besedilo obravnavano najstniške težave in mladostniške ljubezni, glasba pa je vseskozi zelo preprosta. Kakovostno gledano, torej, nič posebnega. V njenem uspehu je ključnega pomena prav fizična lepota.

Velik del zvezdnikov je torej razduhovljen: pristnega in osebnosti zvezdnika lastnega ostane samo fizična značilnost, ključ do uspeha, ki je za široke mase ljudi fetišistični predmet. Vse ostale lastnosti mora zvezdnik prilagoditi potrebam in zahtevam trenutnih težav javnega mnenja. V tem kontekstu postane zvezdnik nosilec družbenega pojava, ki mu nemški sociolog Jurgen Habermas pravi reprezentativna javnost. Dejansko postane "živa" upodobitev neke institucionalne figure (nosilec modnih trendov), ker le-to predstavlja. Svoje telo da "na posodo" tej figuri in postane lutka, ker kljub vlogi, ki jo ima, ne more o ničemer odločati. Njegovo obnašanje je vnaprej določeno, ker po vlogi, ki jo odigrava v reprezentativni javnosti, predstavlja virtualno realnost, idealizacijo, ki jo želijo videti množice. Element telesnosti, črna skrinjica, služi kot vaba za ljudi v svet, ki ga zvezdnik predstavlja in s katerim posakmeznika omami.

/ konec
Andej Černic

POTOPIS

Z ŽELEZNIŠKIM KONJIČKOM OD TRSTA DO KRAKOVA (4)

Primož Sturman

V mestnem vrvežu sva poskalo parkirno mesto ter se peš odpravila na sprehod v center mesta. Na vsaki grediči ni moglo manjkati cvetja in pozdravov papežu. Ko sva prispela na glavni trg, je bila pred nama množica mladih iz vse Evrope, ki je prišla gledat papeža. Stolnica je bila okrašena z vatikansko zastavo in zastavo mesta Krakow, pod njima pa velik napis v pozdrav svetemu očetu: "Ojzce s'wie, ti wita cie, Kraków".

Oko se je naravnost izgubljalo nad nepregledno množico, ki je polnila trg. Plapolale so zastave vseh evropskih držav, največ pa je bilo, kot sem že prej omenil, poljskih.

Moj namen ni bil, da bi šel v Krakow gledat svetega očeta, zato sva si z Mitjo ogledala središče mesta in nakupila nekaj razglednic, znamke pa nisva dobila nikjer. Ponavadi se na vzhodu dogaja, da ti znamk v trafiki ne prodajo

brez razglednic. Pošte pa so bile tisti dan zaradi praznika zaprte.

Odločila sva se, da greva iz mesta proti kraju Os'wie, cim (bolje poznan kot Auschwitz). Še preden sva odpeljala iz mesta, sem v majhnem kotu na nekem trgu opazil spomenik poljskim oficirjem in vojakom, ki so jih Sovjeti pobili v Katynskem gozdu.

Vožnja preko poljskega podeželja je bila zelo slikovita, na srečo je prenehalo deževati, pa tudi megla, ki naju je ovijala ves dan, se je razblinila. Končno sva prispela v Os'wie, cim, kjer sva se ustavila pred muzejem Auschwitz, torej pred vhodom v uničevalno taborišče. Očitno z urniki nisva imela sreče, ker je bil muzej že zaprt, naslednji dan pa je bil muzej ves dan zaprt. Odločila sva se, da se vseeno sprehodiva okoli spominskega parka. Tudi od zunaj so bile dobro vidne barake in

Avtor potopisa na krakovski mestni vpadnici

bodeča žica, ki je obdajala taborišče. Take prizore sem že nešteto videl na fotografijah ali po televizijskih dokumentarnih oddajah, ko pa sem barake ter bodečo žico z napisom, ki opozarja na smrtno nevarno visoko napetost, videl na lastne oči, me je spreletel srh.

Kmalu se je zvečerilo in spet kazalo na dež. Tokrat sva zatočišče iskala v neki stavbi, ki so jo komaj gradili v bližini spominskega parka.

Na tla sva postavila folije stropora, ki sva jih dobila tam in katere so verjetno uporabljali zidarji za izolacijo sten. Reči moram, da ni bilo nič kaj prijetno spati v takih pogojih, kljub spalnim vrečam naju je zeblo. Ob šestih zjutraj so naju zbudili glasovi zidarjev, ki so prihajali na delo. Čeprav sva bila še v polsnu, sva jo zelo hitro odkurila, v upanju, da ne bi imela kakšnih težav.

Tako se je začel nov dan. Ker je bil spominski park tudi

tisto nedeljo zaprt, sva se odločila, da se odpraviva na Češko. Močno se mi je vtisnila v spomin jutranja vožnja preko poljskega podeželja, ko je megla še prekrivala pokrajino: zaspani obrabi so čakali na avtobusnih postajah in gledali zelo čudno na naju, ki sva se peljala mimo z avtom.

Okoli osmih zjutraj sva prispela v mesto Bielsko - Biala na jugozahodu Poljske, kjer sva naredila krajši postanek. V svoji jutranji dremavosti sem si privoščil kokakolo, avtu pa je bilo treba doliti bencin.

Tako sva se odpravila proti meji s Češko. Peljala sva skozi mesto Cieszyn, naposled pa prišla do meje. Tudi tokrat ni bilo kakšnih posebnih preglavic, razen mogoče češkega carinika, ki nam je hotel nekaj sporočiti, ko pa je uvidel, da ne razumeva jezika, nama je nekaj skušal dopovedati z gestami. Ko sva mu dopovedovala, da ne

razumeva, se je naposled vdal ter naju pustil naprej. Sledila je jutranja in nič kaj zanimiva vožnja čez Moravsko. Vreme je bilo precej depresivno, pokrajina enolična in meglena, tako se nama je skoraj spalo. Tega pa si v tistem trenutku, ko sem bil za volanom, nisem mogel privoščiti.

Ko je bilo sonce, ki se je končno prikazalo, že visoko na nebu, sva prispela v mesto Olomouc na Moravskem. Zdelo se mi je primerno, da se ustaviva. Na avtokarti sem namreč opazil, da je od Olomouca do Brna avtocesta, hotel sem se torej prepričati, ali je treba plačati kako cestnino. Zato sva sklenila, da zapeljeva do bližnjega bencinskega servisa ter tam povprašava, če je treba za avtoceste kakšno nalepko, kot na primer v Avstriji.

Na bencinski črpalki sva najprej poskušala v slovensščini, potem v nemščini in angleščini. Kljub vsemu našemu trudu ni šlo, prodajalka naju ni razumela. Zato sva se vdala usodi ter se odpeljala proti Brnu.

/ dalje

NA REŠETU

Čas se je iztekel...

September se je končal in poletne oddaje, ki so nam delale družbo to poletje, so za nami. Med njimi je bila gotovo najbolj poslušana, zanimiva in za vse okuse primerna jutranja oddaja *Prva izmena*, ki se je s pesmijo *Bye, bye, baby* v petek dokončno poslovila.

Priljubljenost oddaje je treba pripisati primernemu času, v katerem je bila na sporedu, sposobnima voditeljema Loredani Gec in Janku Petrovcu, pa zakulisnima pripravljalkama oddaje - Rosani Prezzi in Katerini Citter. Pohvaliti je treba tudi dober glasbeni izbor, ki je lepo dopolnjeval govornjeni del. In ne nazadnje je bil kar nepogrešljiv stalen gost *Prve izmene* Darko Bradassi s svojimi razlagami meteoroloških pojavov in kratkoročnimi in daljnoročnimi napovedmi vremena.

Prav tako v petek se je poslovil *Poletni mozaik* s soap opero *Čas se izteka*, ki se je vlekla skozi celo oddajo. Satira na razne televizijske nadaljevanke alla *Beautiful*, *Incantesimo*, itd. Je bila duhovita, vendar bi

bila dosti bolj učinkovita, ko bi jo bil avtor pošteno skrajšal. Sploh bi si moral Igor Pison poleg vseh pozitivnih lastnosti, ki jih že ima in ki sem jih že omenila, pridobiti še eno: občutna mero, saj si včasih naredi medvedjo uslugo s tem, da kopiči preveč stvari, Italijani bi rekli, da hoče "strafare".

Poleg drugih oddaj, ki so bili v teh zapisih omenjeni, so nas v poletnem času spremljale precej heterogene oddaje Suzi Bandi, posvečene Benečiji, *Po poteh Krivapete*, lep televizijski dokumentarec Luane Grilanc *Živijo ohcet*, branje pisma sinu Franje Bojca Bidovec v interpretaciji igralke Minu Kljuder in v režiji Sergija Verča ter številne ponovitve oddaj govornjenega, dramskega in glasbenega sporeda.

Poslušalci smo seveda radovedni, kaj nas čaka v naslednji sezoni, ki gre od oktobra do konca junija, a to je še ovito v skrivnost. Prijetno smo bili presenečeni, ko smo po dolgem, dolgem času spet zaslišali glas naše napovedovalke Anastazije Cibic, ki bo, u-

pamo, spet okrepila zdesetkane vrste napovedovalcev Radia Trst A. Kar se pa tiče novih oddaj, se je za zdaj v tisku pojavila samo napoved za *Radio-aktivni val*, ki bo na sporedu vsak dan od 9. do 10. ure. Oddajo, v kateri naj bi sodelovali tudi poslušalci, bodo pripravljali Magdalena Pahor, Boris Devetak, Katerina Citter in Luana Grilanc.

Mladinski oder se je povrnil že v nedeljo, 28. septembra, s *Pepelko* iz ciklusa dramatisiranih zimzelenih klasičnih pravljic, v priredbi in režiji Marka Sosiča. Empirično smo tudi ugotovili, da bo *Mladinski oder* na sporedu ob istem času, kot je bil poletni *Otroški kotiček*, to je ob 10.30 in ne ob 10. uri kot v prejšnjih sezonah.

Il Piccolo in *Primorski dnevnik* imata dvakrat na leto prilogo z urniki prevoznih sredstev, ki se spreminijo ob začetku in ob koncu pouka. Mislim, da nisem edina, ki bi si želela, da bi uredništvo programov objavilo v našem tisku kolikor mogoče natančen "vozni red" celotedenskih radijskih in televizijskih sporedov (po možnosti z imeni sodelavcev), kadar pride do večjih sprememb. Je to tako nemogoče?

NLP

Korak naprej...

Paritetni odbor, ki je delal pod grožnjo tako nesklepčnosti zaradi bojkota nekaterih predstavnikov desne sredine kot njihovega priziva na upravno sodišče proti sklepom prejšnje seje, je ugotovil, da zahteve iz omenjenih petih občin odpravljajo zakonskim predpisom, in je nato odobril celotni seznam, ki tako obsega 32 občin (v primeru Fojde in Nem le nekaterih zaselkov).

Zanimivo je, da so v vseh občinah podpisali zahteve svetovalci, tako da ni bilo potrebno zbirati podpisov med ljudmi. Ponekod so se za pravice Slovencev zavzeli tudi na desni sredini, na primer na Trbižu v Kanalski dolini, od koder predstavniki leve sredine sploh niso poslali nobene zahteve. Zahteve po vpisu so prišle iz vseh krajev, kjer so v Benečiji nekoč prebivalstvo ustrahovali nacionalisti. In še bi lahko opozarjali na zanimive primere. Vse to kljub številnim protislovjem kaže na znatno izboljšanje odnosov s slovenskim prebivalstvom v Furlaniji-Juljski krajini.

Izmed 36 občin oz. njihovih delov, ki smo jih v preteklih letih vključevali v svoje zahteve po zaščiti, manjkajo Dolenje iz goriške pokrajine

in Čenta, Gorjani ter Tablja iz videmske pokrajine. Občinski upravi zadnjih dveh sta pisali paritetnemu odboru, da tam Slovencev ni. Vsekakor so vpisi v seznam po zakonu možni tudi kasneje, člen 25 zaščitnega zakona pa pravi, da se nekatere pravice pod določenimi pogoji raztegnejo tudi na kraje zunaj seznama.

Od odobritve zaščitnega zakona v parlamentu (14. febr. 2001) je minilo več kot 31 mesecev. Zdaj seznam roma v Palačo Chigi, kjer ga mora potrditi vlada, nato gre na Kviral, kjer ga mora podpisati predsednik republike. Možna so še politična presenečenja na vladni ravni in sodna presenečenja pred upravnim sodiščem. In ko bo seznam končno polnomočen, ne bo uvedel vsesplošne dvojezičnosti v vseh naštetih krajih, kot "straši" skrajna desnica, temveč bo le omogočil, da se v njih sprožijo novi postopki za doseg posameznih pravic...

Glede "vidne dvojezičnosti", torej dvojezičnih napisov, kažipotov, praporov itd., ki tako boli tudi mnoge levosredinske predstavnike, na primer zakon v 10. členu določa, da bo - če ne upoštevamo že doseženih pravic - veljala v krajih s sezna-

ma, o katerem govorimo, ki jih bo posebej določil odlok predsednika deželne vlade (torej večine v deželnem svetu) na podlagi predlogov paritetnega odbora in po zaslišanju prizadetih krajevnih uprav (ne bo torej dovolj mnenje tretjine svetovalcev, izreka se bo upravna večina!).

Paritetni odbor ima pred seboj še veliko dela. Že na zadnji seji je izdal obvezno mnenje o osnutku odloka, ki zadeva koriščenje znatnih sredstev (5.805 milijonov starih lir letno) za dvojezično poslovanje krajevnih uprav.

Ne smemo pa pozabiti, da ostaja še vedno na papirju cela vrsta pravic iz zaščitnega zakona, ki sploh niso odvisne od seznama zaščitnih krajev, temveč le od dobre volje pristojnih oblasti: splošna pravica do rabe materinščine v stikih z javno upravo, poddržavljenje glashbenega šolstva, nova deželna šolska komisija, pravice Sindikata slovenske šole, vračanje narodnih domov, primernejši volilni zakon itd. Za nekaj določil se je že izkazalo, da so okostenela in jih morajo popraviti, na primer glede financiranja in širjenja dvojezičnega šolstva v Špetru. Pot do zaščite je treba torej nujno pospešiti.

Goriško občinsko gledališče Giuseppe Verdi

gledališka sezona 2003|2004

<Glasba

petek, 7. novembra 2003
MILVA - EL TANGO
DE ASTOR PIAZZOLLA

sreda, 3. decembra 2003
COSÌ FAN TUTTE

petek, 23. januarja 2004
SLOVENSKA
FILHARMONIJA

petek, 13. februarja 2004
I FIATI DI PARMA

izven abonmaja
petek, 20. februarja 2004
KONCERT JOSIPE LISAC

četrtek, 4. marca 2004
MANNHEIM
KAMMERORCHESTER

petek, 26. marca 2004
ORKESTER PADOVE
IN VENETA

petek, 23. aprila 2004
RUMBLE QUINTET

četrtek, 6. maja 2004
CONCERTO FOTOGRAMMA

<Drama

SREČANJA S PUBLIKO
sreda, 12. novembra 2003
BERGONZONI TRA LO
GNOTO E L'IGNOTO
ob 18.00 uri
prost vslop

četrtek, 20. novembra 2003
DON JUAN

torek, 9. decembra 2003
DEZELA SMEHLJAJA

petek, 9. januarja 2004
TRI SESTRE

nedelja, 18. januarja 2004
ZENO COSINI

izven abonmaja
KOMIKI
ponedeljek, 26. januarja 2004
DANIELE LUTTAZZI v
SESSO CON LUTTAZZI 2004

četrtek, 29. januarja 2004
VELIKO HRUPA
ZA NIČ

ponedeljek, 9. februarja 2004
IL BENESSERE

ponedeljek, 23. februarja 2004
TUTTO PER BENE

ponedeljek, 15. marca 2004
ODISSEJ

izven abonmaja
KOMIKI
sreda, 24. marca 2004
PAOLO ROSSI v
GOSPOD ROSSI
IN USTAVA

<Izredne predstave

ponedeljek, 22. decembra 2003
LABODJE JEZERO

ponedeljek, 16. februarja 2004
ALICA V ČUDEŽNI
DEZELI

torek, 9. marca 2004
LES BALLETS TROCKADERO
DE MONTE CARLO

torek, 6. aprila 2004
JESUS CHRIST SUPERSTAR

ilVerdi

Občina Gorica

začetek predstav ob 21.00 uri

INFORMACIJE

Blagajna Goriškega občinskega gledališča Giuseppe Verdi tel 0481.33090

Občina Gorica, Urad za gledališke dejavnosti tel 0481.383340
www.comuni.gorizia.it/italy/rovy

prodaja abonmajev do 06.11.2003

